N:o 54.

Ank. till Riksd. kansli den 8 maj 1903, kl. 12 midd.

Betänkande, angående tillverkning och beskattning af maltdrycker.

I en till innevarande Riksdag aflåten, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, n:o 52, har Kungl. Maj:t, under åberopande af ett propositionen bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för den 30 januari innevarande år, föreslagit Riksdagen att antaga ett vid propositionen fogadt förslag till förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker.

Bevillningsutskottet får härmed jämlikt 40 § riksdagsordningen afgifva utlåtande öfver berörda författningsförslag äfvensom öfver följande, inom Riksdagens Andra Kammare i anledning af propositionen väckta motioner, som likaledes hänvisats till utskottet, nämligen: n:o 159 af herr *P. P. Waldenström* jämte 71 andra af kammarens ledamöter, n:is 166 och 178 af herr *D. M. Lyckholm,* n:o 168 af herr *H. Andersson* i Grimbo samt n:o 192 af herr *O. F. Trapp*, för hvilka motioners innehåll utskottet här nedan kommer att närmare redogöra.

Enligt ofvan omförmälda statsrådsprotokoll har vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t chefen för finansdepartementet anfört följande:

»Bland nya inkomstkällor, som måste anlitas för att tillföra statsverket ökade inkomster, är äfven beskattning å tillverkningen af malt-

drycker. Frågan om införande af skatt på maltdrycker har också sedan ganska lång tid tillbaka varit föremål för utredning. Sålunda uppdrog Kungl. Maj:t den 11 februari 1881 åt den för öfverseende af gällande brännvinslagstiftning år 1877 tillsatta kommitté att utarbeta förslag till beskattning af maltdrycker, hvilket förslag af kommittén afgafs den 30 juni förstnämnda år. År 1891 uppdrog Kungl. Maj:t åt en ny kommitté att, efter granskning af 1881 års kommittéförslag och med hänsyn till därefter vunnen erfarenhet vid tillämpningen af maltdrycksbeskattningen i främmande länder, inkomma med förslag i ämnet. Sedan kommittén den 11 december 1891 afgifvit sitt betänkande samt finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå den 8 oktober 1892 afgifvit infordradt utlåtande i fråga om lämpligaste sättet för bestämmandet af en gräns emellan svagdricka, å ena, samt starkare maltdrycker, å andra sidan, förordnade Kungl. Maj:t, att 1891 års kommitté, förstärkt med två ledamöter, skulle dels taga under förnyad ompröfning den i kommitténs förenämnda den 11 december 1891 afgifna betänkande omhandlade frågan om drickats undantagande från beskattning, dels och afgifva förslag till sådana ändringar uti och tillägg till de af kommittén utarbetade författningsförslag, som kunde erfordras för beredande af skattefrihet för dricka; och afgaf till följd af detta uppdrag kommittén den 26 november 1892 nytt förslag till beskattning af maltdrycker. Därjämte har svenska bryggareföreningen, med anledning af ett inom finansdepartementet med ledning af 1892 års kommittébetänkande utarbetadt nytt förslag, år 1894 med underdånig skrifvelse öfverlämnat förslag till förordning om beskattning af maltdrycker med progressiva skatteklasser.

Slutligen har Kungl. Maj:t den 4 april 1902 — sedan dåvarande chefen för finansdepartementet, med erinran att den dittills föreslagna beskattningen å tillverkningen af maltdrycker vore en råämnesbeskattning, vidare anfört, att särskildt ur synpunkten af den betydelse, skatten vid sidan af dess syfte att bereda staten inkomst ansetts kunna äga för nykterhetens främjande, företräde förmenats böra tillkomma en på den färdiga varan lagd skatt, att en sådan ölskatt införts i Danmark genom en lag af den 1 april 1891, att om denna lags verkningar förvärfvats en vid afgifvandet af föregående kommittébetänkanden icke förefintlig erfarenhet samt att skattens tillämpning i Danmark uppgifvits hafva utfallit på ett tillfredsställande sätt — uppdragit åt särskilda kommitterade att taga frågan om lämpligaste sättet för anordnande af en maltdrycksbeskattning under förnyadt öfvervägande, med iakttagande däraf att billiga, alkoholsvaga maltdrycker fritoges från beskattningen,

samt att afgifva det förslag till författning i ämnet, hvartill utredningen kunde föranleda.

Denna kommitté afgaf den 15 oktober 1902 underdånigt betänkande jämte förslag i ämnet. I kommitténs betänkande finnes intagen en kortfattad redogörelse för de förut utarbetade förslagen till beskattning af maltdrycker, hvarför jag nu ansett mig endast behöfva antyda dem.

I det år 1891 afgifna kommittébetänkandet angående beskattning af maltdrycker har frågan om själfva förfaringssättet vid tillverkning af maltdrycker äfvensom de olika system, som blifvit tillämpade vid beskattning af samma drycker, utförligt afhandlats, hvarför jag tillåter mig att i denna del af ämnet hänvisa till hvad berörda kommittébetänkande därom innehåller. Af samma komittébetänkande äfvensom af det betänkande, som afgifvits af 1902 års kommitté, synes tydligen framgå, att vid valet af beskattningssystem man endast har att hålla sig till dem, som afse antingen skatt på den fullt färdiga varan eller ock skatt på det använda maltet. Förstnämnda skatteform, *produktskatten,* kan åter anordnas på olika sätt. Sålunda kan man låta skatten utgå antingen såsom i Amerika med samma belopp för volymsenheten, det är hektolitern, af den färdiga drycken utan afseende på dennas olika beskaffenhet eller värde eller också med belopp per hektoliter, stigande med dryckens alkoholhalt, vare sig proportinellt med nämnda halt eller i än starkare progression, hvilken form, *maltdryckernas alkoholbeskattning,* föreslagits i Norge, men ännu icke någonstädes tillämpats. Vidare kan skatten anordnas så, att vissa drycker med låg alkoholhalt fritagas från beskattning och alla öfriga beskattas med samma belopp per hektoliter — denna skatteform användes i Danmark — och slutligen kan man anordna skatten på sistnämnda sätt, men med den modifikation, att de drycker, som underkastas beskattning, delas i grupper med olika skattesatser per hektoliter. På sistnämnda system är ett vid 1902 års kommitébetänkande såsom bilaga fogadt utkast till förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker grundadt.

Till en början torde det då få anses uppenbart, att det amerikanska systemet, enligt hvilket alla maltdrycker beskattas lika utan afseende å vare sig deras olika värde eller deras olika alkoholhalt, icke kan komma till användning i Sverige. Beträffande öfriga produktskattesystem, hvilka utförligt granskats af de kommittéer, som haft att syssla med frågan om maltdrycksbeskattningen, har det, som afser maltdryckernas beskattning efter *alkoholhalten,* vunnit många anhängare och förespråkare, särskildt inom speciellt nykterhetsvänliga kretsar.

Samtliga bemälda kommittéer hafva emellertid afstyrkt hvarje försök att tillämpa detta system, och då de skäl härför, som af 1902 års kommitté åberopats, synas mig tydligen ådagalägga, huru svårt att icke säga omöjligt det skulle blifva att praktiskt tillämpa detsamma, anser jag mig här böra anföra, hvad i detta ämne yttrats i kommitténs betänkande, i synnerhet som kommitténs samtliga medlemmar i denna punkt varit ense. Det heter där:

»Kommitterade hafva också enhälligt funnit sig förhindrade att söka utarbeta något lagförslag, grundadt på en ren alkoholbeskattning af maltdryckerna, och få kommitterade här meddela några af de skäl, hvarför kommitterade funnit nämnda beskattningssätt icke kunna förordas.

Den likhet, det föreslagna förfaringssättet vid maltdryckernas beskattning skulle äga med nu gällande sätt för spritbeskattningen, är i grunden blott skenbar. Mellan sprit- och maltdryckstillverkningen råder nämligen den väsentliga skillnad, att under det den vid brännerierna frambragta spriten är en destillationsprodukt, som från det ögonblick, den afskiljes från mäsken och sålunda blir en såsom sprit användbar vara, kan genom själfva redskapen göras för tillverkaren helt och hållet oåtkomlig, ända tills den blifvit uppmätt och profvad, måste däremot maltdrycken under hela tillverkningsproceduren vara fritt tillgänglig för bryggeripersonalen och således jämväl vara utsatt för de möjliga åtgärder, genom hvilka dess sammansättning i afseende å extrakt- och alkoholhalt må kunna undergå ändring. Lätt inses, i hvilken grad kontrollen härigenom försvåras. Hur stor vikt man än vill tillägga de fabriksböcker, tillverkaren ålägges föra, måste dock bestämmandet af det tal, efter hvilket skatten bör beräknas, ske under kontroll. Skall beskattningen ske direkt efter alkoholhalten, varder detta bestämmande af två slag. Äfven om extrakthalten ej medtages såsom beskattningsgrund utan endast alkoholhalten, måste skattebestämningen grunda sig på tvänne kontrollundersökningar, bestämmandet af myckenheten och bestämmandet af alkoholhalten, och dessa två kontrollåtgärder kunna icke ske vid samma period af ölets utveckling. Alkoholbildningen fortgår nämligen alltjämt samtidigt med att ölet, innan det tappats, undergår minskning till volymen. Alkoholhalten bör således bestämmas vid själfva den slutliga aftappningen, men då svårighet möter att rätt fastställa rymden af lagerfaten, som undergå förändring i sådant afseende, måste uppmätningen företagas en eller annan månad tidigare vid öfverförandet från jäskaren till lagerfaten. Med anledning häraf torde finnas nödigt att medgifva en större eller mindre rabatt för den volym-

förminskning, som kan äga rum i lagerkällaren alltefter olika lagringstid. Kontrollörens befattning blir således mycket omfattande och besvärlig. Härtill kommer, att de båda instrument, som i stort kunna användas för alkoholhaltens bestämmande, nämligen ebullioskopet och Tornöes spetrometer, fordra försiktighet och vana, så att en viss teknisk utbildning måste förutsättas hos kontrollören, hvilken således såväl på denna grund som i följd af den tid, han behöfde använda inom bryggeriet, måste aflönas ej för knappt och sannolikt icke skulle kunna åtnöjas med mindre än 8 till 10 kronor om dagen. När nu därjämte erfordras en eller två kontrollörer vid hvarje bryggeri och åtskilliga biträden med lägre aflöning, kommer kostnaden för denna kontroll att uppgå till ett så afsevärdt belopp, att kommitterade, oaktadt sina sympatier för den rena alkokolbeskattningen såsom ur skyttesynpunkt fullt rättvis samt med afseende å nykterhetens främjande synnerligen fördelaktig, ej vågat framlägga ett på denna princip grundadt förslag, då syftet med maltdrycksbeskattningen måste vara att äfven genom en måttlig skatt bereda statskassan en nämnvärd inkomst.»

För den i Danmark tillämpade formen af produktbeskattning lämnas i 1902 års kommittébetänkande en utförlig redogörelse, hvarjämte den i Danmark nu gällande Lov om en Ølskat m. m. intagits såsom bilaga till betänkandet. Lagens hufvudpunkter äro följande: Allt för afsalu tillverkadt öl, som, när det utlämnas från bryggeriet, håller 2 $^1/_4$ viktprocent (motsvarande 2 $^4/_5$ volymprocent) alkohol eller därutöfver, är skattepliktigt. Tillverkning af öl, som håller mera än 6 viktprocent alkohol, är förbjuden och intet öl får föras från bryggeriet, förr än det kan anses vara fullt färdigt för konsumtion. Skattepliktigt och skattefritt öl får samtidigt bryggas vid samma bryggeri. Så snart tillverkningen börjar, skall tillverkaren i en honom af kontrollmyndigheten tillhandahållen bok, den s. k. »Driftsbogen», göra vissa föreskrifna anteckningar angående hvarje bryggd, bland annat beträffande antalet tunnor tillverkadt öl. I en annan bok, »Salgsbogen», har tillverkaren att dagligen införa de kvantiteter öl, vare sig skattepliktigt eller skattefritt, som utlämnas från bryggeriet. Båda de nu nämnda böckerna, skola å tider, som af kontrollmyndigheten bestämmas, insändas till densamma och i öfrigt när som hälst vara för kontrolltjänstemännen tillgängliga. Skattens belopp bestämmes efter Salgsbogens uppgifter och inbetalas för hvarje månad inom den 10 dagen i därpåföljande månad. Kontrollen, som består i granskning af tillverkarens nyssnämnda och öfriga handelsböcker, samt undersökning af de tillverkade maltdryckerna med afseende å deras alkoholhalt, utöfvas af några hos den centrala

kontrollmyndigheten anställde tjänstemän dels å nämnda myndighets ämbetslokal dels ock vid besök på bryggerierna ett fåtal gånger om året. I öfrigt söker lagen afskräcka från underslef genom stränga straffbestämmelser.

Mot den danska ölskattelagen har anmärkts hufvudsakligen, dels att den låter alla skattepliktiga maltdrycker drabbas af samma skatt, dels ock att kontrollen öfver såväl de skattefria dryckernas alkoholhalt som riktigheten af tillverkarnes uppgifter om tillverkningsbeloppet är väl svag. Efter sorgfällig ompröfning, huruvida det vore möjligt att med den danska ölskattelagen till föredöme åstadkomma en för svenska förhållanden lämpad ölskattelag, hafva 1902 års kommitterade utarbetat förenämnda utkast till förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker, därvid kommitterade sökt undvika de anmärkningar, till hvilka den danska ölskattelagen, såsom förut nämnts, gifvit anledning. Sedan bemälde kommitterade erinrat, att de inom landet befintliga nykterhetsföreningarna och sällskapen med stor enhällighet uttalat sig för att såsom alkoholsvag maltdryck borde anses en sådan, hvars alkoholhalt ej öfverstiger två volymprocent, samt att kommitterade med anledning häraf vid utkastets utarbetande enat sig om att såsom högsta gräns för de alkoholsvaga maltdryckerna i detsamma föreslå nyssnämnda procenttal, anföra kommitterade, att alla maltdrycker, hvilkas alkoholhalt icke kunde öfverstiga två volymprocent, således skulle, enligt utkastet, räknas till de alkoholsvaga och blifva skattefria. Sådana alkoholsvaga drycker vore emellertid af två, med afseende å sitt förhållande till den antagna alkoholgränsen skilda slag, nämligen dels sådana, som vore bryggda af en så maltsvag vört, att deras alkoholhalt, huru långt förjäsningen än fortginge, aldrig kunde öfverstiga två volymprocent, till hvilken grupp största delen af det i Sverige bryggda svagdrickat vore att hänföra, dels ock sådana, som vore bryggda af starkare vört och hvilka således, om förjäsningen finge ostördt fortgå, kunde få högre alkoholhalt. För att sistnämnda slags drycker skulle blifva skattefria, måste därför vid deras tillverkning jäsningen på något sätt afbrytas. Den extrakthalt hos vörten, som vid vanlig förjäsning gåfve högst två volymprocent alkohol hos drycken, vore fem procent, hvilken således utgjorde gränsen mellan de båda slagen af skattefria maltdrycker. Då kommitterade ej närmare angifvit, på hvilka olika sätt en tillverkare kunde afbryta jäsningen af en extraktrikare maltdryck för att göra den skattefri, hade detta berott, icke därpå att kommitterade, som visserligen förutsatt, att bruket af s. k. antiseptiska medel ej skulle tillåtas, kände annan för närvarande använd metod än s. k. pasteurisering, utan därpå att kom-

mitterade velat lämna öppet för maltdryckstillverkarne att, om några hittills okända metoder för jäsningens afbrytande skulle uppfinnas, begagna sig däraf för ifrågavarande ändamål.

Beträffande den redan omnämnda anmärkningen mot den danska ölskattelagen, att den låter alla skattepliktiga maltdrycker drabbas af samma skatt, yttra kommitterade vidare: Detta innebure emellertid icke i Danmark någon nämnvärd oegentlighet, emedan, med undantag för den jämförelsevis obetydliga tillverkningen af porter, samtliga skattepliktiga ölsorter i Danmark vore bryggda af ungefär lika stark vört. I Sverige skulle det däremot vara synnerligen olämpligt att belägga alla skattepliktiga maltdrycker med lika hög skatt, emedan i så fall de billigare och mindre värdefulla drickssorterna, såsom iskällardricka o. d., skulle beskattas och följaktligen fördyras med samma belopp som de dyrare och värdefullare ölsorterna och portern, samt detta förhållande skulle bidraga till att minska förbrukningen af nämnda drickssorter. Den lika beskattningen blefve sålunda i och för sig orättvis och skulle icke främja nykterhetsarbetet. För att undvika dessa olägenheter med det danska beskattningssystemet hade kommitterade i utkastet sökt indela de skattepliktiga maltdryckerna i flera klasser, hvilket med iakttagande af de nu förefintliga faktiska förhållandena ock kunnat ske. Vissa på kommitténs föranstaltande verkställda analyser af maltdrycker utvisade nämligen tre tydligen åtskilda grupper skattepliktiga maltdrycker: 1) de underjästa drickssorterna, buteljdrickorna, som inbryggdes på en stamvört af mellan sju och nio procents extrakthalt, 2) ölsorterna, lager-, pilsneröl m. fl., som inbryggdes på en stamvört af mellan tolf och fjorton procents extrakthalt, samt 3) porter och några få sorter s. k. extra öl, som inbryggdes på en stamvört med mera än femton procents extrakthalt. Kommitterade hade därför ansett sig hafva giltiga skäl att sätta gränserna för de föreslagna tre skatteklasserna vid tio och femton procents extrakthalt hos vörten.

Det torde böra uppmärksammas, att, såsom af det anförda framgår, kommitterade vid bestämmandet i utkastet af gränsen mellan alkoholsvaga och alkoholstarka maltdrycker öfvergifvit den rena alkoholgränsen och i stället, sedan de först enat sig om den högsta alkoholhalt en maltdryck finge hafva för att kunna anses såsom alkoholsvag, öfvergått till en extraktgräns, så bestämd, att de drycker, som inbryggts af en vört med högst 5 procents extrakthalt, skulle utan vidare anses såsom alkoholsvaga, men de, som inbryggts af starkare vört, endast såframt jäsningen, innan alkoholhalten öfverstigit 2 procent, genom så kallad pasteurisering afbrutits.

Att fullständigt redogöra för kommitterades berörda utkast torde icke vara behöfligt. Såsom förut nämnts finnes det bilagdt kommitterades betänkande. Däremot anser jag mig här böra erinra om, huru kommitterade tänkt sig kontrollen öfver bryggerierna enligt utkastet böra anordnas. De anföra, att med det system för beskattning af maltdrycker, som låge till grund för utkastets bestämmelser och som i hög grad hvilade på ett fullt förtroende till bryggarens egna uppgifter, syntes icke lämpligen vara förenligt, att staten för att kontrollera, det skatt i behörig ordning utgjordes, anställde kontrollörer för att fullständigt öfvervaka bryggerirörelsens alla olika delar, så att därvid underslef icke kunde begås. Ej heller läte det tänka sig att vid tillämpning af ett sådant system genom kontrollör utöfva ständig tillsyn öfver att inga maltdrycker i strid mot lagen utlämnades från bryggeri. En kontroll, anordnad på något af dessa båda sätt, skulle föranleda, att vid de flesta bryggerier måste anställas två eller flera kontrollörer, och därigenom medföra så betydande kostnader, att de inkomster, som staten af skatten kunde påräkna, i anmärkningsvärd grad förminskades. Behandlingen af de utaf kommitterade omförmälda förslag att i Norge införa en alkoholbeskattning visade också, att man där funnit det betinga alltför stora afbränningar att införa en ständig kontrolltillsyn öfver maltdryckers utlämnande från bryggerierna.

Den kontroll öfver uppfyllandet af lagens föreskrifter, som föreslagits i utkastet, har därför af kommitterade funnits, i likhet med hvad som gäller i Danmark, böra grundas dels på tillverkarnes *allmänna* bokföringsskyldighet, dels på en tillverkarne ålagd *särskild* bokföringsskyldighet, dels på en såvidt möjligt verksam *granskning* af bokföringens riktiga verkställande samt slutligen och företrädesvis på en vid olika, för tillverkaren på förhand icke kända tillfällen företagen *undersökning* af såväl under arbete befintlig vörts extrakthalt före jästens tillsättande, som de färdiga maltdryckernas alkohol- och extrakthalt.

I skattepliktigt bryggeri skulle den tillverkaren åliggande *särskilda* bokföringen utföras sålunda, att på tillverkarens ansvar och med användande af fastställda blanketter, i enlighet med ordningsstadgans föreskrifter, skulle dels föras bryggerijournal och försäljningsbok, dels ock vid tillverkningsårets slut upprättas särskild årsredogörelse.

Själfva kontrollpersonalen skulle enligt utkastet utgöras dels af kontrollörer, som skulle hafva hufvudsakliga tillsynen å lagens efterlefnad och af flera skäl ansetts böra vara fast anställde tjänstemän vid kontroll- och justeringsbyrån, dels ock, hvad särskildt de skattefria bryggerierna anginge, af tillsyningsmän, som skulle hafva att hvar

och en vid sitt bryggeri medelst areometer undersöka vörtens extrakthalt samt att taga och till kontroll- och justeringsbyrån insända prof af därstädes tillverkade, färdiga maltdrycker.

Kontrollörerna skulle under tjänstgöringen vid kontroll- och justeringsbyrån biträda vid granskningen af de skattepliktiga bryggeriernas journaler och årsredogörelser samt vid undersökning af insända prof å maltdrycker. Deras inspektionsresor skulle anordnas så, att, sedan inkomna årsredogörelser under hösten granskats, kontrollörerna i två angränsande distrikt i november och december månader tillsammans företoge resor till alla skattepliktiga bryggerier inom distrikten och därvid ytterligare granskade det gångna årets böcker och årsredogörelsen med tillhjälp af bryggeriernas allmänna handelsböcker. Olika brygder och färdiga maltdrycker skulle undersökas i afseende å extrakt- och alkoholhalt, om sådant kunde ske på stället; i annat fall skulle prof tagas, som insändes till kontroll- och justeringsbyråns laboratorium. I den mån tiden medgåfve, skulle äfven skattefria bryggerier besökas, därvid bryggarnes åtgärder i afseende å bryggjournalens förande granskades. Äfven i sådana bryggerier skulle maltdryckerna undersökas eller prof däraf uttagas för insändande till byrån, allt i enlighet med de bestämmelser, som därom förekomme i utkastet. Till denna resa, därvid kontrollörerna ansåges böra fara två och två, för vinnande af lättnad vid böckers kollationering m. m., antogs komma att åtgå en tid af minst 6 veckor. Under öfriga delen af tillverkningsåret syntes kontrollörerna böra åläggas att företaga ytterligare tre rundresor hvar och en inom sitt distrikt. Vid dessa tre senare resor, hvardera tagande ungefär en månads tid i anspråk, skulle kontrollörerna hvarje gång besöka alla skattepliktiga bryggerier inom distriktet och därstädes undersöka, att bryggjournal och försäljningsbok fördes riktigt i öfverensstämmelse med verkliga förhållandena inom bryggeriet och de allmänna handelsböckerna. Af de skattefria bryggerierna skulle en del besökas vid hvarje resa, så att kontrollören komme att besöka hvarje sådant bryggeri minst två gånger om året. Vid alla bryggerier, som besöktes, skulle under alla resorna verkställas undersökning af maltdrycker eller uttagas prof däraf, på sätt förut vore nämndt. Slutligen kunde äfven på obestämda tider af året behöfva företagas tillfälliga resor, hvilkas betydelse för kontrollen naturligen blefve synnerligen afsevärd.

Kommitterade hafva emellertid af åtskilliga skäl, hufvudsakligen grundade på skatteteknisk hänsyn, funnit sig förhindrade att framlägga det omförmälda utkastet såsom sitt förslag.

Med anledning däraf att det skattesystem, som låge till grund

för såväl den danska skattelagen som utkastet, karakteriserades i främsta rummet däraf, att själfva skatteberäkningen skulle grunda sig på tillverkarens egna uppgifter, erinra kommitterade därom, att vid fråga om införandet af själfdeklaration såsom norm för beräkning af inkomstskatt däremot framställts åtskilliga, såsom det vill synas, ganska välgrundade betänkligheter därom, att kontrollen öfver riktigheten af de skattskyldiges uppgifter för taxeringen aldrig skulle kunna göras fullt effektiv. Dessa betänkligheter blefve i flera afseenden mera påfallande, om fråga uppkomme att införa omförmälda princip såsom grund för beräkningen af en skatt sådan som den tilltänkta maltdrycksbeskattningen. En olikhet låge nämligen redan däri, att, medan en inkomstskatt utginge i några få procent af den inkomst, som skulle uppgifvas till beskattning, maltdrycksbeskattningen — åtminstone enligt hvad i utkastet förutsattes — skulle för den skattskyldige tillverkaren medföra förpliktelse att erlägga en skatt, motsvarande ända till tjugufem procent af varornas tillverkningsvärde. Då härtill komme, att i ett flertal bryggerier tillverkningen hade nått en storartad omfattning, vore det tydligt, att en bedräglig uppgift ifråga om inkomsttaxeringen aldrig kunde för den enskilde medföra samma utsikt till ekonomisk fördel, som ett af en maltdryckstillverkare begånget svek vid uppgifvande af hans tillverknings storlek för honom. Det funnes dessutom ytterligare anledningar, hvarför frestelsen för en tillverkare att lämna falska uppgifter kunde visa sig öfverväldigande. Under tider af häftig och ihärdig konkurrens inom en industri finge man nämligen icke förvåna sig, om mer än en, särskildt bland de mindre näringsidkarne, lockades att stärka eller rent af rädda sin ekonomiska ställning genom oriktiga uppgifter till beskattningen. Det betänkliga i saken minskades icke däraf, att hos allmänheten kunde spåras en betydande skillnad i uppfattningen af det orätta i att bedraga en enskild man och att undanhålla staten hvad densamma lagligen tillkomme.

Kommitterade erinra vidare, att i äldre tider, då accis här i landet utgick på maltdryckstillverkningen, tillverkarnes uppgifter lades till grund för skatteberäkningen, men att ständigt klagomål om underslef uppstodo, äfvensom därom att i Finland, där deklarationssystemet under åren 1865—1882 tillämpades vid maltdrycksbeskattningen, systemet sistnämnda år måste öfvergifvas, enär allt för stora underslef begingos.

Beträffande de vitsord rörande systemets framgångsrika tillämpning i Danmark, som vid flera tillfällen åberopats, förklara kommitterade, att de icke känt sig däraf öfvertygade om systemets tillämplighet i Sverige, och det särskildt därför, att kommitterade trott sig finna, att

i vårt land en allmän sträfvan gjorde sig gällande att i skattelagstiftningen bygga icke allenast på de personers moralitet, som skulle drabbas af en skatt, eller därpå att lagens kontrollföreskrifter skulle bidraga till upptäckande af brott, utan fastmer därpå, att lagen vore sådan, att den förebyggde brott. Att så vore förhållandet syntes framgå däraf, att hos oss väl aldrig kunde ifrågasättas, att tull eller brännvinstillverknings- eller hvitbetssockertillverkningsskatt skulle utgå endast med ledning af vederbörande köpmäns eller tillverkares handelsböcker samt deras därå grundade deklarationsuppgifter.

Kommitterade anföra vidare, att af skäl, som redan förut framhållits, hade det ej varit tanke på att föreslå anställandet vid bryggerierna af kontrollörer, som skulle ständigt öfvervaka hela tillverkningen och försäljningen. Det hade nämligen afsetts, att — med undantag däraf att särskilda tillsyningsmän skulle tillsättas vid alla skattefria bryggerier och för vissa ändamål — kontrollen vid bryggerierna skulle utöfvas af kontrollörer, som endast en eller annan gång skulle besöka desamma. Antalet dylika besök utgjorde i Danmark i regel tre om året, och skulle besökens antal i Sverige, om kontrollörernas antal, såsom i utkastet förutsatts, bestämdes till 16, ej kunna blifva synnerligen större. Genom att, såsom jämväl ifrågasatts, anställa ett större antal kontrollörer kunde besökens antal visserligen ökas hur mycket som helst, men kommitterades flertal hade ansett, att en dylik anordning icke skulle i någon väsentlig mån stärka kontrollens effektivitet. Beträffande särskildt tillsynen därå, att tillverkarne vid skattepliktiga bryggerierna lämnade riktiga uppgifter om sin tillverknings storlek, så skulle denna uteslutande grunda sig på en granskning af tillverkarnes bokföring. Kännedomen om hvilka svårigheter, som förelåge vid åstadkommande af en revision af en större affärs böcker, och huru ofta den noggrannaste granskning kunde vilseledas, hade föranledt kommitterade att antaga, att den i utkastet förutsatta granskningen af tillverkarnes böcker aldrig kunde blifva fullt effektiv. Det torde väl vara sant, att faran för falsk bokföring ställde sig något olika vid olika bryggerier. Å ena sidan stode nämligen de stora bryggerierna med sin stora personal för bokföring m. m., hvilken i viss mån kunde utgöra hinder för bedrägeriers utförande i stor skala. Å den andra sidan funnes däremot en stor del mindre eller medelstora bryggerier, där tillverkaren ensam eller med något enda biträde skötte bokföringen. I dessa senare vore förfalskning af böckerna naturligen lättare att verkställa. Att sådan förfalskning dock kunde ske äfven i de stora affärerna, vore dock otvifvelaktigt, hvilket ju framginge af i det enskilda affärslifvet ej sällan förekommande fall.

Efter att hafva anmärkt, att indelningen af de skattepliktiga dryckerna i tre skatteklasser ytterligare försvårade kontrollörernas arbete med granskning af böckerna, yttra kommitterade i fråga om kontrollen därå, att den fastställda alkoholgränsen mellan skattepliktiga drycker uppehålles, att de ansett äfven densamma vara otillfredsställande. Visserligen hade kommitterade till skärpande af denna kontroll i utkastet, utöfver hvad danska lagen innehölle, intagit bestämmelsen, att särskilda invid bryggerierna bosatta tillsyningsmän skulle tillsättas, som hade att i bryggerierna undersöka vörtens styrka och uttaga prof å färdiga maltdrycker. Vid sådana skattefria bryggerier, som allenast tillverkade svagdricka, innebure ju tillsyningsmannens undersökning af vörten en viss garanti för att tillverkaren ej bryggde svagdrickat för starkt. Men bryggdes vid dessa bryggerier utom svagdricka andra skattefria, maltstarkare drycker, torde hvarken tillsyningsmännen eller kontrollörerna, då de tillfälligtvis besökte bryggerierna, kunna kontrollera, att tillverkaren underkastade dryckerna sådan särskild behandling, att de ej öfverskrede alkoholgränsen. Slutligen hade kommitterade funnit uppenbart, att kontrollen öfver alkoholgränsens iakttagande vid de skattepliktiga bryggerierna saknade hvarje spår till effektivitet, om den skulle utföras af kringresande kontrollörer. Om än kontrollörerna gjorde huru täta besök vid bryggerierna som helst och därvid undersökte de skattefria maltdryckerna, kunde ju tillverkaren alltid, så snart kontrollören lämnat bryggeriet och innan maltdryckerna därifrån försålts, genom en tillsats af skattepliktig maltdryck »förbättra» sin skattefria vara, så att den öfversteg alkoholgränsen.

Den i Sverige önskade och i utkastet föreslagna alkoholgränsen skulle ock — mer än hvad fallet kunde vara i Danmark — i och för sig stärka denna frestelse. Förhållandet vore nämligen det, att enligt danska ölskattelagen alkoholgränsen satts så högt som vid $2^1/_4$ viktprocent, motsvarande $2^4/_5$ volymprocent, under det nykterhetsvännerna i Sverige höllo på en gräns af 2 volymprocent, motsvarande $1^6/_{10}$ viktprocent. Då det vore svårare för tillverkaren att tillverka en god vara ju lägre gränsen sattes, skulle, om utkastet blefve lag, faran för gränsens öfverstigande blifva större i Sverige än i Danmark.

Härtill komme ytterligare den skillnaden, att, då alkoholgränsens uppdragande vid tillverkningen tänkts skola läggas till grund för en dylik gräns äfven vid handeln med maltdrycker, kontrollen öfver alkoholgränsens upprätthållande i Sverige borde hafva det dubbla syftet att hindra uppenbar skatteförsnillning och att gifva återförsäljare garanti för hvilken vara som utlämnades från bryggerierna. I Danmark åter

behöfde alkoholgränsen uppehållas blott för förstnämnda ändamål, men ej för det senare, enär försäljningen där vore fri från inskränkningar.

För att gifva stöd åt kontrollen hade kommitterade i utkastet, på sätt äfven skett i den danska lagen, upptagit stränga straffbestämmelser för bedrägeri eller svek i afseende å skattens utgörande. Emellertid vore kommitterade öfvertygade därom, att det straffhot, som sålunda förekomme, icke skulle kunna i tillräckligt hög grad afskräcka från brott, när det icke vore förbundet med kontrollanordningar, som förhindrade brotten. Att straffbestämmelserna i själfva verket skulle visa sig mindre lätta att tillämpa i Sverige än i Danmark, framginge däraf att, om kontrollen någon gång skulle bidraga till upptäckande af underslef, utredningen därom och straffets åläggande i Sverige måste i öfverensstämmelse med där gällande rättsuppfattning ske vid domstol och med iakttagande af strängt juridiska former, under det att danska lagen medgåfve den administrativa myndigheten att i vissa fall ålägga och utan appell uttaga böter för brott mot lagen.

Till sist anmärka kommitterade, att utkastet genom att såsom skattefria upptaga sådana maltstarka drycker, hvilka undergått sådan särskild behandling, att de ej kunde öfverskrida den uppställda alkoholgränsen, i detta afseende ej öfverensstämde med det kommitterade lämnade uppdraget att iakttaga, att *billiga*, alkoholsvaga drycker fritoges från beskattningen. Då nämligen sådana drycker, om de började tillverkas i Sverige, med all säkerhet komme att bryggas på en stamvört med minst lika hög extrakthalt som de här nu brukliga underjästa dricks-sorterna, eller omkring nio procent, vore det tydligt, att den för dessa dryckers framställande erforderliga stora maltåtgången måste göra dem jämförelsevis dyra. De särskilda åtgärder, såsom pasteurisering eller dylikt, som behöfde iakttagas vid dylika dryckers tillverkning, komme ock alltid att ytterligare förhöja priset på samma drycker, hvilket ju bestyrktes af erfarenheten i Danmark, där minuthandelspriset för en halfbutelj s. k. kroneöl ställde sig så högt som 9 öre. Anledningen, hvarför kommitterade i strid mot uppdraget utsträckt skattefriheten till äfven dylika, långt ifrån billiga drycker, vore att söka däri, att kommitterade funnit, att med det system, som låge till grund för danska lagen, väl läte förena sig att medgifva skattefrihet för alla alkoholsvaga drycker, utan att orättvisa inträdde gent emot något slag af tillverkare. Enligt detta system stode det fritt ej blott för tillverkare i skattefria bryggerier, utan ock för sådana i skattepliktiga bryggerier att idka skattefri tillverkning af alla slags alkoholsvaga maltdrycker.

Kommitterade öfvergå därefter till en undersökning, huruvida en

produktbeskattning kunde i afseende å nykterhetens främjande hafva något företräde framför en råämnesbeskattning, och komma därvid till det resultatet, att så ej är förhållandet. Det hade nämligen från nykterhetsvännernas sida uppgifvits, att endast en *produktbeskattning* skulle kunna leda till framställandet af en god, alkoholsvag maltdryck, under det att en *råämnesbeskattning* skulle föranleda tillverkarne att uppdrifva förjäsningsgraden för att framställa en hållbar, alkoholstark och följaktligen berusande maltdryck. Hvad sålunda yttrats gällde visserligen, om man med produktbeskattning menade en sådan, anordnad såsom en *ren alkokolbeskattning*, och det så, att skatten utginge i proportion till maltdryckernas volym och alkoholhalt eller, ännu hellre, i stigande proportion efter alkoholhalten. Med en så anordnad skatt vore det tydligt, att det blefve öfverensstämmande med bryggarnes intresse att göra maltdryckerna så alkoholsvaga, som tekniskt vore förenligt med framställandet af en god produkt. Då ifrågavarande påstående emellertid icke kunde antagas afse endast en ren alkoholbeskattning, utan äfven en produktbeskattning enligt danska systemet, återstode att undersöka, om påståendet hölle streck vid fråga om en sådan beskattning. Toge man därvid till utgångspunkt, att en gräns uppdroges mellan skattefria och skattepliktiga drycker att tillämpas vid de båda systemen, måste man visserligen medgifva, att produktbeskattningen i ett afseende kunde hafva något företräde i fråga om nykterhetens främjande. Detta berodde därpå, att vid tillämpning af råämnesbeskattningen någon skattefri tillverkning af alkoholsvaga drycker knappast torde kunna anordnas vid skattepliktiga bryggerier, utan allenast vid de skattefria bryggerierna. Äfven om de förra ägde rätt att tillverka dylika drycker, måste de likväl erlägga skatt för vid sådan tillverkning användt malt. Vid tillämpning af en produktbeskattning förelåge däremot möjligheten att medgifva skattefri tillverkning af de alkoholsvaga maltdryckerna äfven vid de skattepliktiga bryggerierna. Då härigenom tillgången på dylika drycker enligt det senare systemet otvifvelaktigt skulle blifva lättare än enligt det förra, kunde produktbeskattningen möjligen få en viss betydelse för nykterhetsarbetet.

Vid fråga om de skattepliktiga dryckerna däremot ställde sig saken annorlunda och det ville synas, som om beträffande dessa drycker råämnesbeskattningen skulle ur nykterhetssynpunkt äga företräde. Hvarje tillverkare af maltdrycker måste nämligen finna med sitt ekonomiska intresse förenligt att vid sin tillverkning använda så litet malt som möjligt. Ju mindre malt, som kunde användas vid tillverkningen, dess billligare ställde sig nämligen produktionskostnaden. Då en rå-

ämnesskatt direkt fördyrade maltet, måste skatten verka i samma riktning som bryggarnes ekonomiska intresse och således leda till användande af mindre malt vid tillverkningen. Som mindre maltmängd gåfve mindre stark vört och alkoholhalten i den färdiga drycken vore beroende af vörtens styrka, syntes en råämnesbeskattning direkt leda till framställande af alkoholsvagare drycker.

En produktskatt åter, som antingen icke alls, som den danska lagen, eller blott inom vissa gränser, såsom utkastet, toge hänsyn till olika skattepliktiga maltdryckers värde, syntes däremot icke leda till framställandet af extraktsvaga och därför alkoholfattiga drycker. En dylik skatt syntes tvärtom förr uppmuntra till bryggande utaf starkare drycker, och det därför att, då skatten vore lika eller i det närmaste lika för olika slags drycker, det visade sig lättare att uttaga den genom skatten nödvändiggjorda prisförhöjningen af de dyrare varorna, i synnerhet som konsumenterna i allmänhet torde föredraga de alkoholstarkare dryckerna.

Ett bevis för riktigheten af dessa påståenden hade man i erfarenheten från Tyskland och Danmark, i det att de beskattade maltdryckernas alkoholhalt vore lägre i det förra landet, där råämnesskatt sedan länge tillämpades, än i det senare, där skatten vore lagd på den färdiga varan. Kommitterade ville emellertid medgifva, att det funnes en faktor, som möjligen kunde hafva ett ännu större inflytande på sättet för de skattepliktiga dryckernas tillverkning än skattesystemet, och detta vore allmänhetens smak.

Två af kommitténs ledamöter hafva i en afgifven reservation förklarat, att de icke kunde dela majoritetens åsikt om de två systemen i afseende å deras betydelse för nykterhetens främjande och att de ej heller kunde i allo biträda kommitterades uppfattning af det i »Utkastet» framlagda systemet ur skatteteknisk synpunkt. De medgifva dock, att det icke kunde förnekas, att de af kommitterade framställda farhågorna för frestelser till underslef medelst falsk bokföring i ett särskildt fall vore berättigade. Vid de stora bryggerierna med sin talrika personal vore möjligheten därtill för ringa, vid de små bryggerierna vore risken för stor gentemot vinsten; men för en del »mindre eller medelstora bryggerier, där tillverkaren ensam eller med något enda biträde skötte bokföringen», syntes frestelsen kunna blifva ganska stor, helst å mera aflägsna orter, där tillverkaren mindre hade att befara ett plötsligt kontrollbesök. På grund af denna svaghet i systemets kontroll med afseende å en viss kategori af bryggare, ansågo bemälde ledamöter sig icke kunna tillstyrka det i »Utkastet» framlagda förslaget till maltdrycks-

beskattning, för så vidt det nämligen skulle finnas möjligt att med en i detta hänseende tryggare kontroll vinna samma fördelar med afseende å nykterhetens främjande, som i »Utkastet» erbjudes.

En tredje kommittéledamot har i en särskild reservation beträffande det danska skattesystemet ytterligare anfört, att hans på personlig erfarenhet af besök eller arbete i främmande länders bryggerier grundade öfvertygelse vore, att hvarje system för beskattning af maltdryckstillverkningen, som icke i sig innebure en praktisk och effektiv kontroll, måste leda till talrika och omfattande lagöfverträdelser samt depravation af de enskilda yrkesidkarne. Hvarken lagöfverträdelserna eller deras ofvan antydda påföljd hade uteblifvit där, hvarest skattesystemet icke självt medfört en verklig kontroll. Äfven en mycket talrik kontrollpersonal hade därförutan stått maktlös.

I likhet med 1902 års kommitterade och af skäl, som af dem anförts, finner jag, att hvarken det danska skattesystemet oförändradt eller samma system med de förändringar, som föreslagits i det av kommitterade utarbetade utkastet, lämpar sig såsom grundval för beskattning af maltdrycker i Sverige. Återstår således endast att välja bland de system, som lägga skatten på det vid maltdryckstillverkningen använda råämnet, maltet. Af dessa system hafva samtliga kommittéer, som hittills haft att behandla frågan om maltdrycksbeskattning, förordat det, som sedan år 1882 varit användt i Finland. Det utmärkande för detta system är, att skatten utgår i förhållande till vikten af det för maltdryckstillverkning använda maltet, hvilket omedelbart före inmäskningen inom bryggeriet uppväges med en självregistrerande våg, hvarefter det krossas på en maltkross, så förbunden med vågen, att intet malt kan krossas utan att först hafva genomgått våginträttningen. Enligt detta skattesystem drabbar skatten de värderikare maltdryckerna, till hvilka mera malt åtgår, hårdare än de mindre värderika. Men då maltdryckens alkoholhalt beror på vörtens extrakthalt och jäsningens fortgång, samt extrakthalten beror på myckenheten af det vid tillverkningen använda maltet, träffar således skatten å maltet i ganska väsentlig mån alkoholhalten. Detta bestyrkes af de analyser af olika maltdrycker, som finnas sammanförda i kontroll- och justeringsbyråns underdåniga utlåtande den 8 oktober 1892 och i 1902 års kommittébetänkande.

Det åligger vidare enligt detta system tillverkarne att föra en bryggjournal, upptagande bland annat uppgifter om brygdernas antal, det använda maltets vikt och den erhållna produktens volym. Kontrollen utöfvas närmast af kontrollörer, hvilka skola afläsa den själf-

registrerande vågen, granska bryggjournalen samt tillse, att de för krossen och vågen anbragta låsen och förseglingarna äro i ordning samt att i allmänhet gifna föreskrifter iakttagas, däribland i främsta rummet, att krossadt malt eller ämnen, som kunna användas i stället för malt, icke införas i bryggeriet.

På dessa grunder hvilar det af kommitterade utarbetade förslaget till förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker. Innan jag öfvergår till en närmare redogörelse för detta förslag och för de förändringar, jag funnit böra i detsamma vidtagas, torde det böra utredas, huruvida *alla* maltdrycker böra beläggas med skatt eller om vissa slag af dessa drycker böra därifrån fritagas, och i så fall, huru långt skattefriheten bör utsträckas.

De två första kommittéerna hafva föreslagit skatt på alla till afsalu tillverkade maltdrycker och enligt deras förslag skulle endast hembryggden undantagas från beskattning. Den senare af dessa båda kommittéer berörde visserligen i sitt den 11 december 1891 afgifna betänkande frågan om svagdrickas undantagande från beskattning, men fann förslaget därom böra förfalla. Sedan Kungl. Maj:t påföljande år uppdragit åt samma kommitté att taga frågan under förnyad ompröfning, utarbetade kommittén ett nytt förslag till förordning angående beskattning af maltdrycker, enligt hvilket från tillverkningsskatt skulle befrias äfven den, hvilken ej till afsalu tillverkade annan maltdryck än svagdricka, hvarmed skulle förstås sådan maltdryck, hvars stamvört ej hade högre extrakthalt än fem procent. Sistbemälde kommitterade, hvilka ansågo sig icke kunna förorda skattefrihet för svagdricka, anförde åtskilliga olägenheter, som därmed voro förenade. I första rummet framhölls, att, då skattefrihet endast kunde medgifvas personer, hvilka blott tillverkade svagdricka, under det att de, hvilka tillverkade såväl svagdricka som andra starkare maltdrycker, skulle få erlägga skatt äfven för det malt, som användes till svagdricka, detta innebure en orättvisa mot de senare. En annan olägenhet vore den ökade lättheten till skatteförsnillning genom sammanblandning af svagdricka med någon starkare maltdryck. Det vore ock svårt att få pålitliga tillsyningsmän vid svagdricksbryggerierna, emedan arfvodet till följd af nödvändigheten att begränsa kontrollkostnaderna måste sättas ganska lågt. Den med skattefrihet för svagdricka afsedda fördelen, att handeln med svagdricka icke skulle behöfva förknippas med andra villkor än handeln med kokt kaffe eller läskedrycker, syntes endast i ringa om ens någon mån kunna vinnas, enär återförsäljaren, som ej själf kunde kontrollera varans

beskaffenhet, måste lita på bryggarens uppgift, hvilket kunde vara betänkligt, isynnerhet om han köpte svagdricka från en bryggare, som använde beskattadt malt.

I de utlåtanden, som af Kungl. Maj:ts befallningshafvande afgåfvos öfver det år 1891 utarbetade kommittébetänkandet, hafva bemälda myndigheter uttalat ganska skiljaktiga meningar angående frågan om skattefrihet för svagdricka. I åtskilliga af berörda utlåtanden erinrades därom, att svagdricka vore en nödvändighetsvara för kroppsarbetaren, hvarför ock Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Hallands, Göteborgs och Bohus, Gäfleborgs och Västerbottens län ansågo det önskligt, att svagdricka undantoges från beskattning, under det att Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Malmöhus och Norrbottens län alldeles bestämdt tillstyrkte skattefrihet för svagdricka. Å andra sidan ansågo Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Stockholms, Södermanlands och Jämtlands län, att äfven hembrygd borde beskattas. Äfven i länsstyrelsernas utlåtande öfver det år 1892 afgifna betänkandet uttalades olika meningar i ämnet. De flesta ansågo det önskvärdt, att svagdricka kunde fritagas från beskattning, men några afstyrkte sådan åtgärd. Den år 1902 tillsatta kommittén har icke haft anledning uttala sig i frågan, enär i dess uppdrag ingick att tillse, att billiga, alkoholsvaga maltdrycker undantoges från den ifrågasatta beskattningen.

Då jag nu finner mig böra föreslå, att vid införandet af beskattning af maltdrycker svagdricka därifrån undantages, gör jag det hufvudsakligen af följande skäl. Såsom åtskilliga af Kungl. Maj:ts befallningshafvande yttrat, är svagdricka en nödvändighetsvara för en stor del af den mindre bemedlade befolkningen; svagdricka användes i många delar af landet af en mängd hushåll i stället för mjölk samt af kroppsarbetare, såväl jordbruks- som fabriksarbetare, under arbetet såsom törstsläckande dryck, hvartill svagdricka i många fall lämpar sig bättre än vatten. En dylik vara, som därtill har ett synnerligen lågt penningevärde, kan icke, äfven om den är föremål för stor konsumtion, blifva ett lämpligt beskattningsobjekt. Därtill kommer, att just svagdrickats egenskap att vara en nödvändighetsvara för en stor allmänhet gör det önskligt att fritaga detsamma från de inskränkningar i afseende på försäljningen, hvilka öfriga starkare maltdrycker kunna behöfva underkastas. En sådan åtskillnad mellan svagdricka och andra maltdrycker torde icke kunna vid försäljningen genomföras med mindre, än att det uppstår en del bryggerier, som ej tillverka andra maltdrycker än svagdricka.

I fråga om hvad med svagdricka skall förstås föreligga flera

förslag, alla öfverensstämmande med hvarandra däri, att de utgå från den ursprungliga vörtens extraktstyrka. I 1892 års kommittébetänkande föreslås 5 procent extraktstyrka; i en reservation vid samma betänkande 7 procent; i det inom finansdepartementet sedermera utarbetade förslaget 6 procent och nu slutligen i 1902 års kommittébetänkande åter 5 procent. Jag har redan anfört, huru 1902 års kommitterade kommit till denna siffra för att tillmötesgå nykterhetsvännernas önskan, att såsom alkoholsvaga maltdrycker endast de skulle anses, hvilka icke innhålla nera än två volymprocent alkohol. Emellertid har nu ett antal nykterhetsvänner ur olika nykterhetsläger i en till Kungl. Maj:t ingifven underdånig skrift framhållit, att sistnämnde kommitterade såsom skäl för sitt förslag endast haft att anföra vissa nykterhetssällskaps uppfattning i frågan. Det vore emellertid oomtvistligt, att gränsen måste läggas så, att det blefve möjligt att tillverka ett godt dricka, utan att tillverkaren riskerade att mot sin vilja blifva lagbrytare och utsätta sig för svåra böter, kanske fängelsestraff. I Danmark hade antagits 2 ¼ viktprocent och i Norge hade föreslagits 2 ½ volymprocent. Ur sanitär synpunkt vore det naturligtvis förmånligt att få så litet sprit som möjligt i en måltids- och läskedryck. Men saken hade äfven en annan sida, drycken måste blifva smaklig och tilltalande, och detta vunnes genom jäsningen. Maltstark vört hade jäst tillräckligt, då inemot 2 volymprocent alkohol bildats. Det vore nödvändigt att få äfven de goda extraktrika drickorna skattefria. De vore goda och sunda och kunde knappast missbrukas till framkallande af rus eller andra alkoholens giftverkningar. Petitionärernas tvekan hade således gällt, huruvida det vore möjligt att enligt reservanternas i 1902 års kommitté förslag erhålla det goda drickat skattefritt, därest den straffbara gränsen sattes så lågt som 2 volymprocent. Svårigheterna vid denna låga alkoholgräns antyddes redan i kommitténs betänkande.

För att utreda denna fråga hafva petitionärerna vändt sig till några personer såväl inom som utom landet och från dem erhållit yttranden i ämnet, hvilka yttranden återgifvas i den underdåniga skriften. Alla de tillfrågade hafva förklarat, att gränsen bör sättas vid 2 ½ volymprocent alkohol eller högre, om det skall blifva möjligt att brygga en god maltdryck. Petitionärerna anse, att det således vore fara värdt, att, därest den, såsom de uttrycka sig, straffbara gränsen mellan öl och svagdricka fastställdes till 2 volymprocent alkohol, fabrikanterna skulle se sig ur stånd att våga tillverka ett verkligt godt skattefritt svagdricka, och hemställa därför, bland annat, att ifrågavarande gräns måtte sättas vid 2 ¼ volymprocent alkohol.

Enär det således synes, som om nykterhetsvännerna ej längre fasthölle vid 2 volymprocent alkohol såsom gräns för de alkoholsvaga maltdryckerna och då 1902 års kommitterade framställt sitt förslag om 5 procent såsom den högsta medgifna extrakthalten hos det skattefria svagdrickats stamvört uteslutande af hänsyn till nykterhetsvännernas önskningar, finnes icke något skäl att nu vidhålla kommitterades nämnda förslag, utan synes det lämpligare att fastställa stamvörtens högsta extrakthalt till 6 procent.

Rörande denna fråga torde det tillåtas mig anföra följande: Enligt de analyser af öfverjäst svagdricka från skilda delar af landet, som anföras i kontroll- och justeringsbyråns flera gånger omförmälda utlåtande af år 1892, bryggdes vid sagda tid svagdricka af vört, hvars extrakthalt höll sig omkring 5 procent — medeltalet af de 52 analyserna är 4,96 procent. Sedermera, och i den mån användningen af sackarin blifvit allmännare, har extrakthalten nedgått, så att, då den år 1895 ännu utgjorde 4,81 procent såsom medeltal af 53 analyser, steg den år 1901 ej till högre än 3,80 procent såsom medeltal af 94 analyser. Samtidigt har en förändring i utjäsningsgraden ägt rum, i det att denna år 1892 var 43 procent, år 1895 46 procent och år 1901 51 procent. Om, såsom 1902 års kommitterade föreslagit, användning af sackarin vid svagdricksbrygd förbjudes, kommer svagdrickat sannoligt åter att bryggas af vört med omkring 5 procents extrakthalt, och då medför bestämmelsen om 6 procents extrakthalt såsom gräns för de skattefria dryckerna den fördelen, att bryggarne utan risk att öfverskrida denna gräns kunna brygga drickat såsom de förr varit vana, d. v. s. af vört med omkring 5 procents extrakthalt. Om utjäsningen fortfarande kommer att hållas vid samma höjd som under senaste tiden, eller omkring 50 procent, erhålles af 6 procents vört ett dricka med omkring 1,9 volymprocent alkohol, och om utjäsningen till och med drefves till 60 procent, skulle drickats alkoholhalt ej stiga till mera än 2,25 volymprocent. Inbryggs drickat af 5-procentig vört, blifva alkoholhalterna respektive 1,6 och 1,9 volymprocent. Däremot kan man icke med fasthållande af alkoholgränsen 2 ¼ volymprocent sätta gränsen högre än till 6 procents extrakthalt. Det är nämligen att märka, att det svagdricka, hvarom nu är fråga, alltid säljes på öppna kärl eller ankare, men aldrig tappadt på buteljer, och att det således icke kan underkastas pasteurisering. Inbryggs ett dylikt dricka på en vört af 7 à 8 procent utan att pasteuriseras, stiger alkoholhalten i de flesta fall öfver 2 ¼ procent.

I enlighet med hvad nu anförts, anser jag, att med svagdricka

bör i förordningen förstås hvarje maltdryck, som ej innehåller mer än 2 ¼ volymprocent alkohol och är inbryggd med en stamvört, hvilkens extrakthalt icke öfverstiger 6 procent.

Det har emellertid äfven uttalats önskningar, att skattefriheten skulle utsträckas till *alla* maltdrycker, hvilkas alkoholhalt icke öfverstege den fastställda gränsen, således äfven till sådana, som vore inbryggda af starkare vört, dock under villkor, att dessa drycker undergått sådan behandling, att deras alkoholhalt ej kunde stiga öfver sagda alkoholgräns, eller med andra ord att de blifvit pasteuriserade, innan alkoholhalten stigit öfver nämnda gräns.

Yrkande härom har också framställts af två ledamöter i 1902 års kommitté, hvilka i en afgifven reservation, med åberopande af hvad Svenska nykterhetssällskapet i en af bemälda sällskap till Eders Kungl. Maj:t ingifven, den 21 juni 1901 dagtecknad skrift yttrat om nödvändigheten att i sammanhang med införandet af beskattning å de spritstarkare maltdryckerna göra allt hvad som kunde göras för att förbättra beskaffenheten af de alkoholsvaga maltdrycker, som fortfarande skulle förblifva skattefria, framhållit, att detta vore en hufvudsak i hela den närvarande tidens nykterhetsträfvande i vårt land med afseende å maltdryckerna; en beskattningsform, som underlättade tillverkningen af en verkligt god, icke-berusande maltdryck, skulle utan tvifvel »vid sidan af dess syfte att bereda staten inkomst äga en synnerligen stor betydelse för nykterhetens främjande». Reservanterna anförde vidare, att den af dem åsyftade maltstarka men alkoholsvaga dryck, som de benämna ömsevis kronöl och svagdricka, behöfde vara skattefri, i första hand för att allmänheten därigenom måtte vinna den nödiga garantien, att en under dylikt namn utbjuden dryck verkligen icke öfverskrede alkoholgränsen; så länge kronölet likställdes med lagerdricka m. fl. och således finge framställas endast vid skattepliktigt bryggeri, förefunnes ingen annan garanti än bryggarens uppgift.

Äfven de förutnämnda petitionärerna hafva i den af dem afgifna petitionen hemställt om skattefrihet för maltstarkare drycker, med hvilka sådana åtgärder vidtagits, att deras alkoholhalt icke under några förhållanden kunde komma att öfverskrida den fastställda alkoholgränsen. Denna petition har gifvit ett antal läkare anledning att i ingifven skrift såsom sin åsikt uttala, att ett godt, extraktrikt dricka med låg alkoholhalt skulle vara af särskildt stor och allmän hygienisk betydelse och att det därför syntes dem vara af vikt, att vid påläggande af maltskatt allt dricka af låg alkoholhalt, äfven det mer extraktrika, fritoges från beskattning.

Med anledning af berörda petition har Svenska bryggareföreningens verkställande utskott inkommit med en skrift, hvarefter några af petitionärerna, på uppdrag, ingifvit en promemoria i ämnet.

Bryggareföreningen framhåller, att det danska kroneölet, hvilket förordats af två reservanter i 1902 års kommitté och af petitionärerna tydligen åsyftades med deras tal om ett verkligt godt dricka, icke hade någon betydelse i nykterhetshänseende, såsom ock framginge af ett yttrande, som afgifvits af en utaf kroneölets ifrigaste förkämpar här i landet, professorn E. Almquist, och som ginge därpå ut, att i Danmark man å visst håll tänkt sig, att kroneölet skulle utträngа ölet, men att detta visat sig vara en illusion och att spritbegäret, den olika smaken och många andra orsaker verkat i en annan riktning. Kroneölet vore ej heller att förlikna vid vårt svagdricka. En representant för arbetarne hade vid en offentlig diskussion framhållit, att det vore fullkomligt meningslöst att medgifva skattefrihet åt annat än det egentliga svagdrickat; kroneölet vore i högre grad än lagerölet en lyxdryck, hvarför också skatt borde för detsamma betalas. Blefve ett dylikt extraktrikt kroneöl en öfverallt tillgänglig folkdryck, skulle detta med nödvändighet medföra en stegrad brännvinskonsumtion. Det låge nämligen i sakens egen natur, att dylika svagt förjästa maltdrycker och brännvin liksom sökte hvarandra, alldenstund de i verkligheten kompletterade hvarandra. Öfverjästa maltdrycker med svag förjäsning hade också varit mycket utbredda här i landet på den tid, då brännvinskonsumtionen var så ofantlig.

Hvad bryggareföreningen sålunda sökt göra gällande i fråga om de svagt förjästa maltdryckerna och brännvinet hafva i omförmälda promemoria petitionärerna, som därvid lämnade åsido sådana personer, som missbrukade spritdrycker och vore mer eller mindre hemfallna under superiet, förklarat vara stridande mot all erfarenhet. Att svagt utjästa drycker eller, såsom petitionärerna uttryckt sig, dricka med högre extrakthalt skulle vara lyxdrycker, ville petitionärerna medgifva endast under den förutsättningen, att det bajerska ölet också finge anses vara en lyxdryck. Slutligen erinra petitionärerna, att svagdricka öfver hela Sverige förtärdes i stor mängd både i stad och på landet och utgjorde en nödvändighetsartikel för vårt folk. Att åtskilliga familjer måst upphöra med förtärandet af denna dryck hade förorsakats af dess under senaste åren på många ställen dåliga beskaffenhet, hvilket särskildt tillskrefves sackarinet. Under alla tider hade emellertid i vårt land funnits godt, extraktrikt och spritsvagt svagdricka, och sådant funnes ännu i dag att få i handeln. Petitionärerna vore öfvertygade, att förbud

mot sackarinets användande i dricka skulle i förening med skattefrihet återföra det gamla goda förhållandet. Det vore ej kroneölet med dess för danskar afsedda smak, som nykterhetsvännerna eftersträfvade för Sverige. De önskade blott, att förhållandena här måtte få utveckla sig så, att de erhölle rätt att utan maltbeskattning brygga alla de slag af svagdricka, som passade för deras smak.

Då i det uppdrag, som lämnades 1902 års kommitté, uttryckligen angafs, att de billiga, alkoholsvaga maltdryckerna skulle undantagas från beskattning, har kommitténs flertal ansett sig icke kunna i sitt förslag till förordning i ämnet tillstyrka skattefrihet för andra maltdrycker än svagdricka. Kommitterade erinra, att, om maltstarka pasteuriserade drycker skulle börja tillverkas i Sverige, de med all säkerhet komme att bryggas på en stamvört med minst lika hög extrakthalt som de här nu brukliga underjästa drickssorterna, eller omkring nio procent, och vore det tydligt, att den för dessa dryckers framställande erforderliga stora maltåtgången måste göra dem jämförelsevis dyra; de särskilda åtgärder, såsom pasteurisering eller dylikt, som behöfde iakttagas vid dylika dryckers tillverkning, komme ock alltid att ytterligare förhöja priset på samma drycker, hvilket ju också bestyrktes af erfarenheten i Danmark, där minuthandelspriset för en halfbutelj så kalladt kroneöl ställde sig så högt som 9 öre. Kommitterade anföra vidare såsom skäl mot skattefrihet för de maltstarkare dryckerna, att det blefve synnerligen svårt att tillse, att dessa drycker vid tillverkningen underkastades den föreskrifna pasteuriseringen, i synnerhet som efter all sannolikhet ett stort antal, särskildt mindre bryggerier komme att tillverka skattefria drycker af båda slagen.

De önskningar, som af nykterhetsvänner och läkare i omförmälda petition uttalats angående skattefrihet för ett godt extraktrikt svagdricka, synas mig blifva tillräckligt tillgodosedda, därest mitt förslag om sex procents extrakthalt hos stamvörten vinner godkännande. Däremot kan jag icke finna, att några giltiga skäl anförts för skattefrihetens utsträckande till andra maltdrycker. Den nytta, de maltstarka pasteuriserade dryckerna skulle kunna göra i nykterhetens tjänst, synes mig för öfrigt vara ganska tvifvelaktig, hvilket ju äfven erkänts från nykterhetsvänligt håll. Finge dessa drycker någon allmännare spridning, skulle de säkerligen endast komma att begagnas såsom måltidsdryck af personer, som antingen nu alls icke förtära öl eller redan äro vana att endast med måtta begagna maltdrycker. Det torde väl ock få antagas såsom tämligen säkert, att dessa maltstarka, alkoholsvaga drycker icke komme att utträngа de alkoholstarkare ölsorterna såsom

läske- och njutningsdryck, och likaså att ingen, som nu använder öl till sådant öfvermått, att han därmed berusar sig, komme att öfvergå till användningen af de pasteuriserade dryckerna. Huru liten betydelse dessa drycker hafva för nykterhetssträfvandena, framgår äfven af det förhållandet, att ett i början af 1890-talet gjordt försök att här i landet tillverka pasteuriseradt dricka icke under de senare åren vunnit någon nämnvärd efterföljd, oaktadt liknande drycker sedan flera år tillbaka tillverkats i Danmark. Då till förmån för ifrågavarande dryckers skattefrihet åberopas exemplet från sistnämnda land, torde ock böra ihågkommas, att bryggandet af det s. k. kroneölet där ej föranleddes af något initiativ från nykterhetsvännernas sida, utan af andra skäl.

Enligt min åsikt skulle således skattefrihet för de pasteuriserade maltdryckerna, om ock förmånlig för dem som förtära dylika drycker, icke medföra någon nämnvärd fördel för nykterhetssträfvandena, men väl, såsom 1902 års kommitterade erinrat, i viss mån försvåra kontrollen. Jag finner mig därför också sakna skäl att äfven för dessa drycker, som i pris täfla med eller öfvergå lageröl och sannolikt komme att konsumeras inom de burgnare klasserna, föreslå en skattefrihet, som rätteligen endast bör tillkomma de billigaste, egentligen af den minst bemedlade befolkningen konsumerade dryckerna.

1902 års kommitterade hafva i det af dem utarbetade förslaget till förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker föreslagit, att frihet från skatt må åtnjutas vid bryggeri, där under tillverkningsåret endast tillverkas svagdricka. Detta förslag innebär en delning af bryggerierna i två skarpt skilda grupper, nämligen dels *skattepliktiga* bryggerier, vid hvilka skatt skall erläggas för allt malt, vare sig det användes till öl och liknande drycker eller till svagdricka, dels *skattefria* bryggerier, där endast svagdricka får tillverkas. Beträffande följderna af en dylik anordning anför en kommittéledamot i afgifven reservation, att man därigenom ställde en mängd yrkesidkare inför ett synnerligen brydsamt och, huru det än utfölle, för deras ekonomi föga lyckosamt val. Det gällde för dem att öfvergifva antingen den tillverkning af starkare, numera skattepliktiga maltdrycker, som de förut drifvit, eller afstå från en tidigare utöfvad fabrikation af svagare, numera skattefria dylika. Kommitterades förslag till förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker stadgade visser-

ligen, att skattefritt blefve endast det bryggeri, där uteslutande maltdrycker af uppgifven låg ursprunglig extrakthalt tillverkades, och man skulle däraf möjligen kunna draga den slutsats, att antalet af dem, som skulle komma i valet och kvalet, skulle inskränka sig till de svagdricksbryggerier, hvilka tillförene såsom binäring och mera tillfälligt sysslat med ölbrygd och för hvilka situationen därför skulle blifva relativt lätt att behärska. Men konsekvenserna af den nya ordningen pekade faktiskt åt ett helt annat håll. Det vore visserligen icke förbjudet för ett skattepliktigt bryggeri att brygga svagdricka, men den omständigheten att endast beskattadt malt därtill finge användas måste göra en sådan tillverkning ur konkurrenssynpunkt så oförmånlig, att hvarje klok yrkesidkare helt visst skulle skynda att upphöra därmed, för så vidt han icke befunne sig i den lyckliga belägenheten att kunna genom nybyggnad å annan tomt o. s. v. åt sig bevara rätten att för sin svagdrickstillverkning få använda obeskattadt malt. Utom i de undantagsfall, där affärens omfattning och kapitaltillgång tilläte dylika experiment, ställdes *faktiskt* äfven tillverkare af starkare maltdrycker inför nödvändigheten att antingen helt och hållet öfvergå till skattefri tillverkning, hvilket dock måste förefalla de flesta af dem väl äfventyrligt, eller ock afstå från en binäring, som, därför att den kunnat drifvas med samma redskap och folk som hufvudnäringen, kunnat tillföra honom en betydlig, kanske hufvudsaklig del af årsvinsten. Och antalet af de yrkesidkare, för hvilka afståendet från den afsedda binäringen på grund af deras affärers ringa omsättning spelade en rent af vital roll, vore större än man i allmänhet vore böjd att antaga.

Till stöd för detta påstående anför reservanten efter de af 1898—1900 års försäljningskommitté insamlade statistiska uppgifterna en förteckning på ej mindre än 104 bryggerier, hvilka enligt hans förmenande genom den nya ordningen skulle tvingas till för dem själfva ruinerande förändringar eller inskränkningar i driften. I själfva verket vore enligt reservantens åsikt de förut på kombinerad öl- och svagdrickstillverkning lefvande mindre bryggeriernas öde tämligen gifvet, om den föreslagna anordningen komme till stånd. De voro i de flesta fall dömda att antingen genast nedläggas eller ock efter en längre eller kortare tids tynande tillvaro nödgas upphöra.

Bemälde reservant framställer därefter ett annat förslag gående därpå ut, att skattefrihet skulle medgifvas endast åt de minsta bryggerierna, som ej afverkade öfver 15,000 kilogram malt om året, oafsedt huruvida där tillverkades endast svagdricka eller äfven andra maltdrycker, samt att skatten vid öfriga bryggerier skulle utgå efter en ganska stark

progression. En dylik anordning vore, enligt reservantens mening, i analogi med flera af bestämmelserna i våra öfriga skatteförordningar; idén om beskattningens ställande i direkt proportion till skatteförmågan hade nämligen länge nog haft burskap i bevillningsförordningarna genom de skattefria afdragen. År 1897 hade funnits 206 bryggerier, hvilkas afverkning icke öfverstigit 15,000 kilogram, och vore dessa tämligen likformigt spridda öfver landet, synnerligen dess landsbygd. Då dessa små bryggerier öfvervägande tillverkade svagdricka, så garanterade deras relativt stora antal och deras läge i landsortskommunerna bibehållandet af den bekväma åtkomsten af svagdricka utan att priset behöfde höjas mera, än som kunde betingas af ett måttligt bidrag till kontrollkostnaderna.

Reservantens nyssnämnda åsikter delas äfven i allo af Svenska bryggeriföreningen, som i en till Kungl. Maj:t ingifven underdånig skrift varmt förordar hans förslag samt erinrar, att detsamma föga afveke från den rena råämnesbeskattningen och samtidigt beredde större handlingsfrihet åt såväl skattepliktiga som skattefria yrkesidkare utan att därför utsätta dem för alltför stora frestelser till lagöfverträdelser.

Äfven om åtskilliga fördelar må anses vara förenade med nyssnämnda förslag, finner jag mig dock icke kunna förorda detsamma, lika litet som ett liknande i 1902 års kommittébetänkande omnämndt förslag om skattefrihet endast för de minsta bryggerierna under villkor, att de endast tillverka svagdricka. Vid båda förslagen möter nämligen svårigheten att öfvervaka, att den bestämda gränsen för afverkningen icke öfverskrides. Därtill kommer att, då anordningarna för ett mindre svagdricksbryggeri äro synnerligen enkla och ganska billiga, bestämmelsen om denna gräns lätt kan kringgås genom uppsättande af ytterligare ett bryggeri, hvadan sålunda den föreslagna anordningen skulle omedelbart uppmuntra till anläggande af små bryggerier, hvilket ej kan anses önskvärdt. Med afseende härå och då, enligt kommitténs förslag, hinder icke möter för en person att samtidigt i olika bryggerier idka dels skattepliktig och dels skattefri tillverkning, ansluter jag mig till kommitterades åsikt, att skattefrihet bör åtnjutas af alla bryggerier, som endast tillverka svagdricka.»

Af omförmälda statsrådsprotokoll inhämtas vidare, att, sedan chefen för finansdepartementet anmält ett från högsta domstolen inhämtadt yttrande öfver de bestämmelser, som funnes upptagna i femte kapitlet af ett inom departementet uppgjordt författningsförslag, samt redogjort för innehållet af berörda yttrande och därefter uppläst ett inom departe-

mentet utarbetadt nytt förslag till förordning i ämnet, i hvilket förslag de af högsta domstolen gjorda erinringar i hufvudsak iakttagits samt i öfrigt vidtagits några nödigbefunna ändringar, departementschefen ytterligare anfört följande:

»Det af mig nu upplästa förslaget öfverenstämmer i de flesta punkter med det af 1902 års kommitterade utarbetade. I likhet med det senare fritager det från skatt ej mindre hembrygd än äfven under vissa villkor svagdrika, hvarmed dock förstås hvarje maltdryck, som ej innehåller mera än två och en fjärdedels volymprocent alkohol och är inbryggd med en stamvört med högst sex procents extrakthalt, hvarjämte tillverkningen af maltextrakt och maltinfusioner för medicinskt behof ej beröres af förslaget, dock att, när tillverkningen sker annorstädes än på apotek, den endast må äga rum under den kontroll och de villkor, Kungl. Maj:t för hvarje fall föreskrifver.

Bryggerierna indelas, enligt förslaget, i två klasser, dels *skattefria*, vid hvilka endast svagdricka må tillverkas, dels *skattepliktiga*, vid hvilka alla slag af maltdrycker må tillverkas, men där skatt skall erläggas för allt användt malt. Det skattepliktiga maltets vikt beräknas efter den självregistrerande vågens anvisning, hvaraf blir en nödvändig följd att inga s. k. maltsurrogat må användas.

Beträffande skattesatsen hafva kommitterade föreslagit, att skatten skulle erläggas med 18 öre för hvarje kilogram malt, dock att för hvarje bryggeri skatten skulle utgå för de första under tillverkningsåret afverkade 50,000 kilogrammen malt med 14 och för de nästa 50,000 kilogrammen med 16 öre för kilogram. De för de första 100,000 kilogrammen föreslagna nedsatta skattesatserna afsåge att för den mindre industrien bereda en välbehöflig hjälp i konkurrensen med de allra största bryggerierna. Såsom skäl att till normal skattesats välja just 18 öre anföra kommitterade, att vid påläggandet af en ny beskattning för det första en viss varsamhet borde iakttagas för att icke öka den ovilja, med hvilken en sådan sannolikt alltid komme att mötas. Vidare torde det vara af synnerlig vikt att tillse, att skattesatsen bestämdes så, att den förhöjning i försäljningspriset å den färdiga varan, som af beskattningen skäligen kunde böra följa, vid försäljning af minsta brukliga kvantitet läte så nära som möjligt uttrycka sig i hela ören. Slutligen syntes skatten böra sättas så, att den för samma kvantitet icke uppginge till fullt öretal, enär den skeende prisförhöjningen rättvisligen borde i någon mån komma tillverkaren till godo såsom ersättning för den minskade omsättning, som genom skattens införande blefve en följd, samt för de kostnader och olägenheter, den med skatten för-

enade kontrollen beredde tillverkaren. Med beräkning att 25 kilogram malt lämnade en hektoliter lageröl samt att denna kvantitet lämnade 280 så kallade halfbuteljer, skulle skatten efter 18 öre för kilogram malt således utgöra för en hektoliter öl 4 kronor 50 öre och för en s. k. halfbutelj 1,61 öre.

Instämmande med kommitterade däri, att skatten bör afpassas så, att den ej med fullt öretal drabbar en halfbutelj, finner jag dock den föreslagna skattesatsen väl låg och anser densamma kunna höjas till 20 öre för kilogram malt, då skatten på en halfbutelj lageröl skulle blifva 1,78 öre. För kommitterades förslag talar visserligen den omständigheten, att enligt detsamma skatten på en halfbutelj underjäst dricka (lagerdricka o. d.) skulle blifva ungefär 1 öre, under det att den efter 20 öre för kilogram malt skulle komma att uppgå till en à två tiondels öre högre belopp. Då det emellertid är sannolikt, att priset på nämnda dricks-sorter till följd af konkurrensen mellan bryggerierna och dessas eget intresse att ej genom för stor prishöjning förminska sin omsättning kommer att höjas med endast ett öre för halfbuteljen, torde ej heller afseendet på det underjästa drickat behöfva utgöra hinder för skattens bestämmande till 20 öre för kilogram. Häraf följer åter, att skatten för de första 50,000 kilogrammen vid hvarje bryggeri bör blifva 16 och för de nästa 50,000 kilogrammen 18 öre för kilogram.

Då staten för hvarje skattepliktigt bryggeri får vidkännas kostnad i och för utöfvandet af nödig kontroll, följer häraf, att staten måste fordra, att den skatt, som af bryggeriet erlägges, först och främst till fullo betäcker kontrollkostnaden och därjämte lämnar ett ej allt för obetydligt öfverskott. Af denna anledning måste fastställas ett minimum af skatt, som under alla förhållanden skall utgå, vare sig maltafverkningen uppgår till motsvarande belopp eller icke. Med det lägsta skattebeloppet bestämdt till 16 öre för kilogram malt synes 70 kilogram i medeltal för tillverkningsdygn vara ett lämpligt minimum, enär då den minsta skatten för ett dygn blir 11 kronor 20 öre. För ett bryggeri, som är i gång hela året, skulle minimiafverkningen för helt arbetsår, räknadt till 300 tillverkningsdygn, sålunda komma att uppgå till 21,000 kilogram malt och den däremot svarande skatten således till 3,360 kronor. Fall kunna emellertid inträffa, då några af de nuvarande små bryggerierna, hvilkas medelafverkning ej uppgår till 70 kilogram i dygnet, ändock skulle vilja fortsätta med skattepliktig tillverkning, och bör det då bero på Kungl. Maj:ts pröfning i hvarje särskildt fall, huruvida tillstånd må medgifvas bryggeriet att under de första åren erlägga skatt för mindre vikt malt än 70 kilogram; bestämmelse härom har intagits i 52 §.

Angående sättet för skattens erläggande har tillverkaren att välja mellan att betala skatten i förskott för en månads afverkning eller att mot ställande af säkerhet, som af Kungl. Maj:ts befallningshafvande godkännes, få anstånd därmed. I det senare fallet skall skatten för allt det under ett kvartal uppvägda maltet på en gång erläggas inom två månader efter kvartalets utgång. I fråga om sättet för säkerhetens beräkning äfvensom om restitution af skatt för maltdrycker, som skadats eller utförts ur landet, torde det vara tillräckligt att hänvisa till kommitterades betänkande, enär de båda förslagen i dessa punkter äro hvarandra lika med blott de modifikationer i den omnämnda säkerhetens belopp, hvilka följa af skattesatsens förhöjning med två öre.

Vid beräkning af den inkomst, skatten kan komma att inbringa statsverket, utgår jag från samma på förhållandena under år 1897 grundade antaganden som kommitterade, nämligen att de skattepliktiga bryggeriernas antal blir 174 med en sammanlagd maltförbrukning af 33,700,000 kg.; att vidare 39 bryggerier med tillsammans 1,200,000 kg. malt ej afverka hvartdera mera än högst 50,000 kg.; att 46 bryggerier med tillsammans 3,100,000 kg. malt ej afverka hvartdera mera än högst 100,000 kg. samt att återstående 89 bryggerier med tillsammans 29,400,000 kg. malt afverka högre belopp. Skatteberäkningen ställer sig då sålunda:

vid 39 bryggerier för		1,200,000 kg. à 16 öre				192,000 kr.
» 46 »	» 46 × 50,000 kg. =	2,300,000 » » 16 »	368,000 kr.			
	» återstående	800,000 » » 18 »	144,000 »	512,000 »		
» 89 »	» 89 × 50,000 » =	4,450,000 » » 16 »	712,000 »			
	» 89 × 50,000 » =	4,450,000 » » 18 »	801,000 »			
	» återstående	20,500,000 » » 20 »	4,100,000 »	5,613,000 »		
				tillsammans kr.	6,317,000.	

Som tillverkningen af maltdrycker, att döma af, bland annat, den stegrade humleimporten, sedan år 1897 ökats rätt betydligt, bör, äfven om man tager hänsyn till, att skatten i någon mån kommer att minska tillverkningens storlek, med säkerhet kunna beräknas, att tillverkningen vid skattens uttagande fortfarande är så stor, att den under år 1904 inflytande skatten, hvilken motsvarar den under tillverkningsåret 1 oktober 1903—1 oktober 1904 debiterade skatten, kommer att uppgå till åtminstone 6,300,000 kronor.

Bland de särskilda föreskrifterna rörande kontrollen vid de skattepliktiga bryggerierna torde särskildt böra omnämnas de, som äro införda i 20 §. De där intagna förbuden att förvara okrossadt malt inom de lägenheter, där mäskkar och vörtpanna äro uppställda, att krossa

mera torkadt malt än som erfordras till nästpåföljande brygd eller att i bryggeriet införa eller därifrån utföra krossadt malt, afse alla att förekomma inmäskning af malt, som ej undergått krossning på den med den självregistrerande vågen förenade krossen. Undantaget för krossning på en gång af rostadt eller brändt malt för flera brygder har föranledts däraf, att dylik malt, som hufvudsakligen användes för att gifva vissa maltdrycker deras mörkare färg, ej behöfver tillsättas hvarje brygd annat än i jämförelsevis små mängder, under det att den minsta vikt malt, som kan passera den självregistrerande vågen, vanligen är 50 kg.

I samma § 20 är ock förbjudet att i skattepliktigt bryggeri förvara stärkelse, socker, sackarin eller annat, som kan användas i stället för malt, dock med rättighet för Kungl. Maj:t att i visst fall medgifva användningen af socker. Detta medgifvande föreslogs af 1891 års kommitté, men sedan Svenska bryggareföreningen i sin underdåniga skrifvelse år 1894 förklarat användningen af socker vid tillverkning af maltdrycker böra alldeles förbjudas, uteslöt 1902 års kommitté det ifrågavarande undantaget. Enär emellertid aktiebolaget D. Carnegie & C:o, i en till Kungl. Maj:t ingifven underdånig skrift af den 22 november 1902, jämte förmälan att vid porterbrygd tillsättning af socker till portern för åstadkommande af efterjäsning understundom ägde rum, anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes låta i en blifvande förordning i ämnet intaga bestämmelse därom, att vid portertillverkning dylik tillsats finge göras, har nu ifrågavarande bestämmelse formulerats i hufvudsaklig öfverensstämmelse med 1891 års kommittéförslag.

Föreskrifterna angående tillverkning af maltdrycker i skattefria bryggerier äro naturligtvis betydligt enklare än i fråga om tillverkningen i skattepliktiga bryggerier. Hufvudsakliga vikten ligger på bestämmelsen, att vörten vid jästens tillsättande ej må äga högre extrakthalt än sex procent och naturligtvis ej heller därefter genom någon tillsats beredas högre extrakthalt. För att erhålla säker kontroll häröfver föreslogo 1891 års kommitterade i sitt följande år afgifna betänkande, att lämplig del af redskapen i bryggeriet skulle genom den vid bryggeriet anställde tillsyningsmannens försorg sättas under kronans lås; viss tid före hvarje brygd skulle tillverkaren göra anmälan om tiden för densamma och om den tid, då vörten antoges vara färdig till profning, hvarefter tillsyningsmannen skulle i behörig tid borttaga kronans lås från redskapen, profva vörten och slutligen åter förse redskapen med kronans lås. Tillverkaren skulle dessutom enligt fastställdt formulär föra bryggjournal. Såsom ersättning för sitt besvär skulle

tillsyningsmannen erhålla 3 kronor för hvarje anmäld brygd och dessutom 3 kronor för hvarje kalendervecka, under hvilken brygd icke anmälts; denna ersättning skulle betalas af tillverkaren men icke omedelbart till tillsyningsmannen utan genom länsstyrelsen.

Den sålunda föreslagna kontrollen blefve visserligen ganska effektiv men har å andra sidan den olägenheten, att den genom det besvär och isynnerhet de kostnader den medför för tillverkaren säkerligen skulle tvinga en stor del af de mindre svagdricksbryggerierna att upphöra med sin tillverkning. Vill man verkligen åstadkomma en skattefri svagdrickstillverkning, torde det blifva nödvändigt att anordna kontrollen öfver dessa bryggerier på ett enklare och billigare sätt i likhet med hvad 1902 års kommitterade föreslå. Enligt deras förslag skulle den närmaste kontrollen utöfvas af tillsyningsmän, som hade till åliggande att vid tillfälliga besök profva vörten med afseende på extrakthalten, äfvensom att taga prof af de färdiga dryckerna i och för undersökning af deras alkoholhalt, hvarigenom kontroll kan vinnas, att tillverkarne icke efter jästens tillsättning beredt vörten högre extrakthalt än sex procent. Äfven i skattefritt bryggeri bör bryggjournal föras, men de närmare bestämmelserna rörande denna äfvensom om anmälan af brygder, profs tagande och dylikt hafva sin rätta plats i en ordningsstadga för bryggerierna.

Äfven en på nu nämndt sätt förenklad tillsyn öfver de skattefria bryggerierna medför naturligtvis en viss kostnad, och det synes icke obilligt, att ifrågavarande bryggerier lämna åtminstone ett bidrag till kostnadens betäckande. Detta bidrag har föreslagits skola utgå med ett halft öre för hvarje kilogram malt, som enligt den vid bryggeriet förda bryggjournalen blifvit inmäskadt, och torde, enär afgiften sålunda satts synnerligen låg, hvarken någon särskild kontroll öfver bryggjournalens riktiga förande eller ställande af säkerhet för afgiften erfordras. Sagda afgift skulle enligt kommitterades beräkning inbringa ungefär 50,000 kronor om året.

Det finnes ingen anledning att förbjuda maltsurrogats användning vid skattefria bryggerier, eftersom ju vid dessa bryggerier ingen skatt skall debiteras, men detta oaktadt torde det vara lämpligt att förbjuda användning af sackarin, enär tillsättning af ett sådant sötämne till en maltdryck måste anses såsom en förfalskning af den senare.

Föreskriften i 27 §, att den, som utöfvar tillverkning i skattefritt bryggeri, ej må idka handel med eller i bryggeriet införa eller förvara andra maltdrycker än svagdricka, afser dels att förekomma blandningar

af skattepliktig och skattefri tillverkning dels ock att underlätta kontrollen öfver tillverkningen inom bryggeriet.

Stadgandet i 23 och 31 §§ angående stämpling af de kärl, hvarpå svagdricka utlämnas, har till ändamål att möjliggöra införandet i försäljningsförordningen af olika villkor för försäljning af å ena sidan svagdricka och å den andra öfriga maltdrycker.

Öfverinseendet öfver bryggerikontrollen bör naturligtvis öfverlämnas åt samma myndighet, som har öfverinseendet öfver kontrollen öfver brännvins- och hvitbetssockertillverkningen, nämligen chefen för finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå. Den lokala kontrollen bör utöfvas af öfverkontrollörer och under dem af kontrollörer vid de skattepliktiga och tillsyningsmän vid de skattefria bryggerierna.

Öfverkontrollörer vid brännvins- och hvitbetssockertillverkningen förordnas för närvarande af Kungl. Maj:t för ett år i sänder mot arfvode, som äfven bestämmes af Kungl. Maj:t, och kommitterade hafva föreslagit liknande bestämmelser angående öfverkontrollörerna vid maltdryckstillverkningen. Till befattningar, som på sådant vis tillsättas, är det naturligtvis svårt att annat än undantagsvis erhålla verkligt skickliga, tekniskt bildade personer, utan utses till öfverkontrollörer mestadels pensionerade officerare, som förut tjänstgjort såsom brännvinskontrollörer. Vid sockerkontrollen äro förhållandena något annorlunda. Då det emellertid skulle vara till fördel såväl för kontrollen som för de industrier, som äro kontroll underkastade, att bland kontrollpersonalen, särskildt bland öfverkontrollörerna, funnes åtminstone ett flertal personer, som genom såväl teoretiska studier som praktisk verksamhet förvärfvat grundligare insikter om de industrier, de hade att kontrollera, kunde skäl visserligen anses föreligga att nu, då ytterligare en industri skall ställas under kontroll, och då de från ifrågavarande industrier till statsverket inflytande skatterna komme att uppgå till mer än 40 millioner kronor årligen, framlägga förslag om kontrollens ordnande på sådant sätt, att ett antal öfverkontrollörer med teknisk utbildning blefve anställda på stat med lön och rättighet till pension, i sammanhang hvarmed ock borde tagas under ompröfning, huruvida icke åt den öfverordnade kontrollmyndigheten borde beredas en självständigare ställning, än densamma nu innehar. Att jag det oaktadt icke nu framlägger något förslag i detta syfte, är beroende därpå, att Kungl. Maj:t åt särskilda kommitterade gifvit i uppdrag att utreda frågan om ändrad sockerbeskattning, hvarför det synes vara lämpligast att låta med dessa organisationsfrågor anstå, till dess sagda kommitterade hunnit afgifva

sitt betänkande, samt att tills vidare öfverkontrollörer utses på samma sätt som hittills.

Inom de län, där brännvinstillverkning förekommer, böra samma öfverkontrollörer tjänstgöra vid bränneri- och bryggerikontrollen. Då öfverkontrollörerna måste företaga täta resor inom sina distrikt, kan det vid de tider på året, då expeditionsgöromålen äro mest omfattande, vara behöfligt för dem att erhålla biträde vid sagda göromål, och skulle till sådant biträde lämpligen kunna användas någon på den ort, där öfverkontrollören är boende, tjänstgörande bryggerikontrollör, hvilken till följd af sin öfriga tjänstgöring borde kunna åtnöja sig med en aflöning af två kronor om dagen. Förordnande att tjänstgöra såsom biträde hos öfverkontrollör bör utfärdas af den öfverordnade kontrollmyndigheten, som i hvarje fall bäst bör kunna bedöma behofvet af sådant biträde.

Såsom arfvode åt kontrollör vid skattepliktigt bryggeri har jag i likhet med kommitterade föreslagit tre kronor för tillsyn å ett bryggeri och en krona för hvarje ytterligare bryggeri, vid hvilket han har tillsyn, hvilket förstnämnda arfvode, där å landsbygden särskilda förhållanden så kräfva, kan höjas till fem kronor, hvarjämte tillverkaren i vissa fall kan åläggas att mot ersättning tillhandahålla kontrollören kost och bostad. Dessa förmåner kunna visserligen synas väl obetydliga i synnerhet vid jämförelse med brännerikontrollörernas arfvode, som utgår med 10 kronor om dagen, men af den redogörelse, jag redan lämnat för kontrollörernas åligganden, framgår, att dessa icke kräfva kontrollörens dagliga besök i bryggeriet, än mindre hans ständiga närvaro därstädes, hvarigenom hans tjänstgöring blir mycket lindrigare än en brännerikontrollörs. Därtill kommer, såsom också kommitterade framhålla, att då ölbryggerierna, äfven landsbygdens, alltid äro belägna å mera befolkade orter, det icke torde möta någon svårighet att till kontrollör erhålla en person, boende å den ort, där bryggeriet är beläget.

Kontrollen öfver de skattefria bryggerierna bör kunna utöfvas af öfverkontrollörerna med tillhjälp i vissa fall af särskilda tillsyningsmän. Många af dessa bryggerier äro nämligen så belägna, att öfverkontrollören vid sina öfriga resor kan få tillfälle att rätt ofta besöka dem. Vid öfriga bryggerier måste tillsyningsman tillsättas. Med afseende på beskaffenheten af tillsyningsmannens göromål torde en ersättning af högst tjugo kronor i månaden i de flesta fall vara tillräcklig, men understundom, särskildt vid större bryggerier, där brygd förekommer dagligen, kan större arfvode behöfva lämnas, och har därför föreslagits, att så må

ske med Kungl. Maj:ts tillstånd i hvarje särskildt fall. Tillsyningsmännen böra efter framställning af öfverkontrollör förordnas af den öfverordnade kontrollmyndigheten, som äfven i detta fall bäst lär kunna bedöma öfverkontrollörens behof af biträde.

Vid beräkning af huru stor totalkostnaden för bryggerikontrollen enligt förslaget kan antagas blifva, hafva kommitterade utgått därifrån, att det skulle komma att finnas 174 skattepliktiga och omkring 400 skattefria bryggerier, att, då vissa skattepliktiga bryggerier ej anmäla sig för tillverkning hela året, de vid dessa bryggerier anställda kontrollörernas arfvode efter 3 kronor om dagen i medeltal skulle kunna beräknas till 1,000 kronor, att för bryggerikontrollen skulle behöfva anställas 10 öfverkontrollörer, hvilka i arfvode samt rese- och traktamentsersättning borde uppbära 8,000 kronor hvardera, samt att medeltalet för de ersättningsbelopp, som skulle tillkomma tillsyningsmännen vid de skattefria bryggerierna, kunde beräknas högst till 240 kronor för hvarje.

Kontrollkostnaden skulle sålunda enligt kommitténs förslag komma att uppgå till följande belopp:

Arfvode m. m. till	10 öfverkontrollörer	à 8,000 kr.	—	80,000 kr.
„	174 kontrollörer	à 1,000 „	—	174,000 „
„	400 tillsyningsmän	à 240 „	—	96,000 „
			eller tillhopa	350,000 kr.

Om från sistnämnda summa afdrages det belopp, hvarmed de skattefria bryggerierna skulle bidraga till kontrollkostnaden för dessa bryggerier och hvilket belopp beräknats till 50,000 kronor, skulle således statens utgifter för bryggerikontrollen komma att uppgå till omkring 300,000 kronor.

Vid denna beräkning är emellertid att anmärka, att ersättningen till öfverkontrollörerna är föreslagen till samma belopp som till de nuvarande öfverkontrollörerna vid brännvinstillverkningen, nämligen 3,000 kronor såsom arfvode och 5,000 kronor såsom ersättning för rese- och expeditionskostnader, men att densamma, om, såsom jag föreslagit, samma öfverkontrollörer få tillsyn öfver såväl brännerier som bryggerier, torde böra i någon mån ändras. Öfverkontrollörernas tjänstgöring blir nämligen då mera utsträckt än hittills, därigenom att åtminstone ett flertal bryggerier äro i verksamhet under sommaren, men å andra sidan komma deras distrikt att erhålla mindre utsträckning och således kostnaden för resorna inom distrikten att blifva billigare. Med anledning häraf synes arfvodet böra höjas till 4,000 kronor och i stället ersättningen för rese-

och expeditionskostnader minskas, så att sammanlagda beloppet icke i något fall komme att öfverskrida det nuvarande. Det föreslagna antalet nya öfverkontrollörer, kan, om ock behöfligt under de första åren, sedermera säkerligen minskas i den mån de äldsta af nuvarande öfverkontrollörer afgå från sina befattningar.

Åberopande hvad jag nu anfört hemställer jag i underdånighet, att Kungl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen att antaga förenämnda af mig upplästa förslag till förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker.»

I ofvan intagna statsrådsprotokoll har af chefen för finansdepartementet lämnats en redogörelse ej mindre för de olika systemen för maltdrycksbeskattning och hufvudsakliga innehållet i de tidigare i ämnet utarbetade förslagen, än äfven för innehållet i och motiven för det nu för Riksdagen framlagda, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med 1902 års kommitterades förslag uppgjorda författningsförslaget. Vid sådant förhållande och då utskottet funnit sig kunna i hufvudsak förorda bifall till Kungl. Maj:ts förslag, har utskottet icke ansett nödigt att i vidare mån än som betingas af ofvanberörda i ämnet väckta motioner eller af de erinringar mot förslaget, hvartill utskottet funnit anledning, ingå på någon närmare redogörelse för eller granskning af förslaget, utan tillåter sig i fråga härom hänvisa till hvad chefen för finansdepartementet anfört.

Det för Riksdagen nu framlagda författningsförslaget är byggdt på principen af beskattning å det vid maltdryckstillverkningen använda hufvudsakliga råmaterialet, maltet. Från denna princip är dock så till vida undantag gjordt, att vid bryggeri, där, på grund af tillståndsbevis, under tillverkningsåret endast svagdricka tillverkas, frihet från skatt åtnjutes. Tillverkningen af svagdricka, hvarmed enligt förslaget menas hvarje maltdryck, som ej innehåller mer än två och en fjärdedels volymprocent alkohol och är inbryggd med en stamvört, hvikens extrakthalt icke öfverstiger sex procent, är således skattefri, såvida icke i bryggeri, där svagdricka framställes, tillika bedrifves tillverkning af andra maltdrycker. Sålunda har icke i förslaget principen af ren maltskatt blifvit

till fullo genomförd. Häremot riktar sig i ofvanberörda motion n:o 178 herr *Lyckholm*, hvilken yrkat, bland annat,

»*att* Riksdagen måtte besluta, att det skattebelopp, som kan anses böra och skäligen kunna genom beskattning af maltdrycksindustrien uttagas, skall utgå efter ett på den rena maltbeskattningens princip grundadt system, i hufvudsak så affattadt som bilagda utkast till förordning utvisar».

Vid motionen finnes fogadt ett förslag till förordning, upprättadt i öfverensstämmelse med motionärens berörda yrkande, hvilket förslag är af följande lydelse:

Förslag

till

Förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker.

Kap. 1. *Om skattens beräkning, erläggande och återbärande samt allmänna bestämmelser.*

1 §.

1. Den, som vill idka tillverkning af maltdrycker till afsalu, skall, utöfver hvad författningarna i allmänhet föreskrifva såsom villkor för rätt att utöfva näring, vara underkastad de föreskrifter, som beträffande sådan tillverkning i denna förordning finnas stadgade.

2. Hembrygd af maltdrycker för eget behof, men ej till afsalu, må utan hinder af föreskrifterna i denna förordning företagas af en hvar, som icke idkar världshusrörelse eller handel med maltdrycker eller tillverkning af sådana drycker till afsalu.

3. Denna förordning äger icke tillämpning å sådan tillverkning af maltinfusioner och maltextrakt, som äger rum antingen å apotek för medicinskt ändamål, eller eljest under de villkor och den kontroll, Kungl. Maj:t för särskildt fall föreskrifver.

2 §

För malt, som i bryggeri användes vid tillverkning af maltdryck, skall erläggas skatt med 12 öre för hvarje kilogram, dock att för hvarje

bryggeri skatten för de första tjugotusen kilogrammen malt utgår med 5 öre för kilogram, för de nästa trettiotusen kilogram med 7 öre för kilogram, för de nästa femtiotusen kilogrammen med 9 öre för kilogram och för de nästa hundratusen kilogrammen med 11 öre för kilogram.

3 §.

1. I denna förordning förstås med

svagdricka hvarje maltdryck, som ej innehåller mer än två och en fjärdedels volymprocent alkohol och är inbryggd med en stamvört, hvilkens extrakthalt icke öfverstiger sex procent;

tillverkare den person, hvilken såsom ägare, innehafvare, verkställande direktör, disponent eller i annan egenskap har högsta inseendet öfver bryggeriets skötsel.

2. Tillverkningsår räknas från och med den 1 oktober till och med den 30 september.

4 §.

1. I bryggeri må för tillverkning af maltdrycker användas endast torkadt, rostadt eller brändt malt, humle, jäst och vatten.

2. Maltet skall krossas å en i bryggeriet uppställd maltkross, så förbunden med en självregistrerande, justerad våg, att maltets krossning ej kan äga rum, utan att detsamma först genomgått vågen.

3. Maltets vikt beräknas efter vågens anvisning, men märkes å vågen fel, skall kontrollör uppväga maltet å annan justerad våg; ägande öfverkontrollör bestämma, efter hvilken grund maltafverkningen skall beräknas från den tidpunkt, då kontrollören sist afläste vågen, innan felet märktes.

5 §.

Skatt skall erläggas för minst sextiofem kilogram malt i medeltal för hvarje helgfritt dygn af den tid, under hvilken maltkrossning på grund af tillståndsbevis må äga rum.

6 §.

1. Tillverkare skall, med det undantag, som i 4 mom. sägs, till vederbörande landtränteri eller, hvad Stockholms stad angår, till öfver-

ståthållareämbetet före hvarje månads början förskottsvis inbetala skatt för den vikt malt, som enligt den i 13 § föreskrifna anmälan kommer att under månaden krossas.

2. Har under någon kalendermånad krossats malt till högre vikt än den, för hvilken skatt förskottsvis erlagts, åligger tillverkaren att inom åtta dagar efter månadens utgång inbetala skatten för det öfverskjutande beloppet.

3. Visar sig, då det i 13 § omnämnda tillståndsbevis upphör att gälla, att tillverkare inbetalt skatt för mera malt än som krossats, äger han återbekomma skillnaden.

4. Tillverkare, som i anmälan förklarar sig önska erhålla anstånd med skattens erläggande och för densamma ställer sådan säkerhet, som i 13 § 2 mom. sägs, skall inom två månader efter utgången af hvarje kvartal inbetala skatten för det under kvartalet uppvägda maltet; och skall vid betalningen för det sista kvartalet, under hvilket maltkrossning enligt samma tillståndsbevis ägt rum, jämväl erläggas hvad som kan brista i den uti nästföregående § stadgade minsta skatt.

5. Betalas ej skatten inom föreskrifven tid, skall Kungl. Maj:ts befallningshafvande återkalla tillståndsbeviset, i hvad det innefattar rätt till maltkrossning, och låta utmäta skatten.

6. När tillståndsbevis återkallas, skall det upphöra att gälla med den dag, då beslut om återkallandet delgifves tillverkaren eller hans ombud.

7 §.

Om uppvägdt malt eller däraf beredd produkt, innan den lämnat lagerfaten, så väsentligen skadats, att maltet eller produkten ej kan för afsedt ändamål användas, må eftergift af skatten äga rum. Till Kungl. Maj:t ställd ansökan härom, åtföljd af handlingar, innefattande erforderlig utredning rörande förhållandet, ingifves till Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som, efter öfverkontrollörens hörande, till Kungl. Maj:t insänder handlingarna i ärendet jämte eget yttrande.

8 §.

Om maltdryck från bryggeri utföres ur riket, åtnjutes under de villkor, hvilka af Kungl. Maj:t särskildt stadgas, för den vikt malt, som tillverkaren kan styrka hafva åtgått för den utförda maltdryckens tillverkning, restitution af skatt, beräknad efter den skattesats, som vid tiden för utförseln tillämpas vid bryggeriet.

9 §.

1. Öfverinseendet öfver bryggerikontrollen i riket utöfvas af chefen för kungl. finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå.

2. Enligt de närmare föreskrifter, som innehållas i den ordningsstadga, Kungl. Maj:t vill utfärda för bryggerierna i riket, utöfvas bryggerikontrollen af öfverkontrollörer samt af kontrollörer.

3. Öfverkontrollörer förordnas af Kungl. Maj:t, som bestämmer dem tillkommande ersättning.

4. Kontrollörer utses af Kungl. Maj:ts befallningshafvande efter förslag af vederbörande öfverkontrollör.

5. Chefen för kontroll- och justeringsbyrån må, där så pröfvas nödigt, på statens bekostnad förordna kontrollör att biträda öfverkontrollör vid dennes expeditionsgöromål mot ersättning af två kronor om dagen.

10 §.

Tillverkare vare skyldig hålla sina handelsböcker med tillhörande verifikationer tillgängliga för vederbörande öfverkontrollör, då denne önskar däraf taga del.

11 §.

Tillverkare ställe sig till efterrättelse, hvad ordningsstadgan för bryggerierna innehåller om tillverkares åligganden, samt de föreskrifter, chefen för kontroll- och justeringsbyrån eller vederbörande kontrolltjänsteman i enlighet med denna förordning eller nämnda ordningsstadga meddelar.

12 §.

Uppgift om de enligt denna förordning utfärdade tillståndsbevis skall af Kungl. Maj:ts befallningshafvande öfversändas till öfverkontrollör sist dagen efter det beviset utfärdats; och skall Kungl. Maj:ts befallningshafvande första helgfria dagen i hvarje vecka till kontroll- och justeringsbyrån insända uppgift å de tillståndsbevis, som under föregående vecka utfärdats.

Kungl. Maj:ts befallningshafvande meddele härjämte vederbörande stadsfiskal eller länsman underrättelse, att tillståndsbevis för tillverkning utfärdats eller återkallats.

Kap. II. *Om anmälan för tillverkning af maltdrycker.*

13 §.

1. Då bryggeri skall sättas i gång eller vid början af ett tillverkningsår fortfarande vara i verksamhet, åligger det tillverkaren att minst tio dagar förr, än maltkrossning må företagas, till Kungl. Maj:ts befallningshafvande ingifva skriftlig anmälan med uppgift om:

a) tillverkarens postadress äfvensom det ställe, där bryggeriet är beläget,

b) den tidrymd, ej öfverstigande helt tillverkningsår, för hvilken han önskar erhålla tillstånd till maltkrossning,

c) den vikt malt, han beräknar i medeltal skola komma att krossas för hvarje helgfritt dygn under den tid, för hvilken anmälan göres, samt

d) det ombud, som i hans frånvaro skall företräda honom inför kontrolltjänsteman;

hvarjämte, därest bryggeriet ej står under tillsyn af kontrollör, då anmälan göres, vid densamma skall fogas intyg af vederbörande öfverkontrollör, att anordningarna inom bryggeriet icke strida mot denna förordnings eller ordningsstadgans föreskrifter.

2. Samtidigt med denna anmälan skall tillverkaren hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande aflämna ränterikvittens å inbetald skatt för en månad, eller, om han begär anstånd med skattens erläggande, hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande ställa säkerhet för det högsta belopp, hvartill skatten efter den uppgifna medelafverkningen för sex månader kan komma att uppgå, dock alltid för minst ettusen kronor.

3. Ingifves behörig ränterikvittens, eller varder säkerheten, där sådan ställes, af Kungl. Maj:ts befallningshafvande godkänd, och finnes eljest ej hinder för rörelsens utöfvande, meddele Kungl. Maj:ts befallningshafvande tillståndsbevis för maltkrossnings företagande och tillverkning af maltdrycker utaf det malt, som på grund af tillståndsbeviset krossas.

4. Har under någon kalendermånad vikten af det krossade maltet i medeltal för hvarje helgfritt dygn uppgått till mer än en femtedel utöfver hvad i anmälan uppgifvits, skall tillverkare, som åtnjuter anstånd med skattens erläggande, såvida hans tillståndsbevis varit gällande för mera än hälften af ifrågavarande månad, inom fjorton dagar efter månadens slut ställa säkerhet för den skatt, som svarar mot den till-

ökade medelafverkningen för sex månader, vid äfventyr att tillståndsbeviset, i hvad det innefattar rätt till maltkrossning, återkallas.

5. När anmälan afser kortare tid än sex månader, varde säkerheten därefter jämkad; dock skall säkerhet ställas för minst etthundrasextiosju kronor.

6. Förfaller den ställda säkerheten, utan att tillverkaren dessförinnan ställt ny, af Kungl. Maj:ts befallningshafvande godkänd säkerhet, skall tillståndsbeviset, i hvad det innefattar rätt till maltkrossning, återkallas.

14 §.

Har bryggeri genom olyckshändelse så väsentligen skadats, att tillverkningen måste upphöra, eller vill tillverkare af annan anledning afsluta maltkrossningen tidigare, än i tillståndsbeviset är utsatt, skall han skriftligen anmäla sådant för kontrollören, i senare fallet minst tre dagar före den, å hvilken sista maltkrossningen är afsedd att äga rum; och åligger det kontrollören att härom lämna tillverkaren bevis samt ofördröjligen underrätta Kungl. Maj:ts befallningshafvande och öfverkontrollören. När sådan anmälan skett, må maltkrossning ej utan nytt tillståndsbevis äga rum efter den tid, då enligt anmälan densamma skolat afslutas.

15 §.

Om maltkrossning ej företages inom fem dygn efter det, då enligt tillståndsbevis densamma må taga sin början, eller afbrytes utan sådan anmälan, som i 14 § omförmäles, och icke ånyo företages inom fem dygn, det oräknadt, hvarunder afbrottet skedde, åligger det tillverkaren att för hela den tid, maltkrossning sålunda icke ägt rum, till Kungl. Maj:ts befallningshafvande inbetala det på bryggeriet belöpande kontrollörsarfvodet, hvilket Kungl. Maj:ts befallningshafvande eljest låter hos honom utmäta.

Kap. III. *Om kontrollen vid bryggerier.*

16 §.

1. Tillverkare skall, innan anmälan för bryggeri första gången göres, låta i två exemplar upprätta och till öfverkontrollören öfverlämna

fullständig planritning och beskrifning öfver bryggeriet och samtliga därtill hörande lägenheter med tydligt angifvande af hvars och ens ändamål. Ett exemplar af ritning och beskrifning förvaras vid bryggeriet och det andra insändes af öfverkontrollören till kontroll- och justeringsbyrån.

2. När i anseende till vidtagna förändringar inom bryggeri chefen för kontroll- och justeringsbyrån anser ritningen öfver detsamma icke vidare användbar, åligger det tillverkaren att anskaffa ny ritning och beskrifning, äfvenledes i två exemplar.

17 §.

1. Byggnader, lägenheter, bryggredskap eller jäskar, som icke blifvit upptagna i den uti 16 § omnämnda beskrifning, eller som där upptagits, men sedermera ändrats, må icke vid tillverkning af maltdrycker användas utan att hafva blifvit af öfverkontrollören skriftligen godkända.

2. Ej må maltkross eller självregistrerande våg ändras eller ny sådan redskap i bryggeri insättas, innan öfverkontrollören skriftligen gifvit sitt samtycke till åtgärden.

18 §.

1. Tillverkare är skyldig att på egen bekostnad anskaffa och i behörigt skick underhålla i 4 § omförmälda maltkross och självregistrerande våg.

2. Kan den med vågen förbundna maltkrossen af någon anledning ej användas, skall kontrollören närvara vid maltets krossning.

3. Utom förenämnda maltkross må icke i bryggeri eller tillhörande lägenheter finnas någon till krossning af malt användbar redskap, med mindre den ställes under kronans lås eller försegling.

19 §.

Omältad spannmål må icke inom bryggeri finnas annorstädes än i de förvaringsrum, hvilka i beskrifningen öfver bryggeriet uppgifvas såsom för sådan spannmål afsedda.

20 §.

Okrossadt malt må icke finnas inom de lägenheter, där mäskkar och vörtpanna äro uppställda.

Ej må på en gång krossas större mängd torkadt malt, än som erfordras till näst påföljande brygd; rostadt och brändt malt må däremot krossas till större mängd under villkor, att hvad däraf ej begagnas vid näst påföljande brygd förvaras under lås.

Krossadt malt må ej införas i bryggeri eller tillhörande lägenheter och ej heller därifrån utföras.

I bryggeri eller tillhörande lägenheter må icke finnas stärkelse, socker, sackarin eller annat, som kan vid tillverkning af maltdryck användas i stället för malt, där ej för visst bryggeri Kungl. Maj:t medgifver, att under föreskrifna villkor socker må i lagerkällaren användas såsom tillsats till porter.

21 §.

I bryggeri skall på tillverkarens ansvar och med användande af blanketter, som kontroll- och justeringsbyrån låter tillhandahålla, i enlighet med ordningsstadgans föreskrifter föras en bryggjournal, hvilken i bryggeriet städse skall vara för kontrolltjänsteman tillgänglig.

22 §.

Justerad våg med justerade vikter, annan redskap och det arbetsbiträde, som fordras för direkt uppvägning af malt och uppmätning af kärl med flera kontrollåtgärder, äfvensom malt för justering af den självregistrerande vågen ställe tillverkare utan ersättning till kontrolltjänstemans förfogande.

23 §.

Från bryggeri må svagdricka, därest det ej af köpare afhämtas i öppna kärl, endast utlämnas på kärl, å hvilka såväl bryggeriets namn som ordet »svagdricka» äro inbrända; och må inga andra maltdrycker utlämnas på sålunda stämplade kärl.

24 §.

Kontrolltjänsteman skall, när helst han det fordrar, äga tillträde till de lägenheter i bryggeri, där maltkross, mäskkar, vörtpanna och kylredskap äro uppställda. Därjämte skola bryggeriets öfriga lägenheter, som äro upptagna i den uti 16 § omnämnda beskrifning, vara för kontrolltjänsteman tillgängliga mellan klockan sex förmiddagen och klockan sju eftermiddagen så ock å annan tid, när arbete inom bryggeriet pågår.

25 §.

1. Kontrollör erhåller under tjänstgöringstiden af staten dagarfvode med tre kronor för tillsyn å ett bryggeri och med en krona för hvarje ytterligare bryggeri, öfver hvilket han har tillsyn.

2. Där å landsbygden lokala eller andra förhållanden sådant kräfva, må Kungl. Maj:ts befallningshafvande, efter öfverkontrollörens hörande, antingen förhöja kontrollörs dagarfvode med högst två kronor utöfver det i 1 mom. bestämda belopp för tillsyn å ett bryggeri eller ock ålägga tillverkaren att vid bryggeriet tillhandahålla kontrollör kost samt ett möbleradt, eldadt och städadt boningsrum; ägande i senare fallet tillverkaren att af staten erhålla ersättning med två kronor om dagen.

3. Kontrollör, som samtidigt utöfvar tillsyn vid brännvinsbränneri åtnjute för tillsyn å hvarje bryggeri blott en krona om dagen.

4. Då kontrollör för fyra eller flera på hvarandra följande brygder måste enligt de i denna förordning meddelade föreskrifter uppväga maltet eller närvara vid dess krossning, ersätte tillverkaren honom därför med två kronor för hvarje brygd utöfver de tre första.

Kap. IV. *Om ansvar för öfverträdelse af förordningens föreskrifter.*

26 §.

1. Den, som utan vare sig behörighet efter 1 § 2 eller 3 mom. eller erhållet tillstånd tillverkar maltdryck, skall, där tillverkningen skett i allenast ringa omfattning, straffas med böter från och med tio till och med tvåhundra kronor.

2. Den, som bedrifver i 1 mom. omnämnd olaglig tillverkning yrkesmässigt eller eljest i större omfattning än i nämnda mom. afses, straffes med böter från och med etthundra till och med tvåtusen kronor eller med fängelse från och med en till och med sex månader samt gälde skatt för det afverkade maltet, dock för minst ett tusen niohundrafemtio kilogram. Därest omständigheterna gifva vid handen, att mera malt än ett tusen niohundrafemtio kilogram afverkats, skall i saknad af erforderlig utredning om antalet brygder och inmäskningens storlek antagas, att för hvarje dygn af den tid, hvarunder den olagliga afverkningen pågått, verkställts en brygd och att det därunder inmäskade maltets mängd i krossadt tillstånd uppgått till hälften af mäskkarsrymden samt att en hektoliter okrossadt malt väger femtiotvå kilogram.

27 §.

Skulle den, som på grund af medgifvande i 1 § 2 mom. för eget behof tillverkat maltdryck, sälja något af hvad han sålunda tillverkat, skall han, där han icke härigenom gjort sig förfallen till ansvar enligt gällande bestämmelser rörande försäljning af maltdrycker, böta från fem till och med tvåhundra kronor.

28 §.

Den, som i syfte att undandraga statsverket skatt,

använder ej medgifna råämnen eller malt, som icke blifvit i föreskrifven ordning vägdt,

eller gör åverkan å självregistrerande våg,

eller använder självregistrerande våg, sedan skada å densamma veterligen uppkommit,

eller olofligen bryter försegling eller öppnar eller borttager lås, som kontrolltjänsteman åsatt,

eller eljest svikligen förfar,

straffes med böter från och med femhundra till och med femtusen kronor eller dömes till fängelse från och med en månad till och med ett år; dock må, där omständigheterna äro synnerligen försvårande, dömas till straffarbete från och med två månader till och med två år.

Den sakfällde gälde ock den skatt, han undandragit statsverket.

29 §.

Den, som

utan tillstånd ändrar godkänd eller insätter ny maltkross eller våg,

eller begagnar ändrad eller nyinsatt maltkross eller våg, som ännu icke godkänts,

eller öfverträdt föreskrift i 18 § 3 mom., 19 § eller 20 §,

eller underlåter att ordentligt föra den bryggjournal, som föreskrifves i 21 §,

eller vägrar vederbörande kontrolltjänsteman tillgång till bryggjournalen eller till ritning eller beskrifning öfver bryggeriet,

eller underlåter att ställa sig till efterrättelse föreskrift i 23 §,

eller vägrar kontrolltjänsteman eller den, hvilken äger anställa undersökning om förbrytelse mot denna förordning, tillträde till rum eller byggnad, där undersökning må ske,

straffes, därest han icke är förfallen till ansvar enligt 28 §, med böter från och med femtio till och med ettusen kronor.

Öfverträdes föreskrift i 18 § 3 mom., skall krossningsredskapen, och öfverträdes 19 eller 20 §, skall olagligen upplagdt gods dömas förbrutet, äfven om tillverkaren ej är ägare däraf.

30 §.

Uraktlåter tillverkare att ställa sig till efterrättelse något af hvad i denna förordning eller gällande ordningsstadga föreskrifves eller de föreskrifter i fråga om tillverkares åliggande, chefen för kontroll- och justeringsbyrån eller vederbörande kontrolltjänsteman i enlighet med denna förordning eller ordningsstadgan meddelar, straffes han, där ej särskildt ansvar är bestämdt, med böter från och med tjugo till och med tvåhundra kronor.

31 §.

Tillverkare ansvarar för förbrytelse, som med hans vetskap mot denna förordning begås af hans hustru, husfolk eller i hans arbete antagen person, liksom vore förbrytelsen af honom själf begången. Begagnar tillverkare ombud vid rörelsens utöfvande, ansvare ombudet jämte tillverkaren och lika med denne för sådan förbrytelse.

32 §.

Tillverkare, som åt kontrolltjänsteman, hvilken öfver hans bryggeri utöfvar tillsyn, såsom gåfva något gifver eller erbjuder, böte från och med tjugo till och med tvåhundra kronor. Kontrolltjänsteman, som

gåfvan mottager, vare lika ansvar underkastad och miste därjämte befattningen.

33 §.

Den, som innehar eller innehaft befattning såsom kontrolltjänsteman, vore förbjudet att röja tillverkares yrkeshemlighet eller affärsförhållanden. Gör han detta och framgår ej af omständigheterna, att han om den hemlighet eller de affärsförhållanden erhållit kännedom å tid, då han dylik befattning ej innehaft, straffes med böter från och med femtio till och med ett tusen kronor. Sker det för att göra skada eller begagnar han sig af berörda yrkeshemlighet eller affärsförhållanden till egen eller annans fördel, då må till fängelse från och med en månad till och med två år dömas.

Har i nu omförmälda hänseenden genom kontrolltjänstemans åtgörande skada uppkommit, vare han ock skyldig den till fullo godtgöra.

34 §.

Allmän åklagare äger att anställa undersökning om förbrytelse mot denna förordning.

Den, som förrättar undersökning, bör för att tillgodonjuta det skydd, honom därvid lagligen tillkommer vid förrättningen, på sig synbart bära påbjudet tjänstetecken eller, innan förrättningen företages, uppvisa fullmakt eller förordnande. Är förrättningsmannen i orten boende eller eljest känd, vore han likväl frikallad från skyldigheten att sålunda styrka sin behörighet.

Skulle undersökning anställas mellan klockan sju eftermiddagen och klockan sex förmiddagen, men förbrytelse ej upptäckas, böte förrättningsmannen från och med fem till och med femtio kronor, där han ej haft giltig anledning till undersökningen.

35 §.

Allmän åklagare äger att i de fall, då krossningsredskap eller olagligen upplagdt gods jämlikt denna förordning äro att anse såsom förbrutna, därå verkställa beslag.

Beslag skall göras i två vittnens närvaro. Innehafvare af hvad i beslag tages eller, i hans frånvaro, hans ombud på stället eller något af hans husfolk skall tillsägas om beslaget.

36 §.

Allmän åklagare åligger att åtala förbrytelse mot denna förordning. Finner kontrolltjänsteman öfverträdelse begången, som bör föranleda till åtal, anmäle han det för allmän åklagare.

37 §.

Böter, som enligt denna förordning ådömas, skola, om tillgång till deras fulla gäldande brister, förvandlas enligt allmän strafflag.

38 §.

Då skatt jämte böter blifvit ådömd enligt denna förordning, må, där tillgång saknas till skatten eller någon del däraf, böterna ej kunna med penningar gäldas, utan skall den sakfällde i stället undergå motsvarande förvandlingsstraff.

39 §.

Böter, som enligt denna förordning ådömas, äfvensom värdet af redskap och gods, som ansetts förbrutna, tillfalle med en tredjedel kronan, och med två tredjedelar åklagaren. Finnes särskild angifvare, tage han hälften af åklagarens andel. Sådan del tillkomme dock ej angifvare, då angifvelsen skett af föräldrar mot barn, barn mot föräldrar, makar eller syskon mot hvarandra, annan skyldeman mot den, hos hvilken han njuter kost och underhåll, fosterbarn mot fosterföräldrar eller tjänare mot husbondefolk under den tid, de äro i tjänsten.

Kap. V. *Öfvergångsstadganden.*

40 §.

Skulle vid bryggeri, som varit i gång inom tolf månader före denna förordnings utfärdande, en eller flera af ofvan stadgade kontrollföreskrifter icke kunna tillämpas, skall på Kungl. Maj:ts särskilda pröfning bero, huruvida det oaktadt tillverkning af maltdryck vid sådant bryggeri får äga rum, samt hvilka kontrollåtgärder för sådant fall skola på tillverkarens bekostnad vidtagas.

41 §.

På Kungl. Maj:ts särskilda pröfning skall bero, huruvida och under hvilka villkor för bryggeri, som varit i gång inom tolf månader före denna förordnings utfärdande, skatt under de första fem tillverkningsåren må erläggas för mindre vikt malt än i 5 § sägs. Skulle tillverkning i bryggeriet ligga nere under helt tillverkningsår eller maltafverkningen under något tillverkningsår i medeltal uppgå till sextiofem kilogram för hvarje helgfritt dygn af den tid, under hvilken maltkrossning där varit tillåten, vare denna § ej vidare å bryggeriet tillämplig.

Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 1903; dock att för bryggeri, som är afsedt att under oktober månad 1903 vara i gång, anmälan enligt 13 § skall göras minst trettio dagar, förrän i bryggeri maltkrossning må under nämnda månad taga sin början.

Till stöd för ifrågavarande yrkande anför motionären följande:

»Självfklart är, att, då staten för tillgodoseende af mångahanda behof ser sig nödsakad att tillgripa beskattandet af en särskild näringsgren, själfva tillvägagåendet kräfver ett noggrant öfvervägande för att staten icke genom den i och för sig undantagsmässiga åtgärden skall bryta mot en eller annan af vissa elementära regler för en sund beskattning. Det tarfvas vid sådant tillfälle i främsta rummet att tillse, det icke allas likhet inför lagen kränkes, vidare att kontrollen öfver skattens utgående blifver af beskaffenhet att icke blott afse upptäckande och bestraffande af begångna underslef, utan fastmer äfven att förebygga, att sådant äger rum, och slutligen att skatten icke sättes så hög, att den leder till ett mer än skäligt fördyrande af maltdryckerna och därmed följande tillbakagång i dessa dryckers konsumtion.

Om man med hänsyn härtill underkastar det förslag till förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker, som i kungl. propositionen n:o 52 framlagts för innevarande riksdag, så skall man emellertid finna, att vederbörande låtit sig föranledas att bortse från nämnda hufvudfordringar.

Hvad sålunda först vidkommer den ytterst viktiga och för alla lika dyrbara principen om *allas likhet inför lagen*, så torde jag på detta

ställe kunna fatta mig kort. Jag har förut i min motion, n:o 166, angående ersättning åt de genom den föreslagna skatteförordningens bestämmelser direkt lidande bryggerierna utförligt sökt visa, att den föreslagna tudelningen af bryggerierna i två klasser, skattepliktiga och skattefria, innebär en icke blott teoretiskt, utan ock praktiskt, i ekonomiskt hänseende mycket kännbar förseelse mot denna regel.

Att det kungl. förslaget måste af rent fiskaliska skäl stadga en dylik tudelning framgår tydligen af hvad 1902 års kungl. kommitté därom har i sitt betänkande, sid. 66, anfört:

'Då kommitterade på grund häraf sökt tillse, huru svagdrickat kan beredas den största möjliga skattefrihet, som är förenlig med maltskattesystemets hufvudprinciper, hafva kommitterade till en början funnit, att nämnda principer icke tillåta, vare sig att åt bryggerier, där utom svagdricka äfven andra maltdrycker tillverkas, medgifves skattefrihet för det malt, som användes till svagdricksbrygd, eller att i dylika bryggerier anordnas restitution af skatt för malt, som åtgått för svagdrickstillverkning. I fråga om de skäl, som stödja kommitterades ifrågavarande mening, tillåta sig kommitterade hänvisa till hvad i hithörande ämne anförts uti 1892 års omförmälda kommittébetänkande (sid. 40—41).'

De anförda sidorna hafva följande lydelse:

'Därest det malt, som användes till svagdricka, undantages från beskattning, kräfva rättvisa och billighet, att den bryggare, hvilken tillverkar såväl svagdricka som starkare maltdrycker, icke har att erlägga skatt för det malt, som användes till svagdricka. Härför kan man tänka sig tre olika former, nämligen

1:o att tillverkaren icke påföres skatt för det malt, som uppväges för tillverkning af svagdricka,

2:o att han erhåller restitution af skatten för det malt, som antages vara användt till svagdricka, eller

3:o att tillverkaren tillåtes att skattefritt tillverka svagdricka endast då tillverkningen af andra maltdrycker ligger nere.

I första fallet eller att den, hvilken tillverkar såväl svagdricka som starkare maltdrycker, icke skulle påföras skatt för det malt, som afses för tillverkning af svagdricka, erfordras tillsyn därå, ett det sålunda för svagdrickstillverkning använda maltet verkligen därtill användes och icke begagnas för tillverkning af skattepliktig vara, äfvensom därå, att det tillverkade svagdrickat icke genom blandning med en starkare maltdryck användes till beredande af en skattepliktig vara. Att det för tillverkaren skulle vara fördelaktigt att med användande

af skattefritt malt bereda en starkare skattepliktig vara och således undgå hela eller en del af skatten för densamma, torde icke behöfva vidare utvecklas. Just detsamma sker ock, då en skattefri vara blandas med en skattepliktig i det förhållande, att den erhållna blandningen ernår sådan styrka, som betingar skatt. Om t. ex. en tillverkare, som vill framställa 100 hektoliter af en maltdryck utaf 10 procents extrakthalt hos stamvörten, härför sammanblandar 50 hektoliter öl af 15 procents extrakthalt med 50 hektoliter svagdricka af 5 procents extrakthalt hos stamvörten, och han för denna senare vara undsluppit tillverkningsskatt, så undgår han ju tydligen att erlägga sådan skatt för ungefär fjärdedelen af det malt, som erfordrats för framställande af den erhållna drycken. Kontrollpersonalens uppgift blir sålunda ganska omfattande och besvärlig. Kontrollör måste ständigt närvara i bryggeriet, ja i ett större sådant, där arbete pågår dag och natt, skulle han behöfva tjänstgöra äfven om natten. För ombyte af kontrollör skulle då behöfvas tre personer vid hvarje bryggeri, och de därmed förenade kostnaderna skulle uppgå till betydande belopp; men hur trägen kontrollpersonalens närvaro än vore, skulle den dock icke bereda samma trygghet, som enligt kommitténs förslag erbjudes af den självregistrerande vågen. Af dessa skäl anser sig kommittén icke kunna förorda, att den, hvilken samtidigt tillverkar såväl svagdricka som andra maltdrycker, må få åtnjuta skattefrihet för det malt, som användes till svagdricka.

Att, såsom i det andra fallet tänkes, medgifva tillverkaren restitution af skatten för det malt, som antages vara användt till svagdricka, torde icke låta sig göra. Kontroll- och justeringsbyrån har redan erinrat, att vid många bryggerier drickat uttages nästan uteslutande såson bi- eller efterprodukt till ölet och att det härvid blir omöjligt att med säkerhet bestämma, huru stor del af maltet användes till dricka; men äfven andra invändningar kunna framställas. Då svagdricka kan vara af olika styrka, blefve det ej fullt rättvist att medgifva ett och samma restitutionsbelopp för samma mått svagdricka. Bestämdes restitutionsbeloppet under antagande af fem procents extrakthalt hos stamvörten, komme det nog icke att saknas de, hvilka genom att tillverka den möjligast svaga produkt, som kunde afyttras, visste att förtjäna på restitutionsbeloppet. Ville man åter undersöka hvarje brygd svagdricka, för att utröna extrakthalten hos stamvörten, blefve detta både dyrbart och omständligt, helst någon uppmätning af varans myckenhet naturligtvis äfven måste ske. Det är visserligen sant, att restitution föreslås vid export af maltdrycker, men utförsel däraf före-

kommer mera sällan och kan antagligen ej omfatta andra maltdrycker än sådana, för hvilkas tillverkning åtgått minst det mått malt, som tagits i beräkning vid restitutionsbeloppets bestämmande.

Beträffande det tredje fallet, så ifrågasätter visst icke kommittén annat, än att den bryggare, hvilken upphört att tillverka öl, må få idka skattefri tillverkning af svagdricka under den kontroll, som för tillverkarne af svagdricka kan varda föreskrifven, dock under förutsättning, att inom bryggeriet icke finnes kvar starkare maltdrycker eller vört för sådana. Funnes starkare maltdrycker eller vört, hade man ju alltid anledning att befara blandningar. Just till förekommande af sådana föreslår kommittén i § 28 det stadgande, att i svagdricksbryggeri icke får finnas starkare maltdrycker än svagdricka. Detta förbud kommer emellertid att i nästan alla fall hindra dem, hvilka tillverka öl, att idka *skattefri* tillverkning af svagdricka. Att tillverka svagdricka förmenas dem dock icke, ty af det malt, för hvilket de betalt skatt, få de tillverka hvilken jäst dryck de vilja.

Hvad vidare angår krafvet på en *förbrytelser förebyggande, icke blott upptäckande och bestraffande kontroll,* så träder den partiella bristen på sådan skarpt i dagen, än ytterligare markerande de två af förordningen tillskapade bryggeriklassernas olikställighet inför lagen.

I de skattepliktiga skall allt malt, som användes för maltdrycksberedningen, passera en självregistrerande våg, som är förbunden med bryggeriets maltkross på sådant sätt, att malt icke kan krossas utan att vikten af detsamma är automatiskt registrerad, och äro såväl vågen som krossen oåtkomliga för tillverkaren. Dennes åtgöranden öfvervakas i öfrigt af särskilda kontrollörer, som äga rätt att när som helst infinna sig i bryggeriet för att tillse, att förordningens föreskrifter åtlydas, samt vid tid efter annan upprepade inspektioner af vederbörande öfverkontrollör, som skall äga fri tillgång till bryggeriets handelsböcker. Slutligen är det yrkesidkarens skyldighet att föra en på särskildt sätt uppställd bryggjournal, som ständigt skall finnas för kontrolltjänstemännen tillgänglig att af dem afskrifvas.

De skattefria behöfva endast föra en bryggjournal, hvilken skall hållas tillgänglig för den icke tekniskt bildade tillsyningsman, som kan anskaffas för blott 20 kronor i månaden eller högt 240 kronor om året, hvarjämte de äro underkastade tillfälliga inspektioner af distriktets öfverkontrollör.

Olikheten i fråga om kontrollens karaktär och effektivitet är som sagdt slående. I ena fallet är så godt som hvarje möjlighet till »oegentligheter» på förhand omintetgjord, men i det andra är fältet lämnadt så godt

som öppet. Den skattepliktige bryggaren är i görligaste måtto strängt bevakad, under det att för den skattefrie tillverkaren det knappast möter någon svårighet att brygga annat än som verkligen menas med svagdricka. Det stadgas visserligen i 28 § mom. 1, att vid tillverkning af svagdricka i skattefritt bryggeri må vörten, då jästen tillsättes, icke äga högre extrakthalt än 6 procent, och det är naturligtvis just denna bestämmelses efterlefnad, som tillsyningsmannen har till uppgift att kontrollera, men tillverkaren kan efteråt eller vid försäljningen, utan att tillsyningsmannen erhåller någon aning därom, tillsätta starkare vört, melass, kulör o. s. v. Upptäckten häraf kan således icke ske förr än varan lämnat bryggeriet, och då är äfven bevisföringen svår att åstadkomma. Att statens intressen på så sätt lätt kunna blifva lidande, är påtagligt, på samma gång som den illojala konkurrensen utmattar den lojale skattebetalaren och minskar hans omsättning. Noga sedt är det samma drift, det illojala vinningsbegäret, som skall bekämpas, och det torde få anses högst tvifvelaktigt, om denna uppgift blifver mindre vansklig, då det gäller att begagna gynnsamma konkurrensförhållanden eller då det är fråga om att undandraga sig mindre gynnsamma sådana.

Frånvaron af egentlig kontroll och den däraf betingade friheten för de skattefria bryggerierna att använda surrogater har äfven sina stora betänkligheter. Alldeles bortsedt från det önskvärda uti, att en dryck som svagdricka bör vara af verkligt god beskaffenhet, utgör denna frihet för den skattefrie tillverkaren en ytterlig förmån, som gör det ännu svårare för den skattepliktige tillverkaren att tillverka och sälja svagdricka. Jag vill icke underlåta att i detta sammanhang påminna om den stränga kontroll, som våra margarinfabriker äro underkastade, dels för att inga dåliga råmaterialier måtte komma till användning och dels för att skydda landets mejerihandtering. Kontrollkostnaderna, som skola af fabrikanten betalas, får icke understiga 100 kronor och icke öfverstiga 300 kronor i månaden för hvarje fabrik.

Beträffande vikten af att *skattesatsen icke sättes för hög,* så bör man taga hänsyn till, att beskattning af en förut icke beskattad vara alltid kommer att verka hämmande på denna varas omsättning. Häraf följer äfven, att skatten till att börja med icke bör uttagas i den utsträckning, att den ifrågavarande industrien beröfvas möjlighet att med någorlunda framgång fortsätta sin verksamhet, en sak som ligger lika mycket i statens som den enskilde industriidkarens intresse.

Sammanlagdt torde man väl kunna säga, att det kungl. förslaget i ingen af de tre hufvudpunkter, som från början angåfvos, håller måttet. Det skapar *olikhet inför lagen, olikartad och otillfredsställande kontroll,*

och då den föreslagna skattesatsen utgör omkring 20 à 25 procent af varans saluvärde, får man väl anse denna, *åtminstone till att börja med, för hög.*

Som bekant, fick den kungl. kommitté, hvars förslag lagts till grund för det nu föreliggande förslaget till förordning, sin uppmärksamhet riktad på det system för beskattning af maltdrycksindustrien, som sedan ett 10-tal år tillämpats i Danmark. Med anledning däraf må i förbigående anställas en kort undersökning af dess förhållande till de tre hufvudfordringar, som från början ställts på ett godt skattesystem.

Beträffande likheten inför lagen har detta system ett bestämdt försteg. Alla bryggerier hafva rätt att tillverka både skattefri och skattepliktig vara. Vidkommande åter tillfredsställande kontroll visar det däremot så mycket större svagheter. Kontrollen är som bekant byggd på yrkesidkarnes egna uppgifter och föreföll 1902 års kommittés samtliga medlemmar så svag, att de på denna grund öfvergåfvo planen att på systemet basera ett eget förslag. Öfver den i Danmark rådande skattesatsens lämplighet tillkommer det icke mig att göra något uttalande, men anser jag det vara på sin plats att i detta sammanhang anföra beskattningens resultat därstädes under det senaste skatteåret (1901—1902). Omsättningen af skattepliktiga maltdrycker minskades med 45,423 tunnor, utgörande en minskning af skatteinkomsterna med 322,019 kronor. Däremot har omsättningen af de skattefria maltdryckerna ökats med 37,817 tunnor, hvaraf ökningen på kroneöl utgör 10,961 tunnor. Brännvinsproduktionen har under samma tid stigit med 822,524 potter absolut alkohol eller i rundt tal 1,800,000 liter 45-procentigt brännvin.

I det föregående äro anförda de skäl, som tala emot användande vid maltdrycksindustriens beskattning af vare sig det system, som ligger till grund för det kungl. förslaget, eller det danska systemet. Man kan beklaga, att dessa äro af den beskaffenhet, att de med logisk följdriktighet utestänga möjligheten af skattefrihet åt svagdrickat, enär någon annan utväg för ernåendet häraf icke föreligger. Visst är emellertid, att det fördyrande af svagdrickat, som måste blifva en gifven följd af en *ren maltskatt* — den enda återstående konsekventa utvägen — icke behöfver antaga de dimensioner, som man i allmänhet tycktes föreställa sig. Man får nämligen icke bortse från, att redan den afgift å afverkadt malt, som det kungl. förslaget förutsätter såsom svagdricksbryggeriernas bidrag till den för dem anordnade tillsynen, i förening med förbudet mot användande af sackarin såsom sötämne, måste fördyra varan med en del af ett öre pr liter, som vid varans försäljning gifvetvis i detalj-

handeln utjämnar sig till en enhet. Här uppstår sålunda en prisförhöjning, af hvilken emellertid den större delen skulle komma tillverkaren och mellanhanden till godo, under det att staten finge åtnöjas med en obetydlighet.

Under sådana förhållanden bör det ligga nära till hands att äfven beskatta maltet för svagdricka, och bör då såväl skattesatsen som progressionen af densamma så afvägas, att skatten icke kommer att blifva mer än omkring $^1/_2$ à 1 öre pr liter.

I detta sammanhang tillåter jag mig citera ett yttrande af professorn i nationalekonomi vid Berlins universitet, d:r E. Struve, som ingående studerat maltdrycksbeskattningen i olika länder och nu särskildt satt sig in i den svenska beskattningsfrågan. Han uttalar sig på följande sätt:

'Med hänsyn till det faktum, att här i Sverige tillverkning af svaga maltdrycker idkas i nästan alla slag af bryggerier, kan jag knappt föreställa mig, huru man skall kunna helt och hållet befria dessa alkoholsvaga maltdrycker från skatten utan att å andra sidan kontrollen samtidigt blir mycket besvärande och kostsam såväl för bryggerierna som för staten, och därmed gör alla maltbeskattningens fördelar illusoriska. Kanske lämpar sig äfven här samma utväg som hos oss i Baden och Würtemberg, så att man för den lägsta skalan af maltafverkning, intill c:a 5,000 kg., för alla bryggerier fastställer ett möjligaste lågt belopp, kanske 2 till 4 öre pr kg. malt, hvarvid jag tillika förutsätter, att normalskattesatsen sättes betydligt lägre än 18 öre pr kg. malt, hvilken skattesats enligt min orubbliga öfvertygelse i alla händelser är alldeles för hög.'

Om alltså svagdrickats fördyrande är oundvikligt, och detta äfven genom Kungl. Maj:ts förslag, återstår endast att angifva fördelarne med det system, nämligen ren maltskatt, progressivt anordnad, som jag förut betecknat som det enda återstående, och äro dessa:

1. *Likhet inför lagen.* Alla yrkesidkare få i mån af sina krafter och efter en enhetlig, för alla lika, måttstock deltaga i bärande af den börda, staten anser nödigt ålägga industrien. Ingen kategori af dem ställes i en privilegierad undantagsställning. Staten tillvaratager sin skyldighet att bereda dem, af hvilka den fordrar ett extra skattetillskott, likställighet och rättvisa.

2. *Säker, enkel och preventiv kontroll.* Genom användande af självregistrerande vågar, på visst sätt förbundna med motsvarande maltkrossar och oåtkomliga för tillverkaren, men öfvervakade af kontrollörer, skulle själfva kontrollen blifva verksam icke blott för upptäckande och

bestraffande af underslef, utan äfven förebyggande sådana, en social och moralisk förmån, som icke torde kunna nog högt värderas.

3. *Handlingsfrihet för yrkesidkaren.* Försvinnandet af den konstlade uppdelningen i skattepliktiga och skattefria bryggerier skulle gifvetvis åt yrkesidkarne bevara den fulla självbestämningsrätt i driften, som är nödvändig för hvarje industriellt företag. Möjligheten att på bästa sätt efter tidens lägenhet utnyttja materiel och råämnen skulle för den enskilde yrkesidkaren öka utsikten att uthärda det extra tryck, som beskattningen medför.

4. *Minskad alkoholhalt hos maltdryckerna.* Det behöfver knappast påvisas, att en maltskatt måste af rent ekonomiska skäl sporra fabrikanten till att med så liten maltåtgång som möjligt framställa en god och omtyckt vara. Då emellertid den ursprungliga extrakthalten hos maltdryckerna i stort sedt står i ett bestämdt förhållande till alkoholhalten hos den färdiga varan, så måste äfven maltskatten leda till en sänkning af alkoholhalten, och detta framhålles äfven af 1902 års skattekommitté (sid. 63). Då enligt samma kommittés åsikt någon ren alkoholbeskattning icke kan komma på tal, så följer, att genom en ren maltskatt

5. *skatten kommer att drabba alkoholen* närmare än genom något annat hittills kändt system. Dessutom bör icke förgätas det stora företräde den rena maltskatten har framför andra system därigenom, att den utan svårigheter låter sig progressivt anordnas. Därigenom vinnes den stora fördelen, att skatten rättvist kan uttagas af större och mindre yrkesidkare i förhållande till deras större och mindre, på anläggningens beskaffenhet och rörelsens omfång m. m. beroende utbyte af samma maltkvantitet. De bestående förhållandena inom industrien rubbas ej heller på detta sätt.

Det är med hänsyn härtill icke underligt, att den rena maltbeskattningen, som sedan gammalt tillämpats i de egentliga ölländerna (i Bajern från 1807) småningom fått fotfäste på alla de ställen, där man sett sig nödsakad att öfvergifva förut användt skattesystem. Så har den 1885 i Finland ersatt en produktskatt, 1896 i Baden efterföljt en pannrymdskatt och 1900 i Ryssland fått träda i stället för en mäskkarsskatt, som den 1904 skall ersätta äfven i Belgien. Detta synes mig utgöra ännu ett talande skäl för, att vi först som sist böra slå in på denna väg.

Enär emellertid icke något förslag till konsekvent genomförd progressiv maltbeskattning hittills blifvit framlagdt, tillåter jag mig bifoga ett utkast till en därpå baserad tillverknings- och skatteförord-

ning, som till sin uppställning och form, så långt det delvisa olika innehållet tillåter, ansluter sig till det af Kungl. Maj:t framlagda.

Ett par af dess bestämmelser skall jag ägna några särskilda kommentarier.

2 §.

Med anledning af hvad jag anfört rörande vikten af att skattesatsen icke till en början sättes för hög, har jag föreslagit skattesatserna på sätt som i denna § skett. Uttages skatten i enlighet härmed, kommer icke priset att uppdrifvas med mer än 1 öre pr flaska ($^1/_3$ liter) för ölet och $^1/_2$—1 öre per liter för svagdrickat, om än för de högst beskattade bryggerierna under sådana förhållanden intet öfverskott till betäckande af minskad omsättning m. m. finnes, utan få dessa finna sin ersättning däruti, att de få tillgodogöra sig progressionens lägre skattebelopp för motsvarande delar af sin tillverkning. Med hänsyn härtill är det äfven jag utsträckt progressionen längre än Kungl. Maj:t gjort.

5 §.

Det säger sig själft, att, då staten pålägger industrien en extra beskattning, densamma måste uppställa som fordran, att icke skattebeloppet för något bryggeri blifver lägre, än att det allra minst betäcker kontrollkostnaden eller möjligen lämnar något öfverskott, och då man väl får antaga, att staten af hänsyn till det bekväma tillgodoseendet af allmänhetens behof, som nödvändiggör en mängd smärre bryggerier, skall åtnöja sig med endast ersättning för kontrollkostnaderna, så har jag beräknat minsta mängd afverkadt malt pr dygn till 65 kg. eller 20,000 kg. pr år, hvilket skulle lämna en ersättning för kontrollkostnaden med 1,000 kronor.

13 §.

Mom. 2. Af den förändring, som vidtagits i § 5, följer, att säkerhet icke behöfves för mer än 1,000 kronor.

Mom. 5. På samma grund bör äfven denna säkerhet minskas till 167 kronor.

23 §.

Då från nykterhetsvänligt håll den fordran framställts, att, i händelse en maltbeskattning skulle komma till stånd här i landet, tillfället icke borde eller finge försummas att uppdraga en gräns mellan starkare maltdrycker och svagdricka, så har Kungl. Maj:t i motsvarande § af sitt förslag upptagit en bestämmelse af sådant syfte, hvilken jag på samma grunder, som därvid varit bestämmande, låtit kvarstå.»

Ehuru medgifvas må, att ren maltskatt eller skatt på allt malt, som användes för tillverkning af maltdrycker, oafsedt dessas större eller mindre alkoholhalt, är ur kontrollsynpunkt det bästa systemet för en maltdrycksbeskattning och i öfrigt skulle medföra, att en del olägenheter, som vidlåda andra system, kunde undvikas, finner sig dock utskottet icke kunna tillstyrka herr Lyckholms ifrågavarande förslag, som i sig innebär, att skatt skulle erläggas äfven för malt, som användes vid tillverkning af svagdricka. För skattefrihet å svagdricka tala nämligen skäl, som utskottet finner för frågan afgörande. Chefen för finansdepartementet har i sådant afseende anfört, att svagdricka är en nödvändighetsvara för en stor del af den mindre bemedlade befolkningen i vårt land, samt att en vara, som har ett så lågt penningvärde som svagdricka, icke kan, äfven om den är föremål för stor konsumtion, blifva ett lämpligt skatteobjekt. Härtill kommer, att, såsom från nykterhetsvänligt håll med styrka framhållits, det torde få anses vara af stor betydelse för nykterhetssträfvandena i vårt land, att priset å svagdricka kan hållas så lågt som möjligt och således icke stegras genom skatt å därtill användt malt. Utskottet ansluter sig därför till Kungl. Maj:ts förslag om skattefrihet för de bryggerier, som endast tillverka svagdricka.

Såsom ofvan nämnts, förstås i det kungl. förslaget med svagdricka hvarje maltdryck, som ej innehåller mer än två och en fjärdedels volymprocent alkohol och är inbryggd med en stamvört, hvilkens extrakthalt icke öfverstiger sex procent. Enligt hvad utskottet af sakkunnig person inhämtat torde bestämmelsen om högst sex procents extrakthalt hos stamvörten innebära tillfyllestgörande säkerhet för att icke, med utjäsning enligt vanliga metoder, svagdrickats alkoholhalt skall komma att öfverstiga $2^1/_4$ volymprocent. Det har emellertid varit

ifrågasatt, huruvida icke skattefriheten skulle kunna utsträckas till alla maltdrycker af högst $2^1/_4$ volymprocents alkoholhalt, oafsedt styrkan af den för framställningen af desamma använda vörten. Sådana maltstarka men alkoholsvaga drycker lära, enligt hvad af sakkunnig person meddelats utskottet, på bryggeriteknikens nuvarande ståndpunkt såsom regel icke kunna åstadkommas utan s. k. pasteurisering. I ofvan intagna statsrådsprotokoll har chefen för finansdepartementet redogjort för härmed sammanhängande förhållanden och angifvit de skäl, hvarför icke utsträckning af skattefriheten äfven till nu ifrågavarande slag af maltdrycker blifvit i förslaget införd. I ofvanberörda motion, n:o 159, hafva emellertid herr *Waldenström* och hans medmotionärer upptagit denna fråga och därvid framställt följande förslag om ändringar i det af Kungl. Maj:t framlagda författningsförslaget, nämligen:

»1:o) att i §§ 3, 28, 30, 39 de ord och satser, som handla om vörtstyrkan, utgå, samt att dessa §§ i öfverensstämmelse därmed omredigeras;

2:o) — — — — — — — — — — — — — — — — — —

3:o) att i § 33 det tillägg göres, att kontrolltjänsteman skall tillse, att i skattefritt bryggeri, då dricka tillverkas af en vört med högre extrakthalt än 6 %, betryggande åtgärder äro vidtagna för att förhindra, det maltdryckernas alkoholhalt efter deras utlämnande kan komma att öfverstiga $2^1/_4$ volymprocent;

4:o) att i § 39 tillägges såsom eventuell straffbestämmelse, att svagdricksbryggeri, som gör sig skyldigt till upprepade förseelser genom att tillverka maltdryck af mer än $2^1/_4$ volymprocent alkoholhalt, skall dömas till behandling och beskattning såsom ölbryggeri.»

Till stöd härför anföra motionärerna följande:

»I Kungl. Maj:ts proposition n:o 52 är för första gången i vårt land ett lagförslag framlagdt, som åsyftar beskattning af maltdrycker. När man trodde, att maltdryckerna skulle vara ett medel att bekämpa brännvinet och det däraf vållade superiet, så var det klart, att man genom skattefrihet och en stor försäljningsfrihet uppmuntrade förbrukningen af de förra, medan man genom hög beskattning och jämförelsevis stränga försäljningsbestämmelser sökte att minska förbrukningen af det senare.

En annan tid har kommit. Man har fått erfara, att äfven maltdrycker kunna bli farliga. Man har därför gång efter annan sett sig nödsakad att införa inskränkande bestämmelser rörande deras försäljning. Då emellertid dessa bestämmelser träffat äfven de svagare, fullkomligt oskadliga, ja nyttiga och för vårt folk oumbärliga maltdryckerna, så

har erfarenheten alltmer och mer tydligt visat nödvändigheten att inom maltdryckernas område göra skillnad mellan starkare och svagare, och det för att kunna kraftigare motarbeta det superi, som de förra vålla, utan att genom onaturliga band hindra förbrukningen af de senare. Ja, man ser nu i de svagare maltdryckerna ett hjälpmedel i kampen mot de starkare.

Den kungl. propositionen har försökt lösa de med frågan förenade svårigheterna genom beskattning af de starkare och skattefrihet för de svagare, hvarjämte i utsikt ställes ny försäljningslag i öfverensstämmelse med nyss nämnda princip.

Det är att beklaga, att denna så viktiga fråga blifvit satt i sammanhang med statens skattebehof. Inom nykterhetskretsar äro meningarna mycket delade angående riktigheten att ösa så stor del af statens inkomster ur en så oren källa, som superiet är. Och har man funnit sig däri, hvad angår brännvinet, hvars höga beskattande nog måste erkännas hafva verkat till inskränkande af förbrukningen, så står man dock, om än af olika skäl, tveksam, när det gäller att tillämpa samma princip på maltdryckerna. Åtminstone hade man önskat — och den önskan kan sägas vara *enhällig* bland nykterhetsvännerna — att de inkomster, som inflöte af ölskatten, skulle uteslutande användas till befrämjande af nykterhetsverksamheten. Kungl. Maj:t skulle hafva väckt mycken glädje i landet, om saken tagits från denna sida. Och välsignelsen för landet hade blifvit ojämförligt större, än den kan blifva af de millioner kronor, som nu beräknas genom skatten komma att inflyta i statskassan för att täcka en mängd andra utgifter.

Emellertid stå vi nu inför ett alternativ af högst allvarlig beskaffenhet. Ingen är, som icke ser, att det här gäller att välja mellan behållande af status quo med alla dess olägenheter eller antagande af skatten jämte införande af den så länge eftersträfvade alkoholgränsen mellan öl och svagdricka. Och vid detta val måste vi foga oss i det senare alternativet, dock med uttrycklig förklaring, att nykterhetsvännerna hädanefter säkerligen mycket mer energiskt än någonsin förr komma att yrka på helt andra anslag till nykterhetens befrämjande än de få tusen kronor, som nu till detta ändamål utgå. Vi göra denna förklaring, på det man icke i framtiden må komma att åberopa sig på vårt af omständigheterna nu framtvungna handlingssätt, såsom om vi hade utan vidare gillat den skatteprincip, som fått sitt uttryck i Kungl. Maj:ts nu föreliggande proposition.

Gäller det alltså nu att i hufvudsak antaga Kungl. Maj:ts proposi-

tion, så anhålla vi dock att vid densamma få göra följande erinringar och ändringsförslag.

Att Kungl. Maj:t i sin proposition höjt den skattefria extrakthalten från af kommittén föreslagna 5 % till 6 %, är visserligen en god förbättring. Men den gör ingalunda till fyllest. På samma gång som alla nykterhetsvänner glädjas öfver, att nödvändigheten och möjligheten af en alkoholgräns ändtligen blifvit erkänd, måste de framhålla, att anspråken på svagdrickats kvalitet alltjämt stegras, och att svagdricksbryggeritekniken till följd däraf alltjämt måste arbeta i riktning att åstadkomma ett så extraktrikt svagdricka som möjligt utan öfverskridande af en viss alkoholgräns. I sitt yttrande till statsrådsprotokollet säger herr finansministern (sid. 64), att »ett i början af 1890-talet gjordt försök att här i landet tillverka pasteuriseradt dricka icke under de senare åren vunnit någon nämnvärd efterföljd». Däraf vill då herr statsrådet draga den slutsatsen, att sådant dricka har mycket liten betydelse för nykterhetssträfvandena.

Häremot är följande att invända:

1:o) *Om* än ett gjordt försök misslyckats, så är därmed icke sagdt, att ett annat icke kan lyckas. Man är med det gjorda försöket säkerligen icke kommen till änden på teknikens förmåga i den vägen. Men så mycket torde med visshet kunna sägas, att den föreslagna skatten komme att göra hvarje vidare försök omöjligt. Och det vore mycket beklagligt.

2:o) Att tillverkningen af Lundells pasteuriserade pilsnerdricka i Uppsala — som väl herr statsrådet åsyftar — nedlades, berodde icke därpå, att den icke bar sig eller att åtgången var ringa. Tillverkaren har tvärtom intygat motsatsen i bägge afseendena. Orsakerna voro af helt annan art.

3:o) Tillverkning af maltstarkt, alkoholsvagt dricka förekommer äfven på andra ställen, och det i rätt afsevärd omfattning. Vid svagdricksbryggeriet i Tumba, ägare herr Kvarnström, tillverkas t. ex. sådant med ända till 12 procent extrakthalt utan att öfverstiga 2 % alkoholhalt.

En af vårt lands mest erfarne svagdricksbryggare, apotekare Sundberg i Eskilstuna, har till en tidningsman, medarbetare i Eskilstuna-Kuriren, lämnat ett meddelande, som af tidningen refereras sålunda:

'Herr S. höll just på att undersöka alkoholhalten i ett dricka med 15-procentig malthalt, hvilket han lagrat för flere månader sedan. Han har förut konstaterat, att icke-steriliseradt dricka med 15 procent malthalt — bästa julöl — efter exempelvis tre veckor visar blott 1,2 pro-

cent alkoholhalt. En viss professors åsikt, att alkoholen står i bestämdt förhållande till malthalten, är, sade herr S., föråldrad och oriktig. Jästarten spelar stor roll. De svagdricksbryggare, som *kunna* bereda ett bättre dricka, borde på egen risk få göra det. Allmänheten vill vid högtider, familjefester o. s. v. hafva ett bättre dricka, men svagdricksbryggerierna stängas genom den nya lagen från att fylla detta behof.

Hvilken dag som helst kunna nya och ändå bättre metoder för tillverkning af alkoholsvagt, maltstarkt dricka uppstå, men svagdricksbryggarne skulle då icke få tillämpa sådana metoder. Deras samhällsnyttiga näring skulle utan något som helst giltigt skäl hämmas i sin utveckling. Ett skäl finnes — *ölbryggarnes fruktan för konkurrensen* —, men inför de opartiskt reflekterande talar detta skäl i stället *för* svagdrickstillverkningens fulla frigifvande.'

Vid förfrågan har herr Sundberg förklarat detta referat alldeles riktigt, hvarjämte han beträffande det däri omnämnda profvet har lämnat följande skriftliga uppgift:

'Den 26 november 1902 bryggdes vid mitt bryggeri dricka med en extrakthalt i stamvörten af *15 procent*. Det utvecklade sig, som följer:

efter 8 dagars jäsning på kar 1 procent alkohol
» ytterligare en veckas jäsning på ankare 1,1 procent alkohol
» » » » (= 3 veckors) jäsning på ankare 1,2 proc. alkohol
» » » » (= 4 veckors) tappadt på buteljer 1,3 » »
» » » » (= 5 veckors) » » » 1,5 » »
» 3 månaders lagring tappadt på buteljer, 2,20 procent alkohol.

Detta såsom experiment, *utan sterilisering* samt utan annat afbrott i jäsningen, än som *alltid sker* vid hvarje jäsning *med öfverjäst,* där det ofvanpå drickat sig bildande jäst-täcket efter cirka 24 timmar hindrar vidare jäsning, hur stark vörten än må vara.'

Och herr Sundberg tillägger:

'Därför borde all bestämning af extrakthalt utelämnas och i alla händelser ej sättas lägre än 10 %. Andra industrier uppmuntras till utveckling, hvarför skall arbetet med nya metoder inom denna genom 6 % förordningen förbjudas?

Om man bortser från principfrågan, torde man i praktiken vara nöjd, om man obehindradt finge röra sig inom 10 % extrakthalt.'

Från ett annat större svagdricksbryggeri har följande meddelande lämnats:

'Med föreslagna 6 % extrakthalt kunna vi visserligen tillverka det vanliga svagdrickat, men icke s. k. dubbeldricka, hvilket användes mycket, särskildt till högtider, bröllop, fester o. d. Till detta dricka erfordras vört med en extrakthalt af 9 procent.'

Att sådant maltstarkt, men alkoholsvagt dricka hittills, såsom herr statsrådet anmärkt, haft liten betydelse för nykterhetssträfvandet, må delvis erkännas såsom sant. Men det har berott på tillverkningens nyhet och ringa omfång. Men långt ifrån att detta är något skäl för att kväfva densamma, bör den tvärtom *stödjas,* att den må kunna arbeta sig upp till den stora betydelse, som den utan tvifvel är ägnad att en gång vinna. Vi sade för resten endast: »delvis sant». Ty är det riktigt, såsom det nog är, att detta mer maltstarka dricka »användes mycket», och det »särskildt vid högtider, bröllop, fester o. s. v.», vid hvilka tillfällen annars — i synnerhet på landet — ett omåttligt förtärande af starkare drycker är vanligt, så är dess betydelse för nykterhetens befrämjande säkerligen ganska afsevärd.

Särskildt tillåta vi oss att betona vikten af ett sådant dricka på våra lägerplatser såsom en ersättning för ölet, som vi hoppas få alldeles bannlyst därifrån. Kan man där i stället få in en välsmakande, väl beredd, maltstark, men alkoholsvag maltdryck, så skall den icke allenast blifva en för vår exercerande ungdom god läskedryck, synnerligen behöflig under den heta tiden, utan den skall äfven lära samma ungdom, att man alls icke behöfver de starkare. Och vanan vid den svaga skall utan tvifvel för många blifva för hela lifvet ett värn mot de starka dryckernas frestelser. Att detta skulle blifva af största betydelse för nykterheten, säger sig självt.

Men äfven om man icke skulle lyckas att få bort ölet från lägerplatserna, så vore dock en maltdryck af nu nämnda beskaffenhet den allra bästa motvikt mot ölet, en motvikt, som aldrig det maltsvaga drickat kunde ersätta.

Äfven den stora allmänheten behöfver en god måltids- och läskedryck i stället för ölet. Och om det maltstarka, alkoholsvaga drickat icke kan väntas *utränga* ölet, där man är van vid detta, så kan det *utestänga* detsamma, där det ännu icke hunnit tränga in. För det uppväxande släktets nykterhet vore alltså detta af synnerlig betydelse.

Man har ofta framhållit, att det s. k. kronölet i Danmark icke spelat någon egentlig rol i nykterhetshänseende. Ja, så påstå alla *ölvänner.* Men den alltjämt växande nykterhetshären i nämnda land har helt andra vittnesbörd att aflägga i denna fråga. Och dess vittnesbörd är nog mer ojäfvigt än de förras.

Men icke blott ur nykterhetssynpunkt sedt, utan äfven i rent hygieniskt afseende vore en god, maltstark, men alkoholsvag dryck af största betydelse. Därom vittnar det af en mängd framstående läkare undertecknade uttalande, som var vidfogadt nykterhetsvännernas underdåniga petition till Kungl. Maj:t december 1902, och som hade följande lydelse:

'Med anledning af omstående hemställan om skattefrihet för ett godt, extraktrikt dricka, få vi läkare som vår åsikt uttala, att ett dylikt dricka med låg alkoholhalt skulle vara af särskildt stor och allmän hygienisk betydelse, och synes det oss därför vara af vikt, att vid påläggande af maltskatt allt dricka af låg alkoholhalt, äfven det mer extraktrika, fritages från denna beskattning.'

Vi hafva oss äfven bekant, att många flere läkare i hufvudstaden velat underteckna detta uttalande, om de vetat om det. Men tiden var för kort för att samla flera namn.

Nu kan här anmärkas, att sådant maltstarkt, alkoholsvagt dricka dock icke hör till de egentligen billigare maltdryckerna, och att en skatt på detsamma därför komme att träffa jämförelsevis burget folk, som väl kunde betala den. Men däremot tillåta vi oss att erinra om följande:

1:o) Kungl. Maj:ts proposition förbjuder tillverkning af skattefria och skattepliktiga maltdrycker i samma bryggerier, något, som äfven vi anse riktigt. Och skattepliktig blir hvarje maltdryck med mer än 6 procent vörtstyrka. Blefve nu detta lag, skulle alltså svagdricksbryggerierna vara förhindrade att brygga hvarje, om än så alkoholsvagt och godt, svagdricka af större vörtstyrka än 6 procent.

2:o) Då emellertid bland den arbetande befolkningen i otaliga fall en maltdryck får ersätta supanmat eller mjölk, så är det ett för samma befolkning *viktigt* intresse, att denna maltdryck blir så god och närande som möjligt utan att förorsaka eller förleda till berusning. Enligt vår åsikt lider det heller icke tvifvel, att krafvet därpå —liksom på beskaffenheten af andra födoämnen — skall alltjämt tillväxa bland arbetarne. Och då det är ett *berättigadt* kraf, så är det enligt vår mening icke rätt att i ölbryggeriernas intresse motarbeta dess tillfredsställande genom att utestänga svagdricksbryggerierna från nämnda tillverkning.

3:o) Skulle det visa sig, att något svagdricksbryggeri missbrukade sin rätt att brygga alkoholsvagt, men maltstarkt svagdricka, så finnas högst effektiva straffåtgärder att tillgripa. Om icke böter hjälpte, så kunde, där man visade trots, t. ex. hela bryggeriet dömas till behandling och beskattning lika med skattepliktigt ölbryggeri.

Men saken har äfven en annan, icke mindre viktig sida. Om det maltstarka alkoholsvaga drickat icke finge tillverkas annorstädes än i skattepliktiga bryggerier, så stode det dessa bryggerier fritt att, när de så ville eller funne med sin fördel förenligt, öka dess alkoholhalt. Och det skulle snart konkurrensen tvinga dem till. Då skulle upprepas, hvad som skett med det s. k. lagerdrickat: början gjordes med rätt låg alkoholhalt, nu når den ända upp till 4 procent.

Hvad allmänheten behöfver, det är en extraktrik maltdryck, som icke blott till namnet, utan i verkligheten är ett dricka, *och hvars alkoholhalt är kontrollerad,* så att man kan vara säker, att den icke under några förhållanden öfverskrider den bestämda gränsen.

Den ofta uttalade oron för svårigheten af en effektiv kontroll synes oss alldeles öfverflödig. Hvarje svagdricksbryggeri skulle utom den ordinarie polisen hafva följande kontrollanter: den af Kungl. Maj:t föreslagne, särskildt aflönade tillsyningsmannen, de nykterhetsälskande konsumenterna samt ölbryggerierna.

Gällde det icke annat än att skaffa statsverket penningar — och från denna synpunkt allena tyckes den kungl. propositionen betrakta saken — så vore det utan tvifvel bäst att bereda svagdricksbryggerierna så stora svårigheter som möjligt. Men här spelar ett oändligt viktigare intresse in, nämligen nykterhetsintresset. Och när vi nu genom den kungl. propositionen äro ställda *vid tröskeln* till en under många år lifligt efterlängtad och ommotionerad reform af maltdrycksförsäljningslagen, så är det nödvändigt att se till, att icke redan vid ingången läggas några stötestenar, som kunna hindra ett ordentligt genomförande af reformen.»

De skäl, som af chefen för finansdepartementet anförts mot skattefrihet för andra maltdrycker än svagdricka, synas utskottet fullgoda. Det från nykterhetsvänligt håll framställda anspråket, att lagstiftningen icke skall lägga hinder i vägen för tillverkningen af en god och billig, alkoholsvag maltdryck, synes, på sätt departementschefen ock framhållit, vara tillgodosedt genom bestämmelsen, att vörten till svagdricka må äga en extrakthalt af sex procent. Oafsedt att genom skattefrihet för annat än svagdricka statens påräknade inkomster af maltdrycksskatten komme att minskas, skulle, därest skattefria maltdrycker finge inbryggas med huru stark stamvört som helst men alkoholhalten likväl icke finge öfverstiga $2^1/_4$ volymprocent, anordnandet af kontrollen medföra så stora svårigheter och kostnader, att utskottet icke kan tillstyrka ett sådant medgifvande. Enligt motionärernas förslag skulle svagdricksbryggerierna

få använda huru stark vört som helst, blott utjäsningen icke öfverstege den fastställda alkoholgränsen. Såsom förut nämnts lärer detta icke kunna ske utan pasteurisering. Af tre vid detta betänkande såsom bilagor fogade analyser å drickor från bryggerier, hvilka uppgifvits *utan* pasteurisering tillverka maltdrycker med högre extrakthalt i stamvörten och lägre alkoholhalt än den i Kungl. Maj:ts förslag för svagdricka högst medgifna, framgår emellertid, att alkoholhalten genom efterjäsning betydligt öfverstigit medgifna 2 ¼ volymprocent. Vid godkännande af motionärernas förslag blefve det en nödvändighet för kontrolltjänstemannen att, då sådan starkare vört funnes i bryggeriet, öfvervaka, att den däraf framställda maltdryckens alkoholhalt genom pasteurisering begränsades till den högst medgifna procenten. Kontrollörens närvaro i bryggeriet skulle sålunda påfordras vida oftare och under längre tid vid hvarje besök, än som är nödigt, om endast vörtstyrkan skall kontrolleras. Härtill kommer ännu en omständighet, som skulle bidraga till kontrollens försvårande. Att utröna extrakthalten hos vörten är en jämförelsevis enkel sak, som torde kunna göras af snart sagdt hvem som helst; men att bestämma alkoholhalten hos den färdiga varan ställer sig helt annorlunda och erfordrar tekniska kunskaper, som helt visst icke kunna förutsättas hos de lågt aflönade tillsyningsmän, åt hvilka uppsikten i svagdricksbryggerierna skulle vara anförtrodd. Det blefve därför nödvändigt att anställa tekniskt bildade kontrollanter vid svagdricksbryggerierna; och kostnaden härför skulle säkerligen blifva så hög, att densamma icke kunde bäras af flertalet af dessa bryggerier. Då härtill slutligen kommer, att de maltstarka, pasteuriserade maltdryckerna betinga ett jämförelsevis högt pris och således icke kunna antagas vinna någon allmännare användning inom den mindre bemedlade delen af befolkningen, anser sig utskottet böra afstyrka bifall till herr Waldenströms med fleres nu ifrågavarande förslag och jämväl i detta afseende biträda den kungl. propositionen.

I likhet med 1902 års kommitterade har Kungl. Maj:t föreslagit, att frihet från skatt må åtnjutas allenast vid bryggeri, där under tillverkningsåret endast tillverkas svagdricka. På sätt chefen för finansdepartementet framhållit, föranleder detta till en uppdelning af bryggerierna i två klasser, nämligen dels *skattepliktiga,* vid hvilka skatt skall erläggas för allt malt, vare sig det användes till öl och därmed jämförliga drycker eller till svagdricka, dels *skattefria* bryggerier, där endast svagdricka får tillverkas. Departementschefen har i sitt ofvanintagna yttrande till statsrådsprotokollet redogjort härför äfvensom för den reservation, som af en ledamot i 1902 års kommitté i detta hänseende

afgifvits, och det af reservanten framställda förslag, hvarjämte departementschefen anfört de skäl, som föranledt honom att biträda hvad kommitterade föreslagit.

I sin ofvanberörda motion, n:o 166, föreslår nu herr *Lyckholm*,

»att, därest den kungl. propositionen med förslag till förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker skulle vinna Riksdagens bifall, detta måtte ske endast under den förutsättning, att i förordningen inryckes betryggande bestämmelser angående eventuell ersättning åt de genom förordningens bestämmelser direkt lidande bryggerierna samt att ett för behofvet lämpligt förslagsanslag beviljas.»

Vidare har herr *Trapp* i sin motion, n:o 192, hemställt,

»att, därest Kungl. Maj:ts proposition n:o 52 varder af Riksdagen antagen, sådant tillägg göres i kap. VI öfvergångsstadganden, att Kungl. Maj:t kan under särskilda omständigheter meddela skattepliktigt bryggeri rätt att under vissa, förslagsvis 5, öfvergångsår tillverka skattefritt svagdricka, allt under iakttagande af de villkor och kontrollbestämmelser, som Kungl. Maj:t må äga att föreskrifva till betryggande mot svekligt förfarande.»

Herr Lyckholm anför till en början, att vid upphäfvandet af rätten till s. k. husbehofsbränning och vid tillfällen, då ytterligare inskränkning i brännvinstillverkningsrätten vidtagits, ersättning af statsmedel lämnats vederbörande för redskap, som användts vid tillverkningen, men som på grund af nämnda åtgärder förlorat sitt värde, äfvensom att, då 1855 års brännvinsförsäljningsförordning utfärdades, försäljnings- och utskänkningsrättigheter, hvarå erhållits burskap eller privilegium, fått kvarstå eller blifvit inlösta; hvarjämte motionären vidare erinrar, att exempel på att uppfattningen om en dylik ersättningsskyldighet från statens sida gjort sig gällande kunde hämtas äfven från andra områden än brännvinslagstiftningens, såsom då fråga varit om förbud mot in- och utförsel samt tillverkning af margarin. Härefter anför motionären vidare:

»I betraktande af hvad förut nämnts måste det förefalla synnerligen anmärkningsvärdt, att det icke i Kungl. Maj:ts nådiga proposition med förslag till förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker finnes ens en antydning beträffande eventuell ersättning åt de genom nämnda förordning direkt lidande yrkesidkarne, hvilkas antal dock icke torde blifva litet.

Efter att kraftigt ha framhållit det principiellt oriktiga, regeringsformens monopolförbud tangerande, i att genom en godtyckligt uppdragen gräns åtskilja bryggerinäringens utöfvare i två olika kategorier,

af hvilka den ena skulle blifva i fråga om såväl skattefrihet som frihet i och vid tillverkningen lika gynnad som den andra betungad, skrifver kommittéreservanten Bergh härom i 1902 års kungl. maltdrycksskattekommittés betänkande:

'Genom nämnda åtgörande har man nämligen ställt en mängd yrkesidkare inför ett synnerligen brydsamt och, huru det än utfaller, för deras ekonomi föga lyckosamt val. Det gäller för dem att öfvergifva antingen den tillverkning af starkare, numera skattepliktiga maltdrycker, som de förut drifvit, eller afstå från en tidigare utöfvad fabrikation af svagare, numera skattefria dylika. Kommitterades förslag till förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker stadgar visserligen, att skattefritt blifver endast det bryggeri, där uteslutande maltdrycker af uppgifven låg ursprunglig extrakthalt (5 procent) tillverkas, och man skulle däraf möjligen kunna draga den slutsats, att antalet af dem, som skulle komma i valet och kvalet, skulle inskränka sig till de svagdricksbryggerier, hvilka tillförene såsom binäring och mera tillfälligt sysslat med ölbrygd och för hvilka situationen därför skulle blifva relativt lätt att behärska. Men konsekvenserna af den nya ordningen peka faktiskt åt ett helt annat håll. Det är visserligen icke förbjudet för ett skattepliktigt bryggeri att brygga svagdricka, men den omständigheten, att endast beskattadt malt därtill får användas, måste göra en sådan tillverkning ur konkurrenssynpunkt så oförmånlig, att hvarje klok yrkesidkare helt visst skall skynda att upphöra därmed, för så vidt han icke befinner sig i den lyckliga belägenheten att kunna genom nybyggnad å annan tomt o. s. v. åt sig bevara rätten att för sin svagdrickstillverkning få använda obeskattadt malt. Utom i de undantagsfall, där affärens omfattning och kapitaltillgång tillåter dylika experiment, ställes *faktiskt* äfven tillverkare af starkare maltdrycker inför nödvändigheten att antingen helt och hållet öfvergå till skattefri tillverkning, hvilken dock måste förefalla de flesta af dem väl äfventyrligt, eller ock afstå från en binäring, som, därför att den kunnat drifvas med samma redskap och folk som hufvudnäringen, kunnat tillföra honom en betydlig, kanske hufvudsaklig del af årsvinsten. Och antalet af de yrkesidkare, för hvilka afståndet från den afsedda binäringen på grund af deras affärers ringa omsättning spelar en rent af vital roll, är större, än man i allmänhet är böjd att antaga.'

Jag skall härtill icke foga någon undersökning angående reservantens påföljande uppgift, att ej mindre än 104 bryggerier skulle komma i förut skildrade svåra dilemma — i viss mån vägledande torde

den dock vara — men jag skall i stället påpeka, hurusom den möjlighet för vissa ekonomiskt bättre situerade yrkesidkare att i olika etablissement bedrifva både skattepliktig och skattefri tillverkning, hvilken han synes ha förutsatt, blifvit alldeles omintetgjord genom stadgandet i förordningsförslaget § 27 mom. 1, att »den, som i skattefritt bryggeri utöfvar tillverkning, må icke idka handel med andra maltdrycker än svagdricka». Tydligt är nämligen, att det icke kan ligga den ringaste lockelse i tillfället att tillverka en produkt, hvarmed man ej får drifva handel. Af herr statsrådet och chefens för finansdepartementet yttrande till statsrådsprotokollet (sid. 72) framgår emellertid nödvändigheten af bestämmelsen i § 27.

Dessutom skall jag tillåta mig något utförligare än reservanten framhäfva, huru och på hvad sätt de förluster uppstå, som måste blifva en naturlig följd af det ofrivilliga valet mellan uteslutande skattefri och skattepliktig tillverkning. Lättast i ögonen fallande blir saken, då det gäller bryggerier med blandad tillverkning, som måste afstå från ölbrygden. För deras innehafvare blifva en mängd dyrbara apparater och anläggningar, såsom kylapparater, jäskällare med jäskar och lagerkällare med lagerfat, som varit nödvändiga för öltillverkningen, alldeles öfverflödiga och det i dem nedlagda kapitalet så godt som bortkastadt. Mindre påfallande blir saken, då det gäller dem, som på grund af den genom såväl kontroll- som andra bestämmelser omöjliggjorda konkurrensen med svagdricksbryggerierna välja att tillverka endast skattepliktig vara, men att deras förlust lika fullt finnes till, är säkert. Redan nu äro många bryggerier genom blotta affärskonkurrensen försatta i det läge, att de af öltillverkningen icke kunna draga någon verklig behållning, utan äro hänvisade att söka erhålla densamma genom svagdrickstillverkning, som trots varans låga salupris blifver verkligt lönande genom användande af delvis samma lokaler (brygghus), redskap, vagnar, hästar och dylikt samt personal, som de ändå måste hålla för öltillverkningen. Och för dem måste det tvungna upphörandet med svagdricksbrygden gifvetvis blifva ett förkrossande slag, helst vissa lokaler (jäskällare), redskap (jäskar m. m.) och transportkärl, som anskaffats särskildt för denna tillverkning, blifva oanvändbara.

Statens ovillkorliga plikt att söka skydda *allas* rätt träder här manande och bjudande fram, så mycket kraftigare, som den af den kungl. propositionen skapade uppdelningen af yrkesidkarne i två klasser göres yttermera odiös genom de extra förmåner i fråga om rätt att välja råämnen, som den tillägger den redan med skattefrihet och lindrig kontroll förut mer än skäligt gynnade parten.

Denna sida af saken har ej heller undgått de kommittéer, som tidigare sysselsatt sig med maltdrycksbeskattningsproblemet.

Den kommitté, som den 11 december 1891 afgaf sitt utlåtande, säger sålunda på tal om skattefrihet för dricka: »Med det föreslagna beskattningssystemet är dock oförenligt, att inom samma bryggeri skulle få tillverkas både en skattepliktig och en skattefri vara, det vill säga krossas såväl skattepliktigt som skattefritt malt. Ett sådant medgifvande skulle erfordra kontrollpersonalens ständiga närvaro till förhindrande, att skattepliktigt malt krossades å den kross, som vore afsedd för det skattefria, samt att en skattefri dryck blandades med en skattepliktig. Skulle åter svagdrickat vara skattefritt, då det tillverkades af den ene, men skattepliktigt, då det tillverkades af den andre, komme ju detta att innebära en bestämd orättvisa mot den senare.» Och att kommittén icke tagit steget fullt ut och förordat en ersättning för den tilltänkta orättvisan har helt visst berott på, att den af ofvan anförda och andra skäl bestämdt afrådde från att inslå i angifven riktning. Kommittén tvekade nämligen icke att för de smärre bryggerier, som till följd af beskattningen i och för sig måste komma att förr eller senare upphöra, föreslå en inlösen efter bruksvärdet af redskap och fat, för hvilken kommittén dock icke ville uppgifva något visst belopp.

Som bekant, afgaf samma kommitté den 26 november 1892 ett nytt betänkande, utgörande ett försök att med bibehållande af en råämnesbeskattning förena tillgodoseendet af förut omnämnda krafvet på skattefrihet för svagdrickat. Om resultatet af detsamma uttala sig kommitterade själfva sålunda:

'I det kommittén meddelade uppdrag att taga i förnyadt öfvervägande frågan om drickats undantagande från beskattning, i händelse tillverkningen af maltdrycker i allmänhet skulle beskattas, torde äfven ingå att meddela yttrande angående själfva sakens lämplighet och ändamålsenligheten af det förslag, som af kommittén blifvit uppgjordt. Härvid får kommittén, som af anledningar, hvilka förut uppgifvits, skulle finna det önskvärdt, att svagdricka kunde undantagas från beskattningen, dock erinra, att lämpligheten häraf måste vara beroende på möjligheten att med svagdrickats befriande från den ifrågasatta skatten ordna beskattningen å öfriga maltdrycker utan orättvisa mot tillverkare af de beskattade dryckerna och utan öfverdrifven kontrollkostnad eller äfventyr af skatteförsnillning. De med frågans lösning förknippade svårigheter, hvilka tryckt sin prägel å resultatet af kommitténs arbeten, hafva dock icke kunnat på ett tillfredsställande sätt öfvervinnas, och då kommittén

därför icke vågar förvänta, att dess förslag skall anses fullt lämpligt, finner kommittéen sig ej heller kunna förorda, att, i händelse beskattning å maltdrycker införes här i landet, undantag därvid göres för svagdrickat'.

Och man kan häraf liksom af den följande skarpa detaljkritiken af eget förslag lätt förstå, hvarför man äfven nu lät bero vid ersättningsskyldighet för bryggerier, som på grund af oförmåga att bära kontrolllkostnaden måste nedläggas.

Det lider under sådana förhållanden och med hänsyn till den föregående utvecklingen intet tvifvel, att den svenska staten icke kan inslå på den väg, som af den kungl. propositionen anvisats i fråga om ersättningslöst ingripande i enskildes äganderätt och handlingsfrihet, utan att öfvergifva gamla goda traditioner och gifva anledningar till omfattande civilrättsliga kraf mot staten, om hvilkas kraf och befogenhet bifogade utlåtande af herr professor A. Winroth gifver en god föreställning.»

Vid motionen finnes fogadt det däri omförmälda utlåtande af professoren Winroth, till hvilket utlåtande utskottet tillåter sig hänvisa.

Herr Trapp anför till stöd för det af honom väckta förslag följande:

»Kungl. Maj:ts nådiga proposition med förslag till förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker af den 30 januari 1903 har velat frigöra svagdricka från beskattning och har sökt uppnå detta genom att indela bryggerierna i skattepliktiga (ölbryggerier) och skattefria (svagdricksbryggerier).

Nu äro emellertid, efter hvad som uppgifvits, mer än 100 af landets 178 ölbryggerier inrättade för tillverkning äfven af svagdricka. Skulle det kungl. förslaget blifva lag, måste vid alla sådana bryggerier antingen öltillverkningen eller svagdrickstillverkningen nedläggas, enär, då skatten skall uttagas äfven af det malt, som användes för svagdricksbrygden, konkurrens med vid skattefritt bryggeri tillverkadt svagdricka uppenbarligen är omöjlig.

Med afseende å de många fall, där nedläggandet af svagdrickstillverkningen är liktydigt med affärens ruin, skulle alltså en sådan lagstiftning vara ägnad att förstöra en hel grupp af de bryggerier, som uppvuxit och utvecklat sig under hittills gällande förhållanden och som försökt anpassa sin tillverkning efter allmänhetens fordran på alkoholsvagare maltdrycker och som med sina moderna maskiner och inrättningar och med den större fackinsikt, hvaröfver de i allmänhet råda, äro bättre kvalificerade att tillgodose allmänhetens behof af en

lättare maltdryck af verkligt god beskaffenhet än de helt naturligt mer primitiva svagdricksbryggerierna.

Nu skulle visserligen genom antagandet af herr M. Lyckholms förslag i hans motion, n:o 178, hvari på goda grunder den rena maltbeskattningsprincipen förordas såsom den på samma gång rättvisaste och i kontrollhänseende förträffligaste som ur skattesynpunkt mest effektiva, den obillighet, hvarom jag här talat, bortfalla. Men blifver åter Kungl. Maj:ts förslag af Riksdagen antaget, så kräfva alla hänsyn, att åtminstone ett tillägg i kap. VI öfvergångsstadganden göres, sålunda, att ölbryggeri kan under vissa omständigheter och under vissa öfvergångsår få tillverka skattefritt svagdricka.»

Slutligen har herr *Lyckholm* i förut omförmälda motion, n:o 178, ytterligare hemställt, att Riksdagen måtte besluta,

»att i förordningen inryckes betryggande bestämmelser angående ersättning åt de bryggerier, som ej förmå betala det minimibelopp af skatt, som staten anser sig böra uttaga af hvarje bryggeri.

Till stöd härför anför motionären följande:

»Till sist må ett icke oviktigt tillägg göras. Oaktadt den rena maltbeskattningens stora både teoretiska och praktiska företräden kan icke heller detta system afvärja eventuell undergång för vissa små bryggerier, som icke förmå motstå trycket af äfven en mycket billig skattesats, en olägenhet, som är beroende på själfva den extra beskattningen, och denna omständighet kräfver sin bestämda hänsyn.

Hänvisande till hvad jag i min motion, n:o 166, haft äran anföra angående statens ersättningsplikt gent emot de genom bestämmelserna i det kungl. förslaget direkt lidande bryggerierna, skall jag inskränka mig till att återgifva hvad 1891 års kommitterade yttrade i ämnet (sid. 73, 74):

'Måste en sådan mindre tillverkare upphöra med sin rörelse i följd af beskattningens införande och därmed förenade föreskrifter, fordrar dock billigheten, att kronan efter bruksvärdet inlöser hans redskap och fat. Ett liknande förfaringssätt iakttogs i de förordningar, hvilka 1855 och 1860 utfärdades beträffande villkoren för tillverkning af brännvin. De nämnda redskapen och faten lära i allmänhet icke äga högt värde. Det har till och med uppgifvits, att de i vissa fall endast skulle äga ett värde af några hundra kronor. Med ledning af sakkunniges omdöme torde kunna antagas, att de icke i värde öfverstiga 5,000 kronor för något mindre bryggeri. Under antagande, att 200 bryggerier inlösas efter ett värde af 2,500 kronor stycket, skulle därtill

erfordras en half million kronor, hvilket belopp komme att minskas med det pris, kronan vid redskapens återförsäljning kunde erhålla. Att uppgifva något belopp, som borde af Riksdagen äskas, vågar dock icke kommittén. Det enklaste blefve väl, att lösesumman förskjötes af statskontoret och att, sedan försäljningssumman redovisats, skillnaden hos Riksdagen anmäldes till ersättande.'

Jag skall icke ingå på någon undersökning rörande tillämpligheten å nuvarande förhållanden af de siffror, kommittén anfört, och ej heller inlåta mig på något angifvande af tid och sätt för denna ersättning, enär detta bör helt och hållet öfverlåtas åt Riksdagens rätts- och billighetskänsla.»

Det lider, enligt utskottets förmenande, intet tvifvel, att många af de bryggerier, som inrättat sig för tillverkning af såväl öl som svagdricka, genom det kungl. förslaget komma i en svår ställning. Att fortfara med tillverkningen af båda slagen af maltdrycker torde i allmänhet ej låta sig göra, då någon konkurrens med de skattefria bryggeriernas tillverkning af svagdricka icke gärna kan tänkas. Det gäller alltså att vid tillverkningen välja mellan de båda slagen af maltdrycker; och huru valet än utfaller, torde kunna antagas, att många af ifrågavarande bryggerier komma att lida genom förändringen. Enligt den vid 1902 års kommittébetänkande fogade statistik öfver maltdryckstillverkningen i Sverige under år 1897, tillverkades af allt i landet under nämnda år framställdt svagdricka ungefär 35 procent af svagdricksbryggerier, omkring 40 procent af öfvervägande svagdricksbryggerier och återstående 25 procent af öfvervägande ölbryggerier. Antalet svagdricksbryggerier var under samma år 220, under det att öfvervägande svagdricka tillverkades af 140 och öfvervägande öl af 151 bryggerier. För de bryggerier, hvilkas tillverkning af det ena slaget maltdrycker utgör en obetydlighet i förhållande till tillverkningen af det andra, torde det i regel icke möta någon synnerlig svårighet att upphöra med tillverkningen af förstnämnda slag; men för andra, i hvilka tillverkningen af det ena slaget är i förhållande till tillverkningen af det andra af någon mera afsevärd betydelse, blifva nog svårigheterna ganska stora. Såsom nyss nämnts, tillverkades under år 1897 omkring 25 procent af allt inom landet produceradt svagdricka i bryggerier, hvilkas hufvudsakliga tillverkning bestått af öl. Många af dessa bryggerier torde genom upphörandet af sin svagdrickstillverkning tillskyndas ej obetydliga förluster, då i allmänhet denna tillverkning lämnat en ganska afsevärd vinst, och

en svagdrickstillverkningen motsvarande ökning af ölproduktionen icke alltid kan antagas möjlig. Äfven de bryggerier, som öfvervägande tillverka svagdricka, men äfven öl, och som, för att erhålla skattefrihet för svagdrickat, måste upphöra med öltillverkningen, komma helt visst att tillskyndas förluster, såväl därigenom, att en del endast för ölbryggden erforderliga redskap blifva öfverflödiga, som genom bortfallandet af inkomsten af öltillverkningen, hvilken inkomst icke alltid torde kunna ersättas genom ökad afsättning af svagdricka.

Då det således icke torde kunna förnekas, att den af Kungl. Maj:t föreslagna indelningen af bryggerierna i skattepliktiga och skattefria i många fall kan medföra svårigheter och förluster för maltdrycksindustrien, har utskottet, som emellertid jämväl i nu ifrågavarande afseende anslutit sig till Kungl. Maj:ts förslag, ansett sig böra tillse, i hvad mån nämnda svårigheter och förluster kunna förekommas. Herrar Lyckholm och Trapp hafva i sådant syfte framställt de olika förslag, för hvilka nyss redogjorts. Utskottet har icke kunnat biträda de af herr Lyckholm väckta förslagen, angående den ersättningsskyldighet, som staten skulle ikläda sig. Det synes emellertid billigt, att de bryggerier, som genom förslaget blifva försatta i en ogynnsam ställning, såvidt möjligt erhålla någon hjälp. I sådant afseende har utskottet funnit den af herr Trapp föreslagna utvägen lämplig. Genom att under en icke allt för kort öfvergångsperiod bevilja skattepliktiga bryggerier rätt att tillverka skattefritt svagdricka, synes nämligen större delen af ofvanberörda olägenheter kunna undanröjas. De bryggerier, som vid lagens trädande i kraft tillverka både svagdricka och andra maltdrycker, skulle, vid bifall till herr Trapps förslag, erhålla en längre tids rådrum, hvarunder de kunde öfverväga, huruvida tillverkning af svagdricka eller af andra maltdrycker vore för dem lämpligast; och säkerligen kunde under öfvergångstiden de flesta af dessa bryggerier så anpassa sig efter förhandenvarande förhållanden, att uppgifvandet vid nämnda tids slut af det ena eller andra slaget af tillverkning kunde försiggå utan mera kännbara olägenheter. Mot ifrågavarande anordning har anmärkts, att kontrollen öfver den skattefria svagdrickstillverkningen vid i öfrigt skattepliktiga bryggerier blefve svår och i allt fall skulle medföra så betydliga kostnader, att endast ett fåtal bryggerier skulle kunna tillgodogöra sig det ifrågasatta medgifvandet. Rörande dessa förhållanden tillåter sig utskottet emellertid hänvisa till en af chefen för finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå i detta ämne afgifven, utskottet tillhandakommen promemoria. Nämnda promemoria är af följande lydelse:

»1) Den rättighet, som motionären afser att lämna de skattepliktiga bryggerierna, nämligen att under vissa villkor brygga skattefritt svagdricka, synes för kontrollens underlättande böra inskränkas till att gälla endast *öfverjäst svagdricka,* ty blandning af underjäst svagdricka torde icke kunna ske utan att skada förstnämnda dryck, hvartill kommer, att det ligger i bryggarens eget intresse att tillse, att icke någon öfverjäst dryck införes i den jäskällare, där det underjästa ölet förjäser. Den där förvarade underjästa brygden skulle eljest kunna taga skada.

Under den gjorda förutsättningen, att skattefriheten endast skulle gälla det öfverjästa drickat, skulle kontrollen i sina hufvuddrag kunna ordnas på följande sätt:

Kontrollören skall vara närvarande vid krossningen af det till svagdricka afsedda maltet för att kunna afläsa vågen omedelbart före och efter krossningen.

Det krossade maltets inmäskning sker i kontrollörens närvaro; när färgmalt användes, tillsättes detta antingen före krossningen eller åtminstone vid inmäskningen; eljest tillsättes sockerkulör i bryggpannan.

I bryggeri, där samma kylskepp användes för såväl öfverjäst svagdricka som underjästa drycker, skola rörledningarna från kylfatet till den eller de jäskällare, där sistnämnda drycker förjäsas, vara satta under kontrollörens lås, medan svagdricksvört befinner sig på kylfatet.

Jästens tillsättande bör ske i kontrollörens närvaro, och skall han då, såvida han ej närvarit i bryggeriet hela föregående tiden och därvid öfvertygat sig om att ingen del af vörten undantagits, genom ett åtminstone ungefärligt bestämmande af vörtens volym och extrakthalt kontrollera, att intet undansnillande af vört ägt rum.

Rörande journalföring, brygdanmälan m. m. skola samma bestämmelser gälla, som för bryggerier i allmänhet föreskrifvas i förordningen och ordningsstadgan.

2) Kontrollören måste naturligtvis, då hans arfvode sättes så lågt som till 3 kronor om dagen, hafva någon särskild ersättning för sin tillsyn öfver svagdricksbrygden. Denna synes åtminstone på de mindre bryggerierna kunna bestämmas till 3 kronor per brygd. För större brygder, som kunde kräfva kontrollörens närvaro i bryggeriet under längre tid, kunde arfvodet höjas exempelvis till 5 kronor. Ersättningen bör ej betalas af bryggaren direkt till kontrollören, utan inlevereras till landtränteriet, hvarifrån kontrollören får rekvirera densamma.

Intet bryggeri torde brygga mindre brygder än på en säck malt à 75 kilogram och i nu ifrågavarande bryggerier blefve så små brygder säkerligen mycket sällsynta. 3 kronor arfvode komme således att motsvara högst 4 öre per kilogram malt eller knappt $^1/_2$ öre per liter svagdricka.

3) Ändamålet med det föreslagna medgifvandet för skattepliktiga bryggerier att brygga skattefritt svagdricka är att bereda de bryggerier, hvilka för sin existens äro beroende af tillverkning af såväl underjästa drycker som öfverjäst svagdricka, möjlighet att fortsätta sin verksamhet. Detta medgifvande bör således endast lämnas de bryggerier, för hvilka den fortsatta svagdricksbrygden så att säga är ett lifsvillkor. Herr Bergh har i sin reservation vid 1902 års kommittébetänkande lämnat en förteckning å 104 bryggerier, som, såvida förhållandet vore detsamma nu som år 1897, enligt hans åsikt skulle nödgas upphöra med sin verksamhet, såvida kommitténs förslag till beskattning antoges. Men för många af dessa bryggerier synes dock skattefri svagdricksbrygd ej vara af så afgörande betydelse, isynnerhet som vid åtskilliga af dessa bryggerier säkerligen svagdricka framställes genom efterlakning. Det är nämligen att märka, att den af Kungl. Maj:t föreslagna skattenedsättningen för de första 100,000 kg. malt är speciellt afsedd att komma de mindre bryggerier till godo, hvilka ej kunna till fullo tillgodogöra sig maltet för tillverkning af öl, utan måste använda återstoden, möjligen med någon tillsats af nytt malt, för tillverkning af dricka. Exempelvis synas följande bryggerier, hvilka betecknas på samma sätt som i reservationen och för hvilka de utsatta talen angifva tillverkningsvärdet af resp. svagdricka och underjästa maltdrycker, icke vara i behof af skattefrihet för svagdricka:

Södermanlands	län	5	5,508	kr.	60,200	kr.
Östergötlands	„	9	8,650	„	62,672	„
„	„	14	840	„	10,781	„
Kalmar	„	2	1,000	„	11,750	„
„	„	3	380	„	3,000	„
Blekinge	„	1	1,200	„	9,000	„
Kristianstads	„	1	3,930	„	82,000	„
„	„	2	8,825	„	135,880	„
Hallands	„	1	420	„	7,172	„
Skaraborgs	„	3	2,500	„	66,500	„
„	„	5	5,330	„	88,300	„
Värmlands	„	5	2,952	„	44,400	„
Örebro	„	2	880	„	13,400	„
Västmanlands	„	1	7,569	„	102,000	„
Gäfleborgs	„	1	5,460	„	69,000	„
„	„	5	4,375	„	38,300	„
Västernorrlands	„	1	1,050	„	25,900	„

m. fl.

För att ett bryggeri må komma i åtnjutande af den ifrågasatta skattefriheten, synes dess svagdrickstillverkning böra hafva den omfattning, att under tillverkningsåret 1 oktober 1901—1 oktober 1902 (eller om bryggeriet för sina räkenskaper efter kalenderår under år 1902) svagdrickats försäljningsvärde uppgått till åtminstone en sjättedel af försäljningsvärdet af de under samma tid vid bryggeriet tillverkade underjästa maltdryckerna.»

Af denna promemoria synes framgå, såväl att en tillfyllestgörande kontroll kan anordnas, som äfven att kostnaderna för densamma icke torde uppgå till så höga belopp, att bryggerierna däraf skulle förhindras att begagna sig af möjligheten att få tillverka skattefritt svagdricka. Mot de föreslagna kontrollföreskrifterna har utskottet icke funnit något att erinra; och vill utskottet särskildt framhålla, att enligt utskottets åsikt bestämmelserna, att ifrågavarande rättighet skulle inskränkas till allenast *öfverjäst* svagdricka samt till de bryggerier, hvilkas tillverkning af sådant svagdricka uppgått till ett värde af åtminstone en sjättedel af värdet af tillverkningen utaf underjästa maltdrycker, synas utskottet lämpliga och väsentligen ägnade att förekomma missbruk. Dock synes sistberörda bestämmelse icke böra alltför strängt tillämpas, enär fall väl kunna tänkas förekomma, då äfven en mindre svagdrickstillverkning är för ett bryggeris bestånd af väsentlig vikt, något som vid hvarje särskildt fall torde komma att af Kungl. Maj:t pröfvas.

I anslutning till hvad nu anförts har utskottet i sitt vid detta betänkande fogade författningsförslag tillagt en paragraf, nummer 53, hvari stadgas, att Kungl. Maj:t må i särskilda fall, på de villkor Kungl. Maj:t må föreskrifva, meddela skattepliktigt bryggeri, som varit i gång inom tolf månader före förordningens utfärdande, rätt att under högst fem öfvergångsår tillverka skattefritt öfverjäst svagdricka, hvarvid tillverkaren själf skall betala den ökade kontrollkostnaden.

Utskottet öfvergår nu till granskning af de särskilda paragrafer i det af Kungl. Maj:t framlagda författningsförslaget, i hvilka utskottet funnit sig böra vidtaga ändringar eller rörande hvilka ändringsförslag blifvit i ofvan omförmälda motioner framställda.

4 §.

I denna paragrafs mom. 1 stadgas, att i skattepliktigt bryggeri må för tillverkning af maltdrycker användas endast torkadt, rostadt

eller brändt malt, humle, jäst och vatten. I sista stycket af 20 § lämnas föreskrift därom, att i dylikt bryggeri eller tillhörande lägenheter må icke finnas stärkelse, socker, sackarin eller annat, som kan vid tillverkning af maltdryck användas i stället för malt, där ej för visst bryggeri Kungl. Maj:t medgifver, att under föreskrifna villkor socker må i lagerkällaren användas såsom tillsats till porter. Denna sistnämnda föreskrift om medgifvande att såsom tillsats till porter använda socker har utskottet ansett lämpligen böra öfverflyttas till 4 §, som innehåller de allmänna bestämmelserna om hvilka råämnen få användas för tillverkning af skattepliktiga maltdrycker. Då det inom utskottet upplysts, att vid vissa porterbryggerier dextros användes såsom sötämne i stället för socker, har utskottet ansett lämpligt, att dextros i nu omförmälda afseende likställes med socker, i följd hvaraf utskottet i paragrafen inskjutit orden »och dextros».

6 §.

Denna paragraf innehåller bland annat bestämmelser om tiden för skattens inbetalande, och har i sådant afseende Kungl. Maj:t i mom. 1 föreslagit, att tillverkare skall före hvarje månads början förskottsvis till vederbörande landtränteri eller, hvad Stockholms stad angår, till öfverståthållareämbetet inbetala skatt för den vikt malt, som enligt därom gjord anmälan kommer att under månaden krossas. I följd häraf är det antagligt, att dessa inbetalningar komma att verkställas sista dagen i månaden. Med hänsyn till mängden af de göromål, som i allmänhet förekomma den sista i hvarje månad hos ifrågavarande uppbördsmyndigheter, har utskottet i stället ansett lämpligt föreslå, att inbetalningen skall hafva skett senast näst sista helgfria dag före hvarje månads början.

20 §.

Den ändring, som vidtagits med afseende å denna paragraf, sammanhänger med och är uteslutande föranledd af ändringen i 4 §; och torde därför någon särskild motivering icke erfordras.

23 och 31 §§.

I 23 § är bland annat stadgadt, att från skattepliktigt bryggeri må svagdricka, därest det ej af köpare afhämtas i öppna kärl, endast

utlämnas på kärl, å hvilka såväl bryggeriets namn som ordet »svagdricka» äro inbrända, och 31 § innehåller enahanda bestämmelse om utlämnande af svagdricka från skattefritt bryggeri. Dessa stadganden afse, enligt hvad departementschefen anfört, att möjliggöra införandet i försäljningsförordningen af olika villkor för försäljning af å ena sidan svagdricka och å den andra öfriga maltdrycker. I punkten 2:o) af sin ofvanberörda motion hafva herr *Waldenström* och hans medmotionärer föreslagit, »att i §§ 23 och 31 tillägg göres om stämpling af kork eller propp, när svagdricka från bryggeri utlämnas å buteljer».

Föreskriften att bryggeriets namn och ordet »svagdricka» skola vara »inbrända» å kärlen kan möjligen anses innebära, att svagdricka icke må från bryggeri utlämnas å buteljer. Vanligen torde nog svagdricka tillhandahållas i kaggar eller ankare, men något hinder för att utlämnandet sker å buteljer synes icke böra förekomma. Utskottet har därför ansett lämpligt föreslå, dels att bestämmelsen om att bryggeriets namn och ordet »svagdricka» skola vara å kärlen inbrända utbytes mot föreskrift, att kärl, hvarå svagdricka utlämnas, skall vara stämpladt med ofvan angifna beteckningar, dels ock att bestämmelse inflyter därom, att i fråga om buteljer denna stämpling må ske å korken eller proppen. Det mål, som, enligt hvad ofvan antydts, med det af Kungl. Maj:t föreslagna stadgandet afsetts, torde icke heller genom de nu vidtagna förändringarna komma att äfventyras.

27 §.

I första momentet af denna paragraf stadgas förbud för den, som i skattefritt bryggeri utöfvar tillverkning, att idka handel med andra maltdrycker än svagdricka. Detta förbud synes utskottet alltför strängt, enär detsamma i sak innebär, att en bryggare icke skulle kunna, jämte det han tillverkar svagdricka i ett skattefritt bryggeri, tillverka öl i ett annat, skattepliktigt; han är nämligen enligt stadgandets ordalydelse förbjuden att drifva handel med öl. Afsikten med ifrågavarande stadgande har af chefen för finansdepartementet angifvits vara att förekomma blandningar af skattepliktig och skattefri vara äfvensom att underlätta kontrollen. För detta måls vinnande synes det vara tillräckligt, om den, som utöfvar tillverkning i skattefritt bryggeri, förbjudes att *där* idka handel med andra maltdrycker än svagdricka; och har utskottet funnit sig böra föreslå sådan ändring i ifrågavarande moment. Utskottet har ansett sig äga så mycket större skäl härtill, som momentets ordalydelse synes hafva tillkommit genom ett förbise-

ende. På tal om villkoren för skattefri tillverkning af maltdrycker yttrar nämligen departementschefen: »— — — då, enligt kommitténs förslag, hinder icke möter för en person att samtidigt i olika bryggerier idka dels skattepliktig och dels skattefri tillverkning, ansluter jag mig till kommitterades åsikt, att skattefrihet bör åtnjutas af alla bryggerier, som endast tillverka svagdricka.»

28 §.

Andra momentet af denna paragraf lyder enligt Kungl. Maj:ts förslag sålunda: »I skattefritt bryggeri må vid tillverkning af svagdricka ej användas sackarin, och må sådant ej finnas i dylikt bryggeri.» I motsats mot hvad i 4 § föreskrifvits beträffande skattepliktiga bryggerier skulle således i skattefritt bryggeri få användas maltsurrogat, dock med undantag för sackarin. Departementschefen yttrar härom, att det funnes ingen anledning förbjuda maltsurrogats användning vid skattefria bryggerier, eftersom ju vid dessa bryggerier ingen skatt skulle debiteras, men att detta oaktadt det torde vara lämpligt att förbjuda användning af sackarin, enär tillsättning af ett sådant sötämne till en maltdryck måste anses såsom en förfalskning af den senare.

I ofvanberörda motion, n:o 168, föreslår herr *Andersson*,

»att Riksdagen måtte besluta sådant tillägg i 28 § 2 mom. af Kungl. Maj:ts förslag till förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker, att alla surrogat för malt blifva förbjudna äfven vid tillverkning i skattefritt bryggeri.»

Till stöd härför anför motionären — efter att hafva erinrat, att det i allmänhet vore af synnerlig vikt, att icke vid tillverkning af födoämnen mindre värdefulla surrogat komme till användning, och att äfven i vårt land förslag i sådant syfte vid flera tillfällen blifvit väckta — att de i nu ifrågavarande författningsförslag meddelade förbud mot användande af maltsurrogat tillkommit i rent fiskaliskt syfte, hvilket framginge af departementschefens nyss omförmälda yttrande, hvilket af motionären återgifves; hvarefter motionären vidare anför följande:

»Detta torde i och för sig vara ett föga hållbart resonemang. Svagdrickat är ju en folkdryck och har sin ej oviktiga uppgift att fylla oafsedt de moderna teorierna om dess stora vikt för nykterhetsrörelsen. Det kan sålunda icke vara likgiltigt, om dess beskaffenhet undan för undan försämras genom användande af än ett, än ett annat surrogat eller flere i förening. Och en försämring måste inträffa i den händelse, att majsen genom inträdd tullfrihet blifver ett tillräckligt pris-

billigt surrogat, enär majsen icke har samma egenskaper som kornet. Och från fackmässigt håll upplyses det, att man t. ex. af en tredjedel majs, en tredjedel kornmalt och en tredjedel melass kan åstadkomma ett icke alltför dåligt svagdricka. Ja, det lär vara tämligen säkert, att, så länge man icke fått handeln med sackarin ordnad på betryggande sätt, förordningens bestämmelser om sackarinförbud icke skola erhålla någon egentlig betydelse. Men än större betänkligheter resa sig på andra områden, särskildt det nationalekonomiska. Enligt de för 1897—99 års maltdryckskommitté tillgängliga siffror utgjorde kornkvantiteten för det till svagdrickstillverkningen använda maltet icke mindre än 170,000 tunnor (à 100 kilogram), representerande ett värde af 2,210,000 kronor (13 kronor per 100 kilogram), hvilka så godt som oafkortade komma det svenska jordbruket till godo. Tänker man sig emellertid denna kornmängd till $^2/_3$ ersatt med utländsk majs och industriaffallet melass, så finner man, att det icke är en obetydlighet, såsom en motionär, herr P. Nilsson i Bonarp, synes förutsätta, utan en rätt afsevärd summa (i rundt tal 1,500,000 kronor), hvaraf landets modernäring går förlustig. Vill man icke finna sig häri, finnes intet annat val än det emellan tull å majs eller förbud mot dess användande vid tillverkning af svagdricka.

I detta sammanhang vill jag framhålla, att i den skrifvelse, som Sveriges svagdricksbryggareförening tillställt Riksdagen, framhålles, att landets svagdricksbryggare icke anse ett surrogatförbud på något sätt skadligt, endast därifrån undantages s. k. kulör, och som skäl för friheten att använda kulör anföres, att densamma »hvarken innehåller alkoholbildande eller extraktämnen». Från fackmässigt håll har jag emellertid erfarit, att kulören i regel är ett stärkelsesocker, delvis karamelliseradt och understundom tillsatt med melass. Någon grund för rättighet att använda det surrogat, som benämnes kulör, vid tillverkningen af skattefria maltdrycker föreligger således icke, utan kan man härtill likaväl som vid tillverkningen af det skattepliktiga svagdrickat använda brändt malt.

Hit hörer ock en annan betänklighet mot den nu förefintliga friheten att använda surrogat vid svagdricksbrygden. Den kungl. propositionen förutsätter, att svagdricksbryggarne skola med ett halft öre per kilogram afverkadt malt bidraga till kostnaderna för kontrollen öfver de skattefria bryggerierna. Det skulle göra en summa af 50,000 kronor. Men om svagdrickat kan tillverkas med endast en tredjedel kornmalt och resten surrogat, så skulle också denna summa med tämlig säkerhet reduceras till endast en tredjedel. Det återstående beloppet finge tagas

af allmänna medel. Både jordbruket och staten blefve sålunda lidande, medan konsumenterna fingo en sämre vara.

Att hvad ofvan antydts icke skulle komma att inträffa, är dess sämre för djärft att antaga, då det är dubbla fördelar, som locka, och intet hejdande förbud står i vägen.»

I likhet med motionären anser utskottet, att icke heller för skattefria bryggerier användning af maltsurrogat bör vara tillåten, dels af det skäl, att ett sådant medgifvande utan tvifvel i många fall skulle medföra, att en sämre vara komme att tillverkas, dels äfven därför, att alla tillverkare af svagdricka böra vara likställda i hvad angår själfva tillverkningen, vare sig svagdrickat tillverkas i skattefria eller skattepliktiga bryggerier. På grund häraf och med hänsyn äfven till hvad motionären i öfrigt anfört, har utskottet ansett sig böra föreslå, att i nu förevarande moment af 28 § intages bestämmelse, att i skattefritt bryggeri eller tillhörande lägenheter icke må finnas stärkelse, socker, sackarin eller annat, som kan vid tillverkning af svagdricka användas i stället för malt. Dock har utskottet ansett, att detta förbud icke bör omfatta sockerkulör, enär, enligt hvad inom utskottet blifvit upplyst, det är af vikt för svagdrickstillverkningen, att sockerkulör får användas för färgning af drycken och ett medgifvande härtill icke synes kunna föranleda till missbruk.

32 §.

Första momentet af denna paragraf innehåller bestämmelse om den afgift, som af skattefritt bryggeri skall erläggas såsom bidrag till kostnaden för kontroll vid bryggeriet. I andra momentet stadgas, att, om under viss tid brygd ej äger rum vid sådant bryggeri, tillverkaren skall erlägga en särskild afgift af fem kronor för hvarje vecka, hvarunder tillverkningen varit inställd. Herr *Waldenström* och hans medmotionärer hemställa i punkt 5 af sin omförmälda motion, under förmälan att kontrollkostnaderna för de skattefria bryggerierna böra göras så lindriga som möjligt, »att § 32 ändras till öfverensstämmelse med maltdrycksbeskattningskommitténs förslag, och att till följd däraf mom. 2 af samma § i Kungl. Maj:ts förslag må utgå, samt att mom. 3 underkastas i anledning däraf erforderlig omredigering».

Såsom motionärerna antydt, saknas i det af 1902 års kommitterade afgifna förslag den i mom. 2 af ifrågavarande paragraf förekommande bestämmelse. Motionärernas yrkande innebär alltså, att skattefritt bryggeri skulle under den tid, tillverkningen därstädes ligger nere,

befrias från skyldigheten att bidraga till kontrollkostnaden. Detta förslag finner utskottet ingen anledning att biträda. Den vid bryggeriet anställde tillsyningsman erhåller af staten sin aflöning, oafsedt om tillverkning äger rum eller icke, och det synes då billigt, att bryggeriet, äfven om tillverkningen under någon bestämd tid liggernere, ändock får bidraga till kontrollkostnaden. Liknande stadganden förekomma för öfrigt såväl i brännvinstillverkningsförordningen som i förordningen om beskattningen af hvitbetssockertillverkningen. Utskottet har således icke funnit skäl att i anledning af motionärernas ifrågavarande yrkande föreslå någon ändring i nu förevarande paragraf af förslaget.

40 §.

Vid angifvandet af de förseelser, som skola bestraffas enligt denna paragraf, har öfverträdelse af det i 31 § meddelade stadgande om stämpling af kärl, hvari svagdricka från skattefritt bryggeri utlämnas, icke upptagits. Enahanda förseelse, begången i skattepliktigt bryggeri, eller öfverträdelse af föreskriften i 23 §, bestraffas med det i 38 § upptagna lindrigare straff. Då öfverträdelse af bestämmelsen i 31 § synes böra efter 40 § bestraffas, har utskottet föreslagit, att till sistnämnda paragraf göres ett tillägg i sådant syfte.

Utskottet hemställer alltså:

1:o) att Riksdagen, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande förslag till förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker icke kunnat oförändradt bifallas, måtte antaga samma förslag med de ändringar och tillägg, utskottets härvid fogade författningsförslag utvisar;

2:o) att af de i detta betänkande behandlade motioner

a) n:o 178, af herr *Lyckholm*, såvidt denna motion afser införande af ren maltskatt,

b) n:o 159, af herr *Waldenström m. fl.*,

c) n:o 168, af herr *Andersson* och

d) n:o 192, af herr *Trapp*

måtte anses besvarade genom hvad utskottet här ofvan under 1:o) hemställt;

3:o) att herr *Lyckholms* motion, n:o 166, icke måtte af Riksdagen bifallas; samt

4:o) att herr *Lyckholms* motion, n:o 178, såvidt denna motion afser införande i förordningen af bestämmelser angående ersättning åt de bryggerier, som ej förmå betala det minimibelopp af skatt, som staten anser sig böra uttaga af hvarje bryggeri, icke heller måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 7 maj 1903.

På bevillningsutskottets vägnar:

J. BROMÉE.

Förslag

till

Förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker.

Kungl. Maj:ts förslag. *Utskottets förslag.*

Kap. I. Om skattens beräkning, erläggande och återbärande samt allmänna bestämmelser.

1 §.

1. Den, som vill idka tillverkning af maltdrycker till afsalu, skall, utöfver hvad författningarna i allmänhet föreskrifva såsom villkor för rätt att utöfva näring, vara underkastad de föreskrifter, som beträffande sådan tillverkning i denna förordning finnas stadgade.

2. Hembrygd af maltdrycker för eget behof, men ej till afsalu, må, utan hinder af föreskrifterna i denna förordning, företagas af en hvar, som icke idkar värdshusrörelse eller handel med maltdrycker eller tillverkning af sådana drycker till afsalu.

3. Denna förordning äger icke tillämpning å sådan tillverkning af maltinfusioner och maltextrakt, som äger rum antingen å apotek för medicinskt ändamål, eller eljest under de villkor och den kontroll, Kungl. Maj:t för särskildt fall föreskrifver.

2 §.

1. För malt, som i bryggeri användes vid tillverkning af maltdryck, skall med det i nästa mom. medgifna undantag erläggas skatt

Kungl. Maj:ts förslag. *Utskottets förslag.*

med 20 öre för hvarje kilogram, dock att för hvarje bryggeri skatten för de första under tillverkningsåret afverkade femtiotusen kilogrammen malt utgår med 16 öre för kilogram och för de nästa femtiotusen kilogrammen med 18 öre för kilogram.

2. Frihet från skatt åtnjutes vid bryggeri, där, på grund af tillståndsbevis, under tillverkningsåret endast svagdricka tillverkas.

3 §.

1. I denna förordning förstås med

svagdricka hvarje maltdryck, som ej innehåller mer än två och en fjärdedels volymprocent alkohol och är inbryggd med en stamvört, hvilkens extrakthalt icke öfverstiger sex procent;

skattefritt bryggeri hvarje bryggeri, där, på grund af tillståndsbevis, under tillverkningsåret endast svagdricka må tillverkas;

skattepliktigt bryggeri hvarje annat bryggeri, där, på grund af tillståndsbevis, maltdrycker må tillverkas, samt

tillverkare den person, hvilken såsom ägare, innehafvare, verkställande direktör, disponent eller i annan egenskap har högsta inseendet öfver bryggeriets skötsel.

2. Tillverkningsår räknas från och med den 1 oktober till och med den 30 september.

4 §.

1. I skattepliktigt bryggeri må för tillverkning af maltdrycker användas endast torkadt, rostadt eller brändt malt, humle, jäst och vatten.

2. Maltet skall krossas å en i bryggeriet uppställd maltkross, så förbunden med en självregistrerande, justerad våg, att maltets krossning

4 §.

1. I skattepliktigt bryggeri må för tillverkning af maltdrycker användas endast torkadt, rostadt eller brändt malt, humle, jäst och vatten, *där ej för visst bryggeri Kungl. Maj:t medgifver, att under föreskrifna villkor socker eller dextros må i lagerkällaren användas såsom tillsats till porter.*

2. Maltet skall krossas å en i bryggeriet uppställd maltkross, så förbunden med en självregistrerande, justerad våg, att maltets krossning

Kungl. Maj:ts förslag.

ej kan äga rum, utan att detsamma först genomgått vågen.

3. Det skattepliktiga maltets vikt beräknas efter vågens anvisning, men märkes å vågen fel, skall kontrollör uppväga maltet å annan justerad våg; ägande öfverkontrollör bestämma, efter hvilken grund maltafverkningen skall beräknas från den tidpunkt, då kontrollören sist afläste vågen, innan felet märktes.

Utskottets förslag.

ej kan äga rum, utan att detsamma först genomgått vågen.

3. Det skattepliktiga maltets vikt beräknas efter vågens anvisning, men märkes å vågen fel, skall kontrollör uppväga maltet å annan justerad våg; ägande öfverkontrollör bestämma, efter hvilken grund maltafverkningen skall beräknas från den tidpunkt, då kontrollören sist afläste vågen, innan felet märktes.

5 §.

Skatt skall erläggas för minst sjuttio kilogram malt i medeltal för hvarje helgfritt dygn af den tid, under hvilken maltkrossning på grund af tillståndsbevis må äga rum.

6 §.

1. Tillverkare skall med det undantag, som i 4 mom. sägs, till vederbörande landtränteri eller, hvad Stockholms stad angår, till öfverståthållareämbetet före hvarje månads början förskottsvis inbetala skatt för den vikt malt, som enligt den i 13 § föreskrifna anmälan kommer att under månaden krossas.

2. Har under någon kalendermånad krossats malt till högre vikt än den, för hvilken skatt förskottsvis erlagts, åligger tillverkaren att inom åtta dagar efter månadens utgång inbetala skatten för det öfverskjutande beloppet.

6 §.

1. Tillverkare skall med det undantag, som i 4 mom. sägs, till vederbörande landtränteri eller, hvad Stockholms stad angår, till öfverståthållareämbetet *senast näst sista helgfria dag* före hvarje månads början förskottsvis inbetala skatt för den vikt malt, som enligt den i 13 § föreskrifna anmälan kommer att under månaden krossas.

2. Har under någon kalendermånad krossats malt till högre vikt än den, för hvilken skatt förskottsvis erlagts, åligger tillverkaren att inom åtta dagar efter månadens utgång inbetala skatten för det öfverskjutande beloppet.

Kungl. Maj:ts förslag.

3. Visar sig, då det i 13 § omnämnda tillståndsbevis upphör att gälla, att tillverkare inbetalt skatt för mera malt än som krossats, äger han återbekomma skillnaden.

4. Tillverkare, som i anmälan förklarar sig önska erhålla anstånd med skattens erläggande och för densamma ställer sådan säkerhet, som i 13 § 2 mom. sägs, skall inom två månader efter utgången af hvarje kvartal inbetala skatten för det under kvartalet uppvägda maltet; och skall vid betalningen för det sista kvartalet, under hvilket maltkrossning enligt samma tillståndsbevis ägt rum, jämväl erläggas hvad som kan brista i den uti nästföregående § stadgade minsta skatt.

5. Betalas ej skatten inom föreskrifven tid, skall Kungl. Maj:ts befallningshafvande återkalla tillståndsbeviset, i hvad det innefattar rätt till maltkrossning, och låta utmäta skatten.

6. När tillståndsbevis återkallas, skall det upphöra att gälla med den dag, då beslut om återkallandet delgifves tillverkaren eller hans ombud.

Utskottets förslag.

3. Visar sig, då det i 13 § omnämnda tillståndsbevis upphör att gälla, att tillverkare inbetalt skatt för mera malt än som krossats, äger han återbekomma skillnaden.

4. Tillverkare, som i anmälan förklarar sig önska erhålla anstånd med skattens erläggande och för densamma ställer sådan säkerhet, som i 13 § 2 mom. sägs, skall inom två månader efter utgången af hvarje kvartal inbetala skatten för det under kvartalet uppvägda maltet; och skall vid betalningen för det sista kvartalet, under hvilket maltkrossning enligt samma tillståndsbevis ägt rum, jämväl erläggas hvad som kan brista i den uti nästföregående § stadgade minsta skatt.

5. Betalas ej skatten inom föreskrifven tid, skall Kungl. Maj:ts befallningshafvande återkalla tillståndsbeviset, i hvad det innefattar rätt till maltkrossning och låta utmäta skatten.

6. När tillståndsbevis återkallas, skall det upphöra att gälla med den dag, då beslut om återkallandet delgifves tillverkaren eller hans ombud.

7 §.

Om uppvägdt malt eller däraf beredd produkt, innan den lämnat lagerfaten, så väsentligen skadats, att maltet eller produkten ej kan för afsedt ändamål användas, må eftergift af skatten äga rum.

Kungl. Maj:ts förslag. *Utskottets förslag.*

Till Kungl. Maj:t ställd ansökan härom åtföljd af handlingar, innefattande erforderlig utredning rörande förhållandet, ingifves till Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som, efter öfverkontrollörens hörande, till Kungl. Maj:t insänder handlingarna i ärendet jämte eget yttrande.

8 §.

Om maltdryck från skattepliktigt bryggeri utföres ur riket, åtnjutes under de villkor, hvilka af Kungl. Maj:t särskildt stadgas, för den vikt malt, som tillverkaren kan styrka hafva åtgått för den utförda maltdryckens tillverkning, restitution af skatt, beräknad efter den skattesats, som vid tiden för utförseln tillämpas vid bryggeriet.

9 §.

1. Öfverinseendet öfver bryggerikontrollen i riket utöfvas af chefen för kungl. finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå.

2. Enligt de närmare föreskrifter, som innehållas i den ordningsstadga, Kungl. Maj:t vill utfärda för bryggerierna i riket, utöfvas bryggerikontrollen af öfverkontrollörer samt vid skattepliktiga bryggerier af kontrollörer och vid skattefria af tillsyningsmän.

3. Öfverkontrollörer förordnas af Kungl. Maj:t, som bestämmer dem tillkommande ersättning.

4. Kontrollörer utses af Kungl. Maj:ts befallningshafvande efter förslag af vederbörande öfverkontrollör.

5. Chefen för kontroll- och justeringsbyrån må, där så pröfvas nödigt, på statens bekostnad förordna ej mindre kontrollör att biträda öfverkontrollör vid dennes expeditionsgöromål mot ersättning af två kronor om dagen, än äfven tillsyningsman att biträda öfverkontrollör vid tillsyn å skattefritt bryggeri mot ersättning, som ej utan Kungl. Maj:ts medgifvande må bestämmas till högre belopp än tjugu kronor i månaden för hvarje bryggeri.

10 §.

Tillverkare vare skyldig hålla sina handelsböcker med tillhörande verifikationer tillgängliga för vederbörande öfverkontrollör, då denne önskar däraf taga del.

Kungl. Maj:ts förslag. *Utskottets förslag.*

11 §.

Tillverkare ställe sig till efterrättelse, hvad ordningsstadgan för bryggerierna innehåller om tillverkares åliggande, samt de föreskrifter, chefen för kontroll- och justeringsbyrån eller vederbörande kontrolltjänsteman i enlighet med denna förordning eller nämnda ordningsstadga meddelar.

12 §.

Uppgift om de enligt denna förordning utfärdade tillståndsbevis skall af Kungl. Maj:ts befallningshafvande öfversändas till öfverkontrollör sist dagen efter det beviset utfärdats; och skall Kungl. Maj:ts befallningshafvande första helgfria dagen i hvarje vecka till kontroll- och justeringsbyrån insända uppgift å de tillståndsbevis, som under föregående vecka utfärdats.

Kungl. Maj:ts befallningshafvande meddele härjämte vederbörande stadsfiskal eller länsman underrättelse, att tillståndsbevis för tillverkning i skattefritt bryggeri utfärdats eller återkallats.

Kap. II. **Om tillverkning af maltdrycker i skattepliktigt bryggeri.**

13 §.

1. Då skattepliktigt bryggeri skall sättas i gång eller vid början af ett tillverkningsår fortfarande vara i verksamhet, åligger det tillverkaren att minst tio dagar förr, än maltkrossning må företagas, till Kungl. Maj:ts befallningshafvande ingifva skriftlig anmälan med uppgift om:

a) tillverkarens postadress äfvensom det ställe, där bryggeriet är beläget,

b) den tidrymd, ej äfverstigande helt tillverkningsår, för hvilken han önskar erhålla tillstånd till maltkrossning,

c) den vikt malt, han beräknar i medeltal skola komma att krossas för hvarje helgfritt dygn under den tid, för hvilken anmälan göres, samt

d) det ombud, som i hans frånvaro skall företräda honom inför kontrolltjänsteman;

hvarjämte, därest bryggeriet ej står under tillsyn af kontrollör, då anmälan göres, vid densamma skall fogas intyg af vederbörande

Kungl. Maj:ts förslag. *Utskottets förslag.*

öfverkontrollör, att anordningarna inom bryggeriet icke strida mot denna förordnings eller ordningsstadgans föreskrifter.

2. Samtidigt med denna anmälan skall tillverkaren hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande aflämna ränterikvittens å inbetald skatt för en månad, eller, om han begär anstånd med skattens erläggande, hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande ställa säkerhet för det högsta belopp, hvartill skatten efter den uppgifna medelafverkningen för sex månader kan komma att uppgå, dock alltid för minst ettusen sexhundra åttio kronor.

3. Ingifves behörig ränterikvittens, eller varder säkerheten, där sådan ställes, af Kungl. Maj:ts befallningshafvande godkänd, och finnes eljest ej hinder för rörelsens utöfvande, meddele Kungl. Maj:ts befallningshafvande tillståndsbevis för maltkrossnings företagande och tillverkning af maltdrycker utaf det malt, som på grund af tillståndsbeviset krossas.

4. Har under någon kalendermånad vikten af det krossade maltet i medeltal för hvarje helgfritt dygn uppgått till mer än en femtedel utöfver hvad i anmälan uppgifvits, skall tillverkare, som åtnjuter anstånd med skattens erläggande, såvida hans tillståndsbevis varit gällande för mera än hälften af ifrågavarande månad, inom fjorton dagar efter månadens slut ställa säkerhet för den skatt, som svarar mot den tillökade medelafverkningen för sex månader, vid äfventyr att tillståndsbeviset, i hvad det innefattar rätt till maltkrossning, återkallas.

5. När anmälan afser kortare tid än sex månader, varde säkerheten därefter jämkad; dock skall säkerhet ställas för minst tvåhundraåttio kronor.

6. Förfaller den ställda säkerheten, utan att tillverkaren dessförinnan ställt ny, af Kungl. Maj:ts befallningshafvande godkänd säkerhet, skall tillståndsbeviset, i hvad det innefattar rätt till maltkrossning, återkallas.

14 §.

Har skattepliktigt bryggeri genom olyckshändelse så väsentligen skadats, att tillverkningen måste upphöra, eller vill tillverkare af annan anledning afsluta maltkrossningen tidigare, än i tillståndsbeviset är utsatt, skall han skriftligen anmäla sådant för kontrollören, i senare fallet minst tre dagar före den, å hvilken sista maltkrossningen är afsedd att äga rum; och åligger det kontrollören att härom lämna tillverkaren

Kungl. Maj:ts förslag. *Utskottets förslag.*

bevis samt ofördröjligen underrätta Kungl. Maj:ts befallningshafvande och öfverkontrollören. När sådan anmälan skett, må maltkrossning ej utan nytt tillståndsbevis äga rum efter den tid, då enligt anmälan densamma skolat afslutas.

15 §.

Om maltkrossning ej företages inom fem dygn efter det, då enligt tillståndsbevis densamma må taga sin början, eller afbrytes utan sådan anmälan, som i 14 § omförmäles, och icke ånyo företages inom fem dygn, det oräknadt, hvarunder afbrottet skedde, åligger det tillverkaren att för hela den tid, maltkrossning sålunda icke ägt rum, till Kungl. Maj:ts befallningshafvande inbetala det på bryggeriet belöpande kontrollörsarfvodet, hvilket Kungl. Maj:ts befallningshafvande eljest låter hos honom utmäta.

Kap. III. **Om kontrollen vid skattepliktigt bryggeri.**

16 §.

1. Tillverkare skall, innan anmälan för skattepliktigt bryggeri första gången göres, låta i två exemplar upprätta och till öfverkontrollören öfverlämna fullständig planritning och beskrifning öfver bryggeriet och samtliga därtill hörande lägenheter med tydligt angifvande af hvars och ens ändamål. Ett exemplar af ritning och beskrifning förvaras vid bryggeriet, och det andra insändes af öfverkontrollören till kontroll- och justeringsbyrån.

2. När i anseende till vidtagna förändringar inom bryggeri chefen för kontroll- och justeringsbyrån anser ritningen öfver detsamma icke vidare användbar, åligger det tillverkaren att anskaffa ny ritning och beskrifning, äfvenledes i två exemplar.

17 §.

1. Byggnader, lägenheter, bryggredskap eller jäskar, som icke blifvit upptagna i den uti 16 § omnämnda beskrifning, eller som där upptagits, men sedermera ändrats, må icke vid tillverkning af malt-

Kungl. Maj:ts förslag. *Utskottets förslag.*

drycker användas utan att hafva blifvit af öfverkontrollören skriftligen godkända.

2. Ej må maltkross eller självregistrerande våg ändras eller ny sådan redskap i bryggeri insättas, innan öfverkontrollören skriftligen gifvit sitt samtycke till åtgärden.

18 §.

1. Tillverkare är skyldig att på egen bekostnad anskaffa och i behörigt skick underhålla i 4 § omförmälda maltkross och självregistrerande våg.

2. Kan den med vågen förbundna maltkrossen af någon anledning ej användas, skall kontrollören närvara vid maltets krossning.

3. Utom förenämnda maltkross må icke i bryggeri eller tillhörande lägenheter finnas någon till krossning af malt användbar redskap, med mindre den ställes under kronans lås eller försegling.

19 §.

Omältadt spannmål må icke inom skattepliktigt bryggeri finnas annorstädes än i de förvaringsrum, hvilka i beskrifningen öfver bryggeriet uppgifvas såsom för sådan spannmål afsedda.

20 §.

Okrossadt malt må icke finnas inom de lägenheter, där mäskkar och vörtpanna äro uppställda.

Ej må på en gång krossas större mängd torkadt malt, än som erfordras till näst påföljande brygd; rostadt och brändt malt må däremot krossas till större mängd under villkor, att hvad däraf ej begagnas vid näst påföljande brygd förvaras under kronans lås.

Krossadt malt må ej införas i skattepliktigt bryggeri eller till-

20 §.

Okrossadt malt må icke finnas inom de lägenheter, där mäskkar och vörtpanna äro uppställda.

Ej må på en gång krossas större mängd torkadt malt, än som erfordras till näst påföljande brygd; rostadt och brändt malt må däremot krossas till större mängd under villkor, att hvad däraf ej begagnas vid näst påföljande brygd förvaras under kronans lås.

Krossadt malt må ej införas i skattepliktigt bryggeri eller till-

Kungl. Maj:ts förslag.

hörande lägenheter och ej heller därifrån utföras.

I skattepliktigt bryggeri eller tillhörande lägenheter må icke finnas stärkelse, socker, sackarin eller annat, som kan vid tillverkning af maltdryck användas i stället för malt, där ej för visst bryggeri Kungl. Maj:t medgifver, att under föreskrifna villkor socker må i lagerkällaren användas såsom tillsats till porter.

Utskottets förslag.

hörande lägenheter och ej heller därifrån utföras.

I skattepliktigt bryggeri eller tillhörande lägenheter må med det i 4 § 1 mom. omförmälda undantag icke finnas stärkelse, socker, sackarin eller annat, som kan vid tillverkning af maltdryck användas i stället för malt.

21 §.

I skattepliktigt bryggeri skall på tillverkarens ansvar och med användande af blanketter, som kontroll- och justeringsbyrån låter tillhandahålla, i enlighet med ordningsstadgans föreskrifter föras en bryggjournal, hvilken i bryggeriet städse skall vara för kontrolltjänsteman tillgänglig.

22 §.

Justerad våg med justerade vikter, annan redskap och det arbetsbiträde, som fordras för direkt uppvägning af malt och uppmätning af kärl med flera kontrollåtgärder, äfvensom malt för justering af den självregisterande vågen ställe tillverkare utan ersättning till kontrolltjänstemans förfogande.

23 §.

Från skattepliktigt bryggeri må svagdricka, därest det ej af köpare afhämtas i öppna kärl, endast utlämnas på kärl, å hvilka såväl

23 §.

Från skattepliktigt bryggeri må svagdricka, därest det ej af köpare afhämtas i öppna kärl, endast utlämnas på kärl, som äro stämplade med så-

Kungl. Maj:ts förslag.	*Utskottets förslag.*
bryggeriets namn som ordet »svagdricka» äro inbrända; och må inga andra maltdrycker utlämnas på sålunda stämplade kärl.	*väl bryggeriets namn som ordet »svagdricka».* *Beträffande buteljer må denna stämpling ske å korken eller proppen.* *På sålunda stämplade kärl må inga andra maltdrycker utlämnas.*

24 §.

Kontrolltjänsteman skall, när helst han det fordrar, äga tillträde till de lägenheter i skattepliktigt bryggeri, där maltkross, mäskkar, vörtpanna och kylredskap äro uppställda. Därjämte skola bryggeriets öfriga lägenheter, som äro upptagna i den uti 16 § omnämnda beskrifning, vara för kontrolltjänsteman tillgängliga mellan klockan sex förmiddagen och klockan sju eftermiddagen, så ock å annan tid, när arbete inom bryggeriet pågår.

25 §.

1. Kontrollör erhåller under tjänstgöringstiden af staten dagarfvode med tre kronor för tillsyn å ett bryggeri och med en krona för hvarje ytterliggare bryggeri, öfver hvilket han har tillsyn.

2. Där å landsbygden lokala eller andra förhållanden sådant kräfva, må Kungl. Maj:ts befallningshafvande, efter öfverkontrollörens hörande, antingen förhöja kontrollörs dagarfvode med högst två kronor utöfver det i 1 mom. bestämda belopp för tillsyn å ett bryggeri eller ock ålägga tillverkaren att vid bryggeriet tillhandahålla kontrollör kost samt ett möbleradt, eldadt och städadt boningsrum; ägande i senare fallet tillverkaren att af staten erhålla ersättning med två kronor om dagen.

3. Kontrollör, som samtidigt utöfvar tillsyn vid brännvinsbränneri och skattepliktigt bryggeri, åtnjute för tillsyn å hvarje sådant bryggeri blott en krona om dagen.

4. Då kontrollör för fyra eller flera på hvarandra följande brygder måste enligt de i denna förordning meddelade föreskrifter uppväga maltet eller närvara vid dess krossning, ersätte tillverkaren honom därför med två kronor för hvarje brygd utöfver de tre första.

Kungl. Maj:ts förslag. *Utskottets förslag.*

Kap. IV. **Om tillverkning af svagdricka i skattefritt bryggeri.**

26 §.

Då skattefritt bryggeri skall sättas i gång eller vid början af ett tillverkningsår fortfarande vara i verksamhet, åligger det tillverkaren att minst tio dagar förr, än vörtkokning må taga sin början, till Kungl. Maj:ts befallningshafvande ingifva skriftlig anmälan med uppgift om:

a) tillverkarens postadress äfvensom det ställe, där bryggeriet är beläget,

b) den tidrymd af tillverkningsåret, under hvilken tillverkningen skall bedrifvas, samt

c) det ombud, som i tillverkarens frånvaro skall företräda honom inför kontrolltjänsteman,

hvarefter Kungl. Maj:ts befallningshafvande, där hinder ej möter, meddelar tillståndsbevis för tillverkningens utöfvande.

27 §.

1. Den, som i skattefritt bryggeri utöfvar tillverkning, må icke idka handel med andra maltdrycker än svagdricka.

2. I skattefritt bryggeri eller därtill hörande lägenheter må ej införas eller förvaras andra maltdrycker än svagdricka.

27 §.

1. Den, som i skattefritt bryggeri utöfvar tillverkning, må icke *där* idka handel med andra maltdrycker än svagdricka.

2. I skattefritt bryggeri eller därtill hörande lägenheter må ej införas eller förvaras andra maltdrycker än svagdricka.

28 §.

1. Vid tillverkning af svagdricka i skattefritt bryggeri må vörten, då jästen tillsättes, icke äga högre extrakthalt än sex procent.

2. I skattefritt bryggeri må vid

28 §.

1. Vid tillverkning af svagdricka i skattefritt bryggeri må vörten, då jästen tillsättes, icke äga högre extrakthalt än sex procent.

2. I skattefritt bryggeri eller till-

Kungl. Maj:ts förslag.	*Utskottets förslag.*
tillverkning af svagdricka ej användas sackarin, och må sådant ej finnas i dylikt bryggeri.	*hörande lägenheter må icke finnas stärkelse, socker, sackarin eller annat, som kan vid tillverkning af svagdricka användas i stället för malt; dock må för färgning af svagdricka användas sockerkulör.*

29 §.

I skattefritt bryggeri skall på tillverkarens ansvar och med användande af blanketter, som kontroll- och justeringsbyrån låter tillhandahålla, i enlighet med ordningsstadgans föreskrifter föras en bryggjournal, som städse skall vara för kontrolltjänsteman tillgänglig.

30 §.

Redskap och biträde, som erfordras för uppmätning af vört, svagdricka och kärl samt för undersökning af vörtens exrakthalt, ställe tillverkaren utan ersättning till kontrolltjänstemans förfogande.

31 §.	31 §.
Från skattefritt bryggeri må svagdricka, därest det ej af köpare afhämtas i öppna kärl, endast utlämnas på kärl, å hvilka såväl bryggeriets namn som ordet »svagdricka» äro inbrända.	*Från skattefritt bryggeri må svagdricka, därest det ej af köpare afhämtas i öppna kärl, endast utlämnas på kärl, som äro stämplade med såväl bryggeriets namn som ordet »svagdricka».* *Beträffande buteljer må denna stämpling ske å korken eller proppen.*

32 §.

1. Inom en månad efter utgången af hvarje kvartal skall tillverkaren till Kungl. Maj:ts befallningshafvande aflämna ett af vederbörande kontrolltjänsteman bestyrkt utdrag af bryggjournalen, upptagande vikten af det malt, som under kvartalet afverkats, och samtidigt därmed såsom bidrag till kostnaden för kontroll vid bryggeriet

Kungl. Maj:ts förslag. *Utskottets förslag.*

inbetala ett belopp, motsvarande ett halft öre för hvarje kilogram under kvartalet afverkadt malt.

2. Om under två på hvarandra följande kalenderveckor eller längre tid brygd ej äger rum vid bryggeri, erlägge tillverkaren en särskild afgift af fem kronor för hvarje vecka, hvarunder tillverkningen sålunda varit inställd. Denna afgift inbetalas samtidigt med den i 1 mom. föreskrifna.

3. Inbetalas icke de i 1 och 2 mom. nämnda afgifter i behörig tid, skall Kungl. Maj:ts befallningshafvande återkalla tillståndsbeviset och låta utmäta afgifterna.

33 §.

Kontrolltjänsteman skall äga tillträde till skattefritt bryggeri mellan klockan sex förmiddagen och klockan sju eftermiddagen, så ock å annan tid, när arbete där pågår.

34 §.

Vill tillverkare afsluta tillverkningen före utgången af den tid, för hvilken tillståndsbevis utfärdats, göre därom skriftligen anmälan hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande och vederbörande öfverkontrollör med uppgift om dagen, då tillverkningen kommer att afslutas; hvarefter tillståndsbeviset anses hafva upphört att gälla nämnda dag.

Kap. V. **Om ansvar för öfverträdelse af förordningens föreskrifter.**

35 §.

1. Den, som utan vare sig behörighet efter 1 § 2 eller 3 mom. eller erhållet tillstånd tillverkar maltdryck, skall, där tillverkningen skett i allenast ringa omfattning, straffas med böter från och med tio till och med två hundra kronor.

2. Den, som bedrifver i 1 mom. omnämnd olaglig tillverkning yrkesmässigt eller eljest i större omfattning än i nämnda mom. afses, straffes med böter från och med etthundra till och med tvåtusen kronor eller med fängelse från och med en till och med sex månader samt gälde skatt för det afverkade maltet, dock för minst tvåtusen ett hundra kilogram. Därest omständigheterna gifva vid handen, att mera malt än

Kungl. Maj:ts förslag. *Utskottets förslag.*

två tusen ett hundra kilogram afverkats, skall i saknad af erforderlig utredning om antalet brygder och inmäskningens storlek antagas, att för hvarje dygn af den tid, hvarunder den olagliga afverkningen pågått, verkställts en brygd och att det därunder inmäskade maltets mängd i krossadt tillstånd uppgått till hälften af mäskkarsrymden samt att en hektoliter okrossadt malt väger femtiotvå kilogram.

36 §.

Skulle den, som på grund af medgifvande i 1 § 2 mom. för eget behof tillverkat maltdryck, sälja något af hvad han sålunda tillverkat, skall han, där han icke härigenom gjort sig förfallen till ansvar enligt gällande bestämmelser rörande försäljning af maltdrycker, böta från och med fem till och med tvåhundra kronor.

37 §.

Den, som i *skattepliktigt bryggeri* i syfte att undandraga statsverket skatt

använder ej medgifna råämnen eller malt, som icke blifvit i föreskrifven ordning vägdt,

eller gör åverkan å självregistrerande våg,

eller använder självregistrerande våg, sedan skada å densamma veterligen uppkommit,

eller olofligen bryter försegling eller öppnar eller borttager lås, som kontrolltjänsteman åsatt,

eller eljest svikligen förfar,

straffes med böter från och med femhundra till och med femtusen kronor eller dömes till fängelse från och med en månad till och med ett år; dock må, där omständigheterna äro synnerligen försvårande, dömas till straffarbete från och med två månader till och med två år.

Den sakfällde gälde ock den skatt, han undandragit statsverket.

38 §.

Den, som i *skattepliktigt bryggeri*

utan tillstånd ändrar godkänd eller insätter ny maltkross eller våg,

eller begagnar ändrad eller nyinsatt maltkross eller våg, som ännu icke godkänts,

Kungl. Maj:ts förslag. *Utskottets förslag.*

eller öfverträder föreskrift i 18 § 3 mom., 19 § eller 20 §,

eller underlåter att ordentligt föra den bryggjournal, som föreskrifves i 21 §,

eller vägrar vederbörande kontrolltjänsteman tillgång till bryggjournalen eller till ritning eller beskrifning öfver bryggeriet,

eller underlåter att ställa sig till efterrättelse föreskrift i 23 §,

eller vägrar kontrolltjänsteman eller den, hvilken äger anställa undersökning om förbrytelse mot denna förordning, tillträde till rum eller byggnad, där undersökning må ske,

straffes, därest han icke är förfallen till ansvar enligt 37 §, med böter från och med femtio till och med ettusen kronor.

Öfverträdes föreskrift i 18 § 3 mom., skall krossningsredskapen, och öfverträdes 19 eller 20 §, skall olagligen upplagdt gods dömas förbrutet, äfven om tillverkaren ej är ägare däraf.

39 §.

Den, som i *skattefritt bryggeri*

tillsätter jäst till vört af högre extrakthalt än sex procent,

eller efter jästens tillsättande bereder vörten högre extrakthalt än sex procent,

eller på annat sätt bereder maltdryck, som ej må i bryggeriet tillverkas,

straffes med böter från och med tvåhundra till och med tvåtusen kronor eller fängelse från och med en månad till och med ett år.

Den sakfällde gälde ock, på sätt i 35 § sägs, den skatt, han undandragit statsverket.

40 §.

Den, som i *skattefritt bryggeri*

öfverträder förbud i 27 § eller 28 § 2 mom.,

eller underlåter att ordentligt föra bryggjournal,

eller vägrar kontrolltjänsteman tillgång till bryggjournalen eller att taga prof af vört eller maltdryck i bryggeriet,

40 §.

Den, som i *skattefritt bryggeri*

öfverträder förbud i 27 § eller 28 § 2 mom.,

eller underlåter att ordentligt föra bryggjournal,

eller vägrar kontrolltjänsteman tillgång till bryggjournalen eller att taga prof af vört eller maltdryck i bryggeriet,

Kungl. Maj:ts förslag.

eller vägrar kontrolltjänsteman eller den, hvilken äger anställa undersökning om förbrytelse mot denna förordning, tillträde till rum eller byggnad, där undersökning må ske,

straffes med böter från och med tjugufem till och med femhundra kronor.

Öfverträdes 28 § 2 mom., skall olagligen upplagdt gods dömas förbrutet, äfven om tillverkaren ej är ägare däraf.

Utskottets förslag.

eller vägrar kontrolltjänsteman eller den, hvilken äger anställa undersökning om förbrytelse mot denna förordning, tillträde till rum eller byggnad, där undersökning må ske,

eller underlåter att ställa sig till efterrättelse föreskrift i 31 §,

straffes med böter från och med tjugufem till och med femhundra kronor.

Öfverträdes 28 § 2 mom., skall olagligen upplagdt gods dömas förbrutet, äfven om tillverkaren ej är ägare däraf.

41 §.

Uraktlåter tillverkare att ställa sig till efterrättelse något af hvad i denna förordning eller gällande ordningsstadga föreskrifves eller de föreskrifter i fråga om tillverkares åliggande, chefen för kontroll- och justeringsbyrån eller vederbörande kontrolltjänsteman i enlighet med denna förordning eller ordningsstadgan meddelar, straffes han, där ej särskildt ansvar är bestämdt, med böter från och med tjugu till och med tvåhundra kronor.

42 §.

Tillverkare ansvarar för förbrytelse, som med hans vetskap mot denna förordning begås af hans hustru, husfolk eller i hans arbete antagen person, liksom vore förbrytelsen af honom själf begången. Begagnar tillverkare ombud vid rörelsens utöfvande, ansvare ombudet jämte tillverkaren och lika med denne för sådan förbrytelse.

43 §.

Tillverkare, som åt kontrolltjänsteman, hvilken öfver hans bryggeri utöfvar tillsyn, såsom gåfva något gifver eller erbjuder, böte från och

Kungl. Maj:ts förslag. *Utskottets förslag.*

med tjugu till och med tvåhundra kronor. Kontrolltjänsteman, som gåfvan mottager, vare lika ansvar underkastad och miste därjämte befattningen.

44 §.

Den, som innehar eller innehaft befattning såsom kontrolltjänsteman, vare förbjudet att röja tillverkares yrkeshemlighet eller affärsförhållanden. Gör han detta och framgår ej af omständigheterna, att han om den hemlighet eller de affärsförhållanden erhållit kännedom å tid, då han dylik befattning ej innehaft, straffes med böter från och med femtio till och med ett tusen kronor. Sker det för att göra skada, eller begagnar han sig af berörda yrkeshemlighet eller affärsförhållanden till egen eller annans fördel, då må till fängelse från och med en månad till och med två år dömas.

Har i nu omförmälda hänseenden genom kontrolltjänstemans åtgörande skada uppkommit, vare han ock skyldig den till fullo godtgöra.

45 §.

Allmän åklagare äger att anställa undersökning om förbrytelse mot denna förordning.

Den, som förrättar undersökning, bör för att tillgodonjuta det skydd, honom därvid lagligen tillkommer, vid förrättningen på sig synbart bära påbjudet tjänstetecken eller, innan förrättningen företages, uppvisa fullmakt eller förordnande. Är förrättningsmannen i orten boende eller eljest känd, vare han likväl frikallad från skyldigheten att sålunda styrka sin behörighet.

Skulle undersökning anställas mellan klockan sju eftermiddagen och klockan sex förmiddagen, men förbrytelse ej upptäckas, böte förrättningsmannen från och med fem till och med femtio kronor, där han ej haft giltig anledning till undersökningen.

46 §.

Allmän åklagare äger att i de fall, då krossningsredskap eller olagligen upplagdt gods jämlikt denna förordning äro att anse såsom förbrutna, därå verkställa beslag.

Kungl. Maj:ts förslag. *Utskottets förslag.*

Beslag skall göras i två vittnens närvaro. Innehafvare af hvad i beslag tages eller, i hans frånvaro, hans ombud på stället eller någon af hans husfolk skall tillsägas om beslaget.

47 §.

Allmän åklagare åligger att åtala förbrytelse mot denna förordning. Finner kontrolltjänsteman öfverträdelse begången, som bör föranleda till åtal, anmäle han det för allmän åklagare.

48 §.

Böter, som enligt denna förordning ådömas, skola, om tillgång till deras fulla gäldande brister, förvandlas enligt allmän strafflag.

49 §.

Då skatt jämte böter blifvit ådömd enligt denna förordning, må, där tillgång saknas till skatten eller någon del däraf, böterna ej kunna med penningar gäldas, utan skall den sakfällde i stället undergå motsvarande förvandlingsstraff.

50 §.

Böter, som enligt denna förordning ådömas, äfvensom värdet af redskap och gods, som ansetts förbrutna, tillfalle med en tredjedel kronan och med två tredjedelar åklagaren. Finnes särskild angifvare, tage han hälften af åklagarens andel. Sådan del tillkomme dock ej angifvare, då angifvelsen skett af föräldrar mot barn, barn mot föräldrar, makar eller syskon mot hvarandra, annan skyldeman mot den, hos hvilken han njuter kost och underhåll, fosterbarn mot fosterföräldrar eller tjänare mot husbondefolk under den tid, de äro i tjänsten.

Kap. VI. **Öfvergångsstadganden.**

51 §.

Skulle vid bryggeri, som varit i gång inom tolf månader före denna förordnings utfärdande, en eller flera af ofvan stadgade kontroll-

Kungl. Maj:ts förslag. *Utskottets förslag.*

föreskrifter icke kunna tillämpas, skall på Kungl. Maj:ts särskilda pröfning bero, huruvida det oaktadt tillverkning af maltdryck vid sådant bryggeri får äga rum, samt hvilka kontrollåtgärder för sådant fall skola på tillverkarens bekostnad vidtagas.

52 §.

På Kungl. Maj:ts särskilda pröfning skall bero, huruvida och under hvilka villkor för bryggeri, som varit i gång inom tolf månader före denna förordnings utfärdande, skatt under de första fem tillverkningsåren må erläggas för mindre vikt malt än i 5 § sägs. Skulle skattepliktig tillverkning i bryggeriet ligga nere under helt tillverkningsår eller maltafverkningen under något tillverkningsår i medeltal uppgå till sjuttio kilogram för hvarje helgfritt dygn af den tid, under hvilken maltkrossning där varit tillåten, vare denna § ej vidare å bryggeriet tillämplig.

53 §.

Kungl. Maj:t må i särskilda fall, på de villkor Kungl. Maj:t föreskrifver, meddela skattepliktigt bryggeri, som varit i gång inom tolf månader före denna förordnings utfärdande, rätt att under högst fem öfvergångsår tillverka skattefritt öfverjäst svagdricka; skolande i sådant fall tillverkare själf betala den ökade kontrollkostnaden.

Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 1903; dock att för bryggeri, som är afsedt att under oktober månad 1903 vara i gång, anmälan enligt 13 eller 26 § skall göras minst trettio dagar förr, än i skattepliktigt bryggeri maltkrossning och i skattefritt bryggeri vörtkokning må under nämnda månad taga sin början.

Bil. 1.

Härmed får jag afgifva följande attest öfver analys å nedanstående maltdrycksprof från C. M. Sundbergs bryggeri, Eskilstuna. Profven hafva genom Svenska Bryggarföreningens försorg af ojäfvig person uttagits och under försegling till mig insändts.

	Dag då profvet		Eg. vigt vid 17,5 ° C.	Alkoholhalt		Extrakt-halt %	Stam-vörtens styrka	Utjäs-nings-grad	Sackarin
	an-kom	analy-serades		Vol. %	Vikt %				
Dubbel-dricka	19/3	24/3	1,01613	2,16	1,69	4,79	8,14	41,1	Närvarande
	19/3	30/3 [1]	1,01418	2,45	1,92	4,36	8,16	46,6	—
Svagdricka	19/3	24/3	1,00875	0,74	0,58	2,42	3,61	32,9	Närvarande

[1]) förvarats i rumstemparatur tills analys företogs.

Stockholm den 1 april 1903.

John Köhler.

Bil. 2.

Härmed får jag afgifva följande attest öfver analys å nedanstående maltdrycksprof från Tumba bryggeri.

Profven hafva genom Svenska Bryggarföreningens försorg af ojäfvig person uttagits och under försegling till mig insändts.

	Dag då profvet		Eg. vigt vid 17,5° C	Alkoholhalt		Extrakt-halt %	Stam-vörtens styrka	Utjäs-nings-grad	Sackarin
	an-kom	analy-serades		Vol. %	Vikt %				
Svagdricka	12/3	14/3	1,00655	0,70	0,55	1,90	3,03	37,3	Närvar.
Svensköl	12/3	14/3	1,03259	3,10	2,38	9,19	13,76	33,2	Närvar.

Stockholm den 1 april 1903.

John Köhler.
assistent vid K. Tekn. Högskolan.

Bil. 3.

Vid den 9 april företagen undersökning af prof å »Svea dricka» från Tumba bryggeri, Kvarnström & Carlsson, hafva följande värden erhållits.

Eg. vikt vid 17,5° C.	Alkoholhalt		Extrakt-halt %	Stam-vörtens styrka	Utjäs-nings-grad	Sackarin	Salicylsyra
	vol %	vikt %					
1,02613	3,30	2,55	7,66	12,59	39,2	Närvarande	Ej närvarande

Profvet var klart och ej surt.

Stockholm den 23 april 1903.

John Köhler.

Reservationer:

af herrar *Almström, Nisser, Wester, Bergendahl* och *Törner;*

af herrar *Weinberg, Petri* och *Walin,* hvilka anfört:

»Det af Kungl. Maj:t framlagda, af utskottet i hufvudsak tillstyrkta förslaget till maltdrycksbeskattning synes oss af såväl principiella som praktiska skäl icke böra läggas till grund för en lagstiftning i detta ämne.

Förslagets stora svaghet ligger i uppdelningen af bryggerierna i skattepliktiga och skattefria. Härmed hafva de fördelar uppoffrats, som maltskattesystemet framför andra beskattningsmetoder erbjuder i afseende på rättvisa samt enkelhet och effektivitet i kontrollen.

Med hänsyn till konkurrensförhållandena skulle de olika klasserna af bryggeriidkare blifva alltför olika situerade, i det att de skattefria bryggerierna i fråga om såväl skattefrihet som frihet i utöfvandet af sin näring skulle blifva lika gynnade som de skattepliktiga bryggerierna betungade. Och med denna otillfredsställande ordning hade man ändock icke undgått svagdrickats fördyrande, ty förbudet att använda sackarin och maltsurrogat jämte den föreslagna kontrollafgiften af ett halft öre för hvarje vid skattefritt bryggeri afverkadt kilogram malt komme gifvetvis att i någon mån höja priset på svagdrickat.

Med tillämpning af den rena maltskatteprincipen, af herr D. M. Lyckholm föreslagen i hans motion n:o 178 i Andra Kammaren, skulle denna skattefråga vinna en ur flera synpunkter lyckligare lösning. Genom den för alla bryggerier lika effektiva kontrollen skulle statens intresse, att intet malt undandrages beskattning, vara tillgodosedt. Alla bryggerier skulle i konkurrenshänseende blifva i möjligaste mån likställda, enär ölbryggerierna icke skulle hafva att kämpa mot konkurrensen från särskildt gynnade svagdricksbryggerier, och å andra sidan de mindre bryggerierna genom den första mycket låga skattesatsen och den lindriga progressionen i skatteskalan erhålla det för dem erforderliga stödet gentemot de stora kapitalstarka bryggerierna.

Hvad vidare angår de i berörda motion föreslagna skattesatserna, äro de så lågt satta, att först med afverkning vid ett bryggeri af öfver 50,000 kilogram, d. v. s. med skattesatsen 9 öre för 1 kilogram malt,

skatten uppgår till 1 öre för hvarje liter svagdricka. Härigenom är tillbörlig hänsyn tagen till anspråken på ett billigt svagdricka.

Till utredande af frågan, huruvida de af herr Lyckholm föreslagna skattesatserna komma att i afsevärd mån minska statsverkets inkomst af maltskatten, åberopa vi nedanstående statistiska uppgifter och beräkningar.

Enligt den senaste maltdryckskommitténs betänkande funnos år 1897 inom riket 578 bryggerier med en afverkning af sammanlagdt 47,013,566 kilogram malt, som var fördelad mellan de olika bryggerierna på följande sätt:

Antal bryggerier.	Maltafverkning vid hvarje bryggeri	Summa afverkadt malt.	Utgörande i % af hela maltafverkningen.
256	intill 20,000 kg.	2,363,046 kg.	5,02
141	„ 50,000 „	4,495,503 „	9,56
79	„ 100,000 „	5,603,564 „	11,92
54	„ 200,000 „	7,755,985 „	16,50
48	200,000 kg. och däröfver	26,795,468 „	57,00
S:ma 578		47,013,566 kg.	100,00

Under år 1897 infördes i riket 544,891 kilogram humle. Maltafverkningen uppgick samma år till 47,013,566 kilogram, hvadan för hvarje importeradt kilogram humle afverkades 86,3 kilogram malt.

Humleimporten har emellertid under de sista åren stigit till i medeltal omkring 700,000 kilogram årligen. Enligt den officiella statistiken uppgick nämligen nämnda import

år 1899 — 710,946 kilogram.
» 1900 — 699,545 »
» 1901 — 696,827 »

Med antagande af en årlig humleimport af 700,000 kilogram och af proportionen 1: 86,3 mellan humleinförseln och maltafverkningen uppgår sålunda den nuvarande årliga maltafverkningen till 60,410,000 kilogram eller i rundt tal 60,000,000 kilogram. Och det är denna siffra, och icke de redan sex år gamla uppgifterna från år 1897, som bör läggas till grund för beräknandet af skattesatsernas storlek och den antagliga skatteinkomsten.

Vi vilja genom nedan uppställda tabell visa, att man med de af herr Lyckholm föreslagna skattesatserna skulle ernå ett inkomstresultat,

som visserligen med omkr. 500,000 kronor understiger det af Kungl. Maj:t beräknade, men som likväl i betraktande af de inskränkningar i de af Kungl. Maj:t äskade anslag, som af Riksdagen redan vidtagits, torde vara för statsregleringen tillräckligt.

Den ökade maltafverkningen har vid uppgörandet af nedanstående beräkningar fördelats mellan bryggerierna i förhållande till storleken af deras afverkning år 1897.

Skatte-klass.	Antal bryggerier.	Maltafverkning vid hvarje bryggeri, i kg.	Summa afverkadt malt. Kg.	Skatte-sats pr kg. öre.	Skatte-inkomst. Kr.	Summa inom hvarje klass afverkadt malt i kg.	Summa inom hvarje klass afverkadt malt i % af hela maltafverkningen.
I	256	intill 20,000	3,012,000	5	150,600	3,012,000	5,02
II	141	„ 50,000	2,820,000	5	141,000		
			2,916,000	7	224,120	5,736,000	9,56
III	79	„ 100,000	1,580,000	5	79,000		
			2,370,000	7	165,900		
			3,202,000	9	288,180	7,152,000	11,92
IV	54	„ 200,000	1,080,000	5	54,000		
			1,620,000	7	113,400		
			2,700,000	9	243,000		
			4,500,000	11	495,000	9,900,000	16,50
V	48	„ 200,000 och däröfver	960,000	5	48,000		
			1,440,000	7	100,800		
			2,400,000	9	216,000		
			4,800,000	11	528,000		
			24,600,000	12	2,952,000	34,200,000	57,00
S:a	578		60,000,000	—	5,799,000	60,000,000	100,00

Med stöd af hvad vi sålunda anfört samt under erinran, att man i utlandet på grund af vunnen erfarenhet så godt som öfverallt lämnat andra skattesystem och öfvergått till den rena maltskatten, hemställa vi,

att Riksdagen, med afslag å utskottets betänkande, måtte antaga följande i hufvudsak på herr Lyckholms motion byggda

Förslag

till

Förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker.

Kap. I. *Om skattens beräkning, erläggande och återbärande samt allmänna bestämmelser.*

1 §.

1. Den, som vill idka tillverkning af maltdrycker till afsalu, skall, utöfver hvad författningarna i allmänhet föreskrifva såsom villkor för rätt att utöfva näring, vara underkastad de föreskrifter, som beträffande sådan tillverkning i denna förordning finnas stadgade.

2. Hembrygd af maltdrycker för eget behof, men ej till afsalu, må, utan hinder af föreskrifterna i denna förordning, företagas af en hvar, som icke idkar värdshusrörelse eller handel med maltdrycker eller tillverkning af sådana drycker till afsalu.

3. Denna förordning äger icke tillämpning å sådan tillverkning af maltinfusioner och maltextrakt, som äger rum, antingen å apotek för medicinskt ändamål, eller eljest under de villkor och den kontroll, Kungl. Maj:t för särskildt fall föreskrifver.

2 §.

För malt, som i bryggeri användes vid tillverkning af maltdryck, skall erläggas skatt med 12 öre för hvarje kilogram, dock att för hvarje bryggeri skatten för de första under tillverkningsåret afverkade tjugotusen kilogrammen malt utgår med 5 öre för kilogram, för de nästa trettiotusen kilogrammen med 7 öre för kilogram, för de nästa femtiotusen kilogrammen med 9 öre för kilogram och för de nästa hundratusen kilogrammen med 11 öre för kilogram.

3 §.

1. I denna förordning förstås med

svagdricka hvarje maltdryck, som ej innehåller mera än två och

en fjärdedels volymprocent alkohol och är inbryggd med en stamvört, hvilkens extrakthalt icke öfverstiger sex procent;

tillverkare den person, hvilken såsom ägare, innehafvare, verkställande direktör, disponent eller i annan egenskap har högsta inseendet öfver bryggeriets skötsel.

2. Tillverkningsår räknas från och med den 1 oktober till och med den 30 september.

4 §.

1. I bryggeri må för tillverkning af maltdrycker användas endast torkadt, rostadt eller brändt malt, humle, jäst och vatten, där ej för visst bryggeri Kungl. Maj:t medgifver, att under föreskrifna villkor socker eller dextros må i lagerkällaren användas såsom tillsats till porter.

2. Maltet skall krossas å en i bryggeriet uppställd maltkross, så förbunden med en självregistrerande, justerad våg, att maltets krossning ej kan äga rum, utan att detsamma först genomgått vågen.

3. Maltets vikt beräknas efter vågens anvisning, men märkes å vågen fel, skall kontrollör uppväga maltet å annan justerad våg; ägande öfverkontrollör bestämma, efter hvilken grund maltafverkningen skall beräknas från den tidpunkt, då kontrollören sist afläste vågen, innan felet märktes.

5 §.

Skatt skall erläggas för minst sjuttio kilogram malt i medeltal för hvarje helgfritt dygn af den tid, under hvilken maltkrossning på grund af tillståndsbevis må äga rum.

6 §.

1. Tillverkare skall, med det undantag, som i 4 mom. sägs, till vederbörande landtränteri eller, hvad Stockholms stad angår, till öfverståthållareämbetet senast näst sista helgfria dag före hvarje månads början förskottsvis inbetala skatt för den vikt malt, som enligt den i 13 § föreskrifna anmälan kommer att under månaden krossas.

2. Har under någon kalendermånad krossats malt till högre vikt än den, för hvilken skatt förskottsvis erlagts, åligger tillverkaren att inom åtta dagar efter månadens utgång inbetala skatten för det öfverskjutande beloppet.

3. Visar sig, då det i 13 § omnämnda tillståndsbevis upphör att gälla, att tillverkare inbetalt skatt för mera malt än som krossats, äger han återbekomma skillnaden.

4. Tillverkare, som i anmälan förklarar sig önska erhålla anstånd med skattens erläggande och för densamma ställer sådan säkerhet, som i 13 § 2 mom. sägs, skall inom två månader efter utgången af hvarje kvartal inbetala skatten för det under kvartalet uppvägda maltet; och skall vid betalningen för det sista kvartalet, under hvilket maltkrossning enligt samma tillståndsbevis ägt rum, jämväl erläggas hvad som kan brista i den uti nästföregående § stadgade minsta skatt.

5. Betalas ej skatten inom föreskrifven tid, skall Kungl. Maj:ts befallningshafvande återkalla tillståndsbeviset, i hvad det innefattar rätt till maltkrossning, och låta utmäta skatten.

6. När tillståndsbevis återkallas, skall det upphöra att gälla med den dag, då beslut om återkallandet delgifves tillverkaren eller hans ombud.

7 §.

Om uppvägdt malt eller däraf beredd produkt, innan den lämnat lagerfaten, så väsentligen skadats, att maltet eller produkten ej kan för afsedt ändamål användas, må eftergift af skatten äga rum. Till Kungl. Maj:t ställd ansökan härom, åtföljd af handlingar, innefattande erforderlig utredning rörande förhållandet, ingifves till Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som, efter öfverkontrollörens hörande, till Kungl. Maj:t insänder handlingarna i ärendet jämte eget yttrande.

8 §.

Om maltdryck från bryggeri utföres ur riket, åtnjutes under de villkor, hvilka af Kungl. Maj:t särskildt stadgas, för den vikt malt, som tillverkaren kan styrka hafva åtgått för den utförda maltdryckens tillverkning, restitution af skatt, beräknad efter den skattesats, som vid tiden för utförseln tillämpas vid bryggeriet.

9 §.

1. Öfverinseendet öfver bryggerikontrollen i riket utöfvas af chefen för kungl. finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå.

2. Enligt de närmare föreskrifter, som innehållas i den ordningsstadga, Kungl. Maj:t vill utfärda för bryggerierna i riket, utöfvas bryggerikontrollen af öfverkontrollörer samt af kontrollörer.

3. Öfverkontrollörer förordnas af Kungl. Maj:t, som bestämmer dem tillkommande ersättning.

4. Kontrollörer utses af Kungl. Maj:ts befallningshafvande efter förslag af vederbörande öfverkontrollör.

5. Chefen för kontroll- och justeringsbyrån må, där så pröfvas nödigt, på statens bekostnad förordna kontrollör att biträda öfverkontrollör vid dennes expeditionsgöromål mot ersättning af två kronor om dagen.

10 §.

Tillverkare vare skyldig hålla sina handelsböcker med tillhörande verifikationer tillgängliga för vederbörande öfverkontrollör, då denne önskar däraf taga del.

11 §.

Tillverkare ställe sig till efterrättelse, hvad ordningsstadgan för bryggerierna innehåller om tillverkares åligganden, samt de föreskrifter, chefen för kontroll- och justeringsbyrån eller vederbörande kontrolltjänsteman i enlighet med denna förordning eller nämnda ordningsstadga meddelar.

12 §.

Uppgift om de enligt denna förordning utfärdade tillståndsbevis skall af Kungl. Maj:ts befallningshafvande öfversändas till öfverkontrollör sist dagen efter det beviset utfärdats; och skall Kungl. Maj:ts befallningshafvande första helgfria dagen i hvarje vecka till kontroll- och justeringsbyrån insända uppgift å de tillståndsbevis, som under föregående vecka utfärdats.

Kungl. Maj:ts befallningshafvande meddele härjämte vederbörande stadsfiskal eller länsman underrättelse, att tillståndsbevis för tillverkning utfärdats eller återkallats.

Kap. II. *Om anmälan för tillverkning af maltdrycker.*

13 §.

1. Då bryggeri skall sättas i gång eller vid början af ett tillverkningsår fortfarande vara i verksamhet, åligger det tillverkaren att minst tio dagar förr, än maltkrossning må företagas, till Kungl. Maj:ts befallningshafvande ingifva skriftlig anmälan med uppgift om:

a) tillverkarens postadress äfvensom det ställe, där bryggeriet är beläget,

b) den tidrymd, ej öfverstigande helt tillverkningsår, för hvilken han önskar erhålla tillstånd till maltkrossning,

c) den vikt malt, han beräknar i medeltal skola komma att krossas för hvarje helgfritt dygn under den tid, för hvilken anmälan göres, samt

d) det ombud, som i hans frånvaro skall företräda honom inför kontrolltjänsteman;

hvarjämte, därest bryggeriet ej står under tillsyn af kontrollör, då anmälan göres, vid densamma skall fogas intyg af vederbörande öfverkontrollör, att anordningarna inom bryggeriet icke strida mot denna förordnings eller ordningsstadgans föreskrifter.

2. Samtidigt med denna anmälan skall tillverkaren hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande aflämna ränterikvittens å inbetald skatt för en månad, eller, om han begär anstånd med skattens erläggande, hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande ställa säkerhet för det högsta belopp, hvartill skatten efter den uppgifna medelafverkningen för sex månader kan komma att uppgå, dock alltid för minst ettusen kronor.

3. Ingifves behörig ränterikvittens, eller varder säkerheten, där sådan ställes, af Kungl. Maj:ts befallningshafvande godkänd, och finnes eljest ej hinder för rörelsens utöfvande, meddele Kungl. Maj:ts befallningshafvande tillståndsbevis för maltkrossnings företagande och tillverkning af maltdrycker utaf det malt, som på grund af tillståndsbeviset krossas.

4. Har under någon kalendermånad vikten af det krossade maltet i medeltal för hvarje helgfritt dygn uppgått till mer än en femtedel utöfver hvad i anmälan uppgifvits, skall tillverkare, som åtnjuter anstånd med skattens erläggande, såvida hans tillståndsbevis varit gällande för mera än hälften af ifrågavarande månad, inom fjorton dagar efter månadens slut ställa säkerhet för den skatt, som svarar mot den till-

ökade medelafverkningen för sex månader, vid äfventyr att tillståndsbeviset, i hvad det innefattar rätt till maltkrossning, återkallas.

5. När anmälan afser kortare tid än sex månader, varde säkerheten därefter jämkad; dock skall säkerhet ställas för minst etthundrasextiosju kronor.

6. Förfaller den ställda säkerheten, utan att tillverkaren dessförinnan ställt ny, af Kungl. Maj:ts befallningshafvande godkänd säkerhet, skall tillståndsbeviset, i hvad det innefattar rätt till maltkrossning, återkallas.

14 §.

Har bryggeri genom olyckshändelse så väsentligen skadats, att tillverkningen måste upphöra, eller vill tillverkare af annan anledning afsluta maltkrossningen tidigare, än i tillståndsbeviset är utsatt, skall han skriftligen anmäla sådant för kontrollören, i senare fallet minst tre dagar före den, å hvilken sista maltkrossningen är afsedd att äga rum; och åligger det kontrollören att härom lämna tillverkaren bevis samt ofördröjligen underrätta Kungl. Maj:ts befallningshafvande och öfverkontrollören. När sådan anmälan skett, må maltkrossning ej utan nytt tillståndsbevis äga rum efter den tid, då enligt anmälan densamma skolat afslutas.

15 §.

Om maltkrossning ej företages inom fem dygn efter det, då enligt tillståndsbevis densamma må taga sin början, eller afbrytes utan sådan anmälan, som i 14 § omförmäles, och icke ånyo företages inom fem dygn, det oräknadt, hvarunder afbrottet skedde, åligger det tillverkaren att för hela den tid, maltkrossning sålunda icke ägt rum, till Kungl. Maj:ts befallningshafvande inbetala det på bryggeriet belöpande kontrollörsarfvodet, hvilket Kungl. Maj:ts befallningshafvande eljest låter hos honom utmäta.

Kap. III. *Om kontrollen vid bryggerier.*

16 §.

1. Tillverkare skall, innan anmälan för bryggeri första gången göres, låta i två exemplar upprätta och till öfverkontrollören öfverlämna

fullständig planritning och beskrifning öfver bryggeriet och samtliga därtill hörande lägenheter med tydligt angifvande af hvars och ens ändamål. Ett exemplar af ritning och beskrifning förvaras vid bryggeriet och det andra insändes af öfverkontrollören till kontroll- och justeringsbyrån.

2. När i anseende till vidtagna förändringar inom bryggeri chefen för kontroll- och justeringsbyrån anser ritningen öfver detsamma icke vidare användbar, åligger det tillverkaren att anskaffa ny ritning och beskrifning, äfvenledes i två exemplar.

17 §.

1. Byggnader, lägenheter, bryggredskap eller jäskar, som icke blifvit upptagna i den uti 16 § omnämnda beskrifning, eller som där upptagits, men sedermera ändrats, må icke vid tillverkning af maltdrycker användas utan att hafva blifvit af öfverkontrollören skriftligen godkända.

2. Ej må maltkross eller självregistrerande våg ändras eller ny sådan redskap i bryggeri insättas, innan öfverkontrollören skriftligen gifvit sitt samtycke till åtgärden.

18 §.

1. Tillverkaren är skyldig att på egen bekostnad anskaffa och i behörigt skick underhålla i 4 § omförmälda maltkross och självregistrerande våg.

2. Kan den med vågen förbundna maltkrossen af någon anledning ej användas, skall kontrollören närvara vid maltets krossning.

3. Utom förenämnda maltkross må icke i bryggeri eller tillhörande lägenheter finnas någon till krossning af malt användbar redskap, med mindre den ställes under kronans lås eller försegling.

19 §.

Omältad spannmål må icke inom bryggeri finnas annorstädes än i de förvaringsrum, hvilka i beskrifningen öfver bryggeriet uppgifvas såsom för sådan spannmål afsedda.

20 §.

Okrossadt malt må icke finnas inom de lägenheter, där mäskkar och vörtpanna äro uppställda.

Ej må på en gång krossas större mängd torkadt malt, än som erfordras till näst påföljande brygd; rostadt och brändt malt må däremot krossas till större mängd under villkor, att hvad däraf ej begagnas vid näst påföljande brygd förvaras under kronans lås.

Krossadt malt må ej införas i bryggeri eller tillhörande lägenheter och ej heller därifrån utföras.

I bryggeri eller tillhörande lägenheter må med det i 4 § 1 mom. omförmälda undantag icke finnas stärkelse, socker, sackarin eller annat, som kan vid tillverkning af maltdryck användas i stället för malt; dock må för färgning af svagdricka användas sockerkulör, ej innehållande sackarin.

21 §.

I bryggeri skall på tillverkarens ansvar och med användande af blanketter, som kontroll- och justeringsbyrån låter tillhandahålla, i enlighet med ordningsstadgans föreskrifter föras en bryggjournal, hvilken i bryggeriet städse skall vara för kontrolltjänsteman tillgänglig.

22 §.

Justerad våg med justerade vikter, annan redskap och det arbetsbiträde, som fordras för direkt uppvägning af malt och uppmätning af kärl med flera kontrollåtgärder, äfvensom malt för justering af den självregistrerande vågen ställe tillverkare utan ersättning till kontrolltjänstemans förfogande.

23 §.

Från bryggeri må svagdricka, därest det ej af köpare afhämtas i öppna kärl, endast utlämnas på kärl, som äro stämplade med såväl bryggeriets namn som ordet »svagdricka».

Beträffande buteljer må denna stämpling ske å korken eller proppen.

På sålunda stämplade kärl må inga andra maltdrycker utlämnas.

24 §.

Kontrolltjänsteman skall, när helst han det fordrar, äga tillträde till de lägenheter i bryggeri, där maltkross, mäskkar, vörtpanna och kylredskap äro uppställda. Därjämte skola bryggeriets öfriga lägenheter, som äro upptagna i den uti 16 § omnämnda beskrifning, vara för kontrolltjänsteman tillgängliga mellan klockan sex förmiddagen och klockan sju eftermiddagen, så ock å annan tid, när arbete inom bryggeriet pågår.

25 §.

1. Kontrollör erhåller under tjänstgöringstiden af staten dagarfvode med tre kronor för tillsyn å ett bryggeri och med en krona för hvarje ytterligare bryggeri, öfver hvilket han har tillsyn.

2. Där å landsbygden lokala eller andra förhållanden sådant kräfva, må Kungl. Maj:ts befallningshafvande, efter öfverkontrollörens hörande, antingen förhöja kontrollörs dagarfvode med högst två kronor utöfver det i 1 mom. bestämda belopp för tillsyn å ett bryggeri eller ock ålägga tillverkaren att vid bryggeriet tillhandahålla kontrollör kost samt ett möbleradt, eldadt och städadt boningsrum; ägande i senare fallet tillverkaren att af staten erhålla ersättning med två kronor om dagen.

3. Kontrollör, som samtidigt utöfvar tillsyn vid brännvinsbränneri och bryggeri, åtnjute för tillsyn å hvarje bryggeri blott en krona om dagen.

4. Då kontrollör för fyra eller flera på hvarandra följande brygder måste enligt de i denna förordning meddelade föreskrifter uppväga maltet eller närvara vid dess krossning, ersätte tillverkaren honom därför med två kronor för hvarje brygd utöfver de tre första.

Kap. IV. *Om ansvar för öfverträdelse af förordningens föreskrifter.*

26 §.

1. Den, som utan vare sig behörighet efter 1 § 2 eller 3 mom. eller erhållet tillstånd tillverkar maltdryck, skall, där tillverkningen

skett i allenast ringa omfattning, straffas med böter från och med tio till och med tvåhundra kronor.

2. Den, som bedrifver i 1 mom. omnämnd olaglig tillverkning yrkesmässigt eller eljest i större omfattning än i nämnda mom. afses, straffes med böter från och med etthundra till och med tvåtusen kronor eller med fängelse från och med en till och med sex månader samt gälde skatt för det afverkade maltet, dock för minst tvåtusen ett hundra kilogram. Därest omständigheterna gifva vid handen, att mera malt än tvåtusenetthundra kilogram afverkats, skall i saknad af erforderlig utredning om antalet brygder och inmäskningens storlek antagas, att för hvarje dygn af den tid, hvarunder den olagliga afverkningen pågått, verkställts en brygd och att det därunder inmäskade maltets mängd i krossadt tillstånd uppgått till hälften af mäskkarsrymden samt att en hektoliter okrossadt malt väger femtiotvå kilogram.

27 §.

Skulle den, som på grund af medgifvande i 1 § 2 mom. för eget behof tillverkat maltdryck, sälja något af hvad han sålunda tillverkat, skall han, där han icke härigenom gjort sig förfallen till ansvar enligt gällande bestämmelser rörande försäljning af maltdrycker, böta från och med fem till och med tvåhundra kronor.

28 §.

Den, som i syfte att undandraga statsverket skatt,

använder ej medgifna råämnen eller malt, som icke blifvit i föreskrifven ordning vägdt,

eller gör åverkan å självregistrerande våg,

eller använder självregistrerande våg, sedan skada å densamma veterligen uppkommit,

eller olofligen bryter försegling eller öppnar eller borttager lås, som kontrolltjänsteman åsatt,

eller eljest svikligen förfar,

straffes med böter från och med femhundra till och med femtusen kronor eller dömes till fängelse från och med en månad till och med ett år; dock må, där omständigheterna äro synnerligen försvårande, dömas till straffarbete från och med två månader till och med två år.

Den sakfällde gälde ock den skatt, han undandragit statsverket.

29 §.

Den, som

utan tillstånd ändrar godkänd eller insätter ny maltkross eller våg,

eller begagnar ändrad eller nyinsatt maltkross eller våg, som ännu icke godkänts,

eller öfverträder föreskrift i 18 § 3 mom., 19 § eller 20 §,

eller underlåter att ordentligt föra den bryggjournal, som föreskrifves i 21 §,

eller vägrar vederbörande kontrolltjänsteman tillgång till bryggjournalen eller till ritning eller beskrifning öfver bryggeriet,

eller underlåter att ställa sig till efterrättelse föreskrift i 23 §,

eller vägrar kontrolltjänsteman eller den, hvilken äger anställa undersökning om förbrytelse mot denna förordning, tillträde till rum eller byggnad, där undersökning må ske,

straffes, därest han icke är förfallen till ansvar enligt 28 §, med böter från och med femtio till och med ettusen kronor.

Öfverträdes föreskrift i 18 § 3 mom., skall krossningsredskapen, och öfverträdes 19 eller 20 §, skall olagligen upplagdt gods dömas förbrutet, äfven om tillverkaren ej är ägare däraf.

30 §.

Uraktlåter tillverkare att ställa sig till efterrättelse något af hvad i denna förordning eller gällande ordningsstadga föreskrifves eller de föreskrifter i fråga om tillverkares åliggande, chefen för kontroll- och justeringsbyrån eller vederbörande kontrolltjänsteman i enlighet med denna förordning eller ordningsstadgan meddelar, straffes han, där ej särskildt ansvar är bestämdt, med böter från och med tjugu till och med tvåhundra kronor.

31 §.

Tillverkare ansvarar för förbrytelse, som med hans vetskap mot denna förordning begås af hans hustru, husfolk eller i hans arbete antagen person, liksom vore förbrytelsen af honom själf begången. Begagnar tillverkare ombud vid rörelsens utöfvande, ansvare ombudet jämte tillverkaren och lika med denne för sådan förbrytelse.

32 §.

Tillverkare, som åt kontrolltjänsteman, hvilken öfver hans bryggeri utöfvar tillsyn, såsom gåfva något gifver eller erbjuder, böte från och med tjugu till och med tvåhundra kronor. Kontrolltjänsteman, som gåfvan mottager, vare lika ansvar underkastad och miste därjämte befattningen.

33 §.

Den, som innehar eller innehaft befattning såsom kontrolltjänsteman, vare förbjudet att röja tillverkares yrkeshemlighet eller affärsförhållanden. Gör han detta och framgår ej af omständigheterna, att han om den hemlighet eller de affärsförhållanden erhållit kännedom å tid, då han dylik befattning ej innehaft, straffes med böter från och med femtio till och med ett tusen kronor. Sker det för att göra skada eller begagnar han sig af berörda yrkeshemlighet eller affärsförhållanden till egen eller annans fördel, då må till fängelse från och med en månad till och med två år dömas.

Har i nu omförmälda hänseenden genom kontrolltjänstemans åtgörande skada uppkommit, vare han ock skyldig den till fullo godtgöra.

34 §.

Allmän åklagare äger att anställa undersökning om förbrytelse mot denna förordning.

Den, som förrättar undersökning, bör för att tillgodonjuta det skydd, honom därvid lagligen tillkommer vid förrättningen, på sig synbart bära påbjudet tjänstetecken eller, innan förrättningen företages, uppvisa fullmakt eller förordnande. Är förrättningsmannen i orten boende eller eljest känd, vare han likväl frikallad från skyldigheten att sålunda styrka sin behörighet.

Skulle undersökning anställas mellan klockan sju eftermiddagen och klockan sex förmiddagen, men förbrytelse ej upptäckas, böte förrättningsmannen från och med fem till och med femtio kronor, där han ej haft giltig anledning till undersökningen.

35 §.

Allmän åklagare äger att i de fall, då krossningsredskap eller olag-

ligen upplagdt gods jämlikt denna förordning äro att anse såsom förbrutna, därå verkställa beslag.

Beslag skall göras i två vittnens närvaro. Innehafvare af hvad i beslag tages eller, i hans frånvaro, hans ombud på stället eller något af hans husfolk skall tillsägas om beslaget.

36 §.

Allmän åklagare åligger att åtala förbrytelse mot denna förordning.

Finner kontrolltjänsteman öfverträdelse begången, som bör föranleda till åtal, anmäle han det för allmän åklagare.

37 §.

Böter, som enligt denna förordning ådömas, skola, om tillgång till deras fulla gäldande brister, förvandlas enligt allmän strafflag.

38 §.

Då skatt jämte böter blifvit ådömd enligt denna förordning, må, där tillgång saknas till skatten eller någon del däraf, böterna ej kunna med penningar gäldas, utan skall den sakfällde i stället undergå motsvarande förvandlingsstraff.

39 §.

Böter, som enligt denna förordning ådömas, äfvensom värdet af redskap och gods, som ansetts förbrutna, tillfalle med en tredjedel kronan och med två tredjedelar åklagaren. Finnes särskild angifvare, tage han hälften af åklagarens andel. Sådan del tillkomme dock ej angifvare, då angifvelsen skett af föräldrar mot barn, barn mot föräldrar, makar eller syskon mot hvarandra, annan skyldeman mot den, hos hvilken han njuter kost och underhåll, fosterbarn mot fosterföräldrar eller tjänare mot husbondefolk under den tid, de äro i tjänsten.

Kap. V. *Öfvergångsstadganden.*

40 §.

Skulle vid bryggeri, som varit i gång inom tolf månader före

denna förordnings utfärdande, en eller flera af ofvan stadgade kontrollföreskrifter icke kunna tillämpas, skall på Kungl. Maj:ts särskilda pröfning bero, huruvida det oaktadt tillverkning af maltdryck vid sådant bryggeri får äga rum samt hvilka kontrollåtgärder för sådant fall skola på tillverkarens bekostnad vidtagas.

41 §.

På Kungl. Maj:ts särskilda pröfning skall bero, huruvida och under hvilka villkor för bryggeri, som varit i gång inom tolf månader före denna förordnings utfärdande, skatt under de första fem tillverkningsåren må erläggas för mindre vikt malt än i 5 § sägs. Skulle tillverkning i bryggeriet ligga nere under helt tillverkningsår eller maltafverkningen under något tillverkningsår i medeltal uppgå till sjuttio kilogram för hvarje helgfritt dygn af den tid, under hvilken maltkrossning där varit tillåten, vare denna § ej vidare å bryggeriet tillämplig.

Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 1903; dock att för bryggeri, som är afsedt att under oktober månad 1903 vara i gång, anmälan enligt 13 § skall göras minst trettio dagar, förr än i bryggeri maltkrossning må under nämnda månad taga sin början»;

af herr *Östberg,* som anfört:

»Det torde vara obestridligt, att det ur beskattningssynpunkt är riktigare att vid införande af maltdrycksbeskattning låta skatten drabba alla slag af maltdrycker än att, såsom Kungl. Maj:t föreslagit, medgifva skattefrihet för en del sådana. Då jag dessutom betviflar, att skattefrihet för svagdricksbryggerierna har någon betydelse för nykterhetens befrämjande, skulle jag helst velat yrka bifall till det af herr Lyckholm föreslagna beskattningssystemet — ren maltskatt. Att jag det oaktadt icke velat motsätta mig skattefrihet för rena svagdricksbryggerier, i enlighet med Kungl. Maj:ts proposition, beror därpå, att jag ansett Riksdagen böra i detta fall taga hänsyn till den i vårt land allmänt rådande önskan att få svagdrickat så billigt som möjligt, helst statsverket bör kunna utan olägenhet undvara den skatteinkomst, som skulle erhållas genom beskattning af ifrågavarande bryggerier. Därtill kommer, att anskaffande af kontrollapparater och anordnande af fullständig kontroll skulle blifva så betungande för de små svagdricksbryggerierna, att man med skäl kan befara, att det blefve nödvändigt att nedlägga

en mängd dylika, som nu fylla ett viktigt behof inom sin ort, men på grund af befolkningens gleshet icke kunna öka sin kundkrets.

Men om de rena svagdricksbryggerierna blifva skattefria, fordrar rättvisan, att beskattningen för de skattpliktiga bryggerierna anordnas så, att de icke utestängas från möjligheten att fortsätta svagdrickstillverkning, hvilken i många fall är för affärens uppehållande nödvändig och vanligen torde vara behöflig för tillgodoseende af ortens behof af denna dryck. Detta kraf fordrar enligt min mening, att skatten för en del af tillverkningen sättes ganska låg i förhållande till den högsta skattesatsen.

Enligt Kungl. Maj:ts proposition och utskottets förslag skulle erläggas

för de första afverkade	50,000 kg. malt		en skatt af 16 öre pr kg.
för afverkadt malt öfver	50,000 „	intill 100,000 kg.	„ „ „ 18 „ „ „
„ „ „ „	100,000 „		„ „ „ 20 „ „ „

Enligt herr Lyckholms förslag åter skulle erläggas

för de första afverkade	20,000 kg.		en skatt af 5 öre pr kg.
„ afverkadt malt öfver	20,000 „	intill 50,000 kg.	„ „ „ 7 „ „ „
„ „ „ „	50,000 „	„ 100,000 „	„ „ „ 9 „ „ „
„ „ „ „	100,000 „	„ 200,000 „	„ „ „ 11 „ „ „
„ „ „ „	200,000 „	„	„ „ „ 12 „ „ „

Det synes mig uppenbart, att det af herr Lyckholm föreslagna sättet för progressionens anordnande skulle i väsentlig grad för de medelstora bryggerierna underlätta tillverkningen af svagdricka och därför långt mer än Kungl. Maj:ts förslag tillgodose fordran på rättvisa och billighet gent emot de bryggerier, som tillverka både öl och svagdricka.

Att skattesatsen i Kungl. Maj:ts förslag satts så högt som 20 öre pr kg. afverkadt malt, synes hafva berott därpå, att det ansågs för budgeten nödvändigt att genom maltdrycksbeskattning uppbringa så stort skattebelopp som ungefär 6 millioner kronor. Sedan Riksdagen nedsatt statsverkets utgifter för 1904 med belopp, som fullt motsvarar nämnda belopp, finnes icke längre någon nödvändighet att sätta maltskatten så hög. Jag vill erinra, att 1891 års kommitté föreslog skatten till 10 öre pr kg. afverkadt malt och att i utlandet maltskatten i allmänhet är lägre än Kungl. Maj:t nu föreslagit. Jag anser därför talande skäl finnas för att bestämma skatten till ungefär hälften af hvad Kungl. Maj:t föreslagit.

Under sådana förhållanden synes mig den af herr Lyckholm före-

slagna skatteskala vara ur alla synpunkter antaglig och lämplig, hvarför jag yrkat

att 2 § måtte erhålla följande lydelse:

1. För malt, som i bryggeri användes vid tillverkning af maltdryck, skall erläggas skatt med 12 öre för hvarje kilogram, dock att för hvarje bryggeri skatten för de första tjugotusen kilogrammen malt utgår med 5 öre för kilogram, för de nästa trettiotusen kilogrammen med 7 öre för kilogram, för de nästa femtiotusen kilogrammen med 9 öre för kilogram och för de nästa hundratusen kilogrammen med 11 öre för kilogram.

2. Frihet från skatt åtnjutes vid bryggeri, där, på grund af tillståndsbevis, under tillverkningsåret endast svagdricka tillverkas»;

af herr *Brodin* som anfört:

»Med anledning af statens ökade behof af inkomster särskildt för försvarets ordnande, har Kungl. Maj:t framlagt förslag till beskattning å tillverkning af maltdrycker, men har därvid föreslagit skattefrihet för *svagdricka*, »som ej innehåller mer än två och en fjerdedels volymprocent alkohol och är inbryggd med en stamvört, hvilkens extrakthalt icke öfverstiger sex procent».

Bryggerihandteringen har hittills varit en loflig industri i Sverige. Dess tillverkningsvärde utgjorde år 1901, enligt Sveriges officiella statistik 35,063,070 kronor; af arbetare sysselsatte denna industri 6,621 och dess för bevillning uppskattade inkomst belöpte sig till 4,537,741 kronor.

Då en särskild skatt måste påläggas en dylik industri är viktigt och nödvändigt att tillse, att skatten drabbar idkarne af denna industri så rättvist som möjligt och att den ena idkaren icke gynnas på den andres bekostnad. Äfvenledes måste iakttagas, att skatteförordningen icke verkar på det sätt, att en del af industriens idkare blifva urståndsatta att drifva sin handtering såsom hittills och därigenom få berättigade ersättningskraf på staten för skada och förlust.

Om man, med ledning af tabeller öfver maltdrycks-tillverkningen år 1897 (intagna i senaste maltdrycks-kommittés betänkande) söker utreda, huru den föreslagna maltdrycksbeskattningen skulle verka, så inhämtas (se tab. 3) följande:

	Antal bryggerier.	Summa afverkadt malt i kilogram.	Svagdricka malt i kg.	Underjäst dricka malt i kilogram.	Öl malt i kilogram.	Afverkadt malt i procent.
Enbart svagdricka	220	4,536,969	4,536,969	— —	— —	9,6
Öfvervägande d:o	140	6,301,587	5,168,290	169,200	964,097	13
Öfvervägande öl.....	151	19,009,044	3,144,614	1,352,568	14,511,862	40,4
Enbart öl.....	67	17,165,966	— —	1,396,734	15,769,232	37
	578	47,013,566	12,849,873	2,918,502	31,245,191	100

Häraf framgår att i 291 bryggerier tillverkades både svagdricka och öl, och användes i samma bryggerier 53,4 procent af allt afverkadt malt.

Om den uppskattade inkomsten för bevillning antages vara proportionell emot maltafverkningen, så skulle dessa bryggeriers beräknade inkomst utgöra 2,405,000 kronor och om inkomsten beräknas till 5 procent af i rörelsen nedlagdt kapital, så blifver detta kapital för dessa 291 bryggerier 48,000,000 kronor.

Alla dessa bryggerier skulle lida större eller mindre förlust, om den af Kungl. Maj:t föreslagna beskattningen af maltdrycker antoges; och många af dessa bryggerier måste sannolikt upphöra med sin rörelse. Det är ju tämligen tydligt, att dessa bryggerier ej fortfarande skulle kunna brygga svagdricka och betala skatt för användt malt i konkurrens med andra svagdricksbryggerier, som ej erlägga skatt. Då många af desamma, på grund af afsättningsförhållanden, antagligen icke heller kunde brygga enbart svagdricka eller enbart skattepliktiga maltdrycker, måste rörelsen nedläggas. Att dessa bryggerier under sådana förhållanden skulle hafva berättigade anspråk på ersättning af statsverket, som genom lagstiftning hindrat dem att såsom hittills drifva sin handtering, synes mig vara rättvist; och är omöjligt beräkna den ersättning som skulle utgå.

De bryggerier, som brygga öl, skulle antagligen äfven få olägenheter genom konkurrens med återförsäljare, s. k. tappare. Dessa kunde nämligen genom blandning af starkt öl med skattefritt svagdricka åstadkomma ett billigare öl än de skattepliktiga bryggerierna kunde tillverka.

Då enligt Kungl. Maj:ts förslag svagdricka är skattefritt, har detta antagligen skett med hänsyn till det stora antal smärre svagdricksbryggerier och svårigheten att kontrollera dessa, men sistnämnda svårighet förefinnes fortfarande och torde leda till åtskilliga öfverträ-

delser af lagen ifråga, dels medvetet, dels mången gång af okunnighet. Den fördel, som sålunda beredts dessa mindre svagdricksbryggare, torde ock i många fall blifva illusorisk, då de antagligen icke kunna uthärda konkurrensen med de större bryggerier, som ägna sig åt svagdrickstillverkning.

Om en skatt på maltdrycker nu skall införas, är otvifvelaktigt en ren maltskatt ur alla synpunkter riktigast och rättvisast, men om särskild hänsyn skall tagas till de mindre svagdricksbryggerierna, så böra äfven andra bryggerier blifva lika behandlade, möjligen med undantag af de största.

Af tabell 2 i maltdryckskommitténs betänkande af den 15 oktober 1902 framgår, att antalet mindre bryggerier, som afverkade 20,000 kilogram malt och därunder var 256 med en maltafverkning af 2,363,046 kilogram, och hela antalet bryggerier, som afverkade 200,000 kilogram malt och därunder, var 530. Om nu maltskatt infördes men skattefritt undantag gjordes för de första 20,000 kilogram malt för hvarje nu befintligt bryggeri, som afverkade 200,000 kilogram malt eller därunder, så blefve dessa 256 bryggerier skattefria och hela kvantiteten skattefritt malt för alla 530 bryggerier 2,363,046 + (274 × 20,000) = 7,843,046 kilogram. Då enligt tabell 3 härofvan 12,849,873 kilogram malt användes till svagdricka, skulle alltså skatt af de större bryggerierna betalas för 5,006,827 kilogram malt till svagdricka, men torde detta ej vara någon så stor olägenhet, då hvarje mindre och medelstort bryggeri finge 20,000 kilogram skattefritt, och de 48 största bryggerierna, som hufvudsakligast brygga öl, torde utan olägenhet betala skatten. Genom en sådan tillämpning af skatten i fråga skulle hvarje bryggeri fortfarande kunna drifva sin handtering såsom hittills, och sålunda kunde inga ersättningsanspråk för skada och förlust på grund af den nya skattelagen framställas af något bryggeri. De mindre bryggerierna finge äfven fortfarande drifva sin handtering, oberörda af skatten, såsom ansetts önskvärdt.

Vid bestämmande af maltskattens storlek torde böra tagas i beräkning dels den summa, som skatten anses böra inbringa, dels sättet för dess utgående för att inbringa sagda belopp. I Kungl. Maj:ts förslag är beräknadt, att maltskatten skulle inbringa 6,300,000 kronor. För att erhålla detta belopp med härofvan föreslaget skattefritt afdrag af 20,000 kilogram malt torde det ej vara nödigt att sätta skattesatsen så hög som Kungl. Maj:t föreslagit, hvarförutan skatten kunde sättas lägre för de mindre bryggerierna och progressionen bestämmas högre än i Kungl. Maj:ts förslag.

Maltskattekommitténs tabeller äro uppgjorda efter 1897 års tillverkning, då importen af humle utgjorde 544,891 kilogram. Sedermera har denna import stigit, så att den år 1899 utgjorde 710,916 kilogram, år 1900 699,545 kilogram samt år 1901 696,827 kilogram. Under dessa trenne år var alltså importen af humle cirka 28 % större än år 1897 och då import af humle och maltafverkning torde vara proportionella, så kan antagas, att maltafverkningen dessa år äfven varit cirka 28 % större än år 1897.

Med hänsyn till hvad här anförts torde maltskatten ej behöfva sättas högre än 18 öre för hvarje kilogram malt, dock att, sedan de första 20,000 kilogrammen malt fått skattefritt afverkas i alla bryggerier, som använda 200,000 kg. malt och därunder, för hvarje bryggeri skatten för de första 20,000 kilogrammen malt utgår med 9 öre för kg. för de nästa 30,000 kilogrammen med 12 öre för kg., för de nästa 50,000 kilogrammen med 15 öre för kilogram samt för det öfriga med 18 öre för kg.

Om beräkning göres hvad maltskatten med dessa skattesiffror skulle lämna, med ledning af maltskattekommitténs (Bil. 5) tabellerna 1 och 2, så blir resultatet följande:

Antal bryggerier.	Grupp nummer.	Afverkadt malt. kg.	Afdrag 20,000 kg. pr bryggeri.	Afgiftspliktigt malt i kg.				
256	1 t. o. m. 20	2,363,046	2,363,046	0				
107	21 » 32	2,974,889	2,140,000	834,889	à 9 öre =		kr.	75,140,01
76	33 » 38	3,972,759	1,520,000	2,452,759	1,520,000 à 9 öre =	136,800,00		
					932,759 à 12 » =	111,931,08	»	248,731,08
50	39 » 46	4,563,555	1,000,000	3,563,555	1,000,000 à 9 » =	90,000,00		
					1,500,000 à 12 » =	180,000,00		
					1,063,555 à 15 » =	159,533,25	»	429,533,25
41	47 » 51	6,343,849	820,000	5,523,849	820,000 à 9 » =	73,800,00		
					1,230,000 à 12 » =	147,600,00		
					2,050,000 à 15 » =	307,500,00		
					1,423,849 à 18 » =	336,292,82	»	865,192,82
48	52 » 59	26,795,438	0	26,795,438	960,000 à 9 » =	86,400,00		
					1,440,000 à 12 » =	172,800,00		
					2,400,000 à 15 » =	360,000,00		
					21,995,438 à 18 » =	3,959,178,84	»	4,578,378,84
578		47,013,536					»	6,196,976,00

Då nu importen af humle ökats med 28 proc. samt vid sådant förhållande det med säkerhet torde kunna antagas, att maltåtgången ökats med åtminstone 15 proc., hvilket motsvarar en höjning af skatten med kr. 929,544,40

skulle i följd häraf maltskatten utgöra ..... kr. 7,126,520,40

Med de af mig föreslagna skattesiffror skulle sålunda maltskatten kunna beräknas gifva 7,000,000 kronor.

För att skatten skall drabba bryggeierna så rättvist som möjligt samt de mindre bryggerierna blifva oberörda af skatten och öfriga bryggerier fortfarande kunna drifva sin handtering såsom hittills, så att inga skäliga anspråk på ersättning af staten kunna framställas på grund af skattelagen samt med hänsyn till att skatten borde beräknas inbringa cirka 7,000,000 kronor, har jag på grund af här ofvan anförda motiver ansett,

att utskottet i stället bort framlägga ett förslag till författning i ämnet i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det vid herr D. M. Lyckholms motion n:o 178 fogade utkast till förordning, dock att *dels* 2 § skall hafva följande förändrade lydelse:

För malt, som i bryggeri användes vid tillverkning af maltdryck, skall erläggas skatt med 18 öre för hvarje kilogram, dock att för hvarje bryggeri skatten för de första tjugotusen kilogrammen malt utgår med 9 öre för kilogram, för de nästa trettiotusen kilogrammen med 12 öre för kilogram, för de nästa femtiotusen kilogrammen med 15 öre för kilogram.

Bryggeri, som under ett tillverkningsår afverkar högst 200,000 kilogram malt, åtnjuter skattefrihet för de första under tillverkningsåret afverkade 20,000 kilogrammen; och utgår skatten vid ifrågavarande bryggerier med 9 öre för kilogram af de nästa 20,000 kilogrammen, med 12 öre för kilogram af de nästa 30,000 kilogrammen, med 15 öre för kilogram af de nästa 50,000 kilogrammen samt med 18 öre för kilogram af återstående maltmängd upp till 200,000 kilogram;

dels ock i öfriga paragrafer i författningsförslaget vidtagas de ändringar, som med hänsyn till den förändrade lydelsen af 2 § och hvad i ofvanstående motivering anförts må finnas erforderliga»;

af herrar *Lindblad* och *Tillberg*, hvilka anfört:

»Med hufvudsakligt stöd af de i herr D. M. Lyckholms motion N:o 178 anförda skäl anse vi, att en ren maltskatt vore att föredraga framför det af Kungl. Maj:t föreslagna beskattningssystem, hvilket enligt vårt förmenande icke hvilar på fullt rättvis grund och icke heller skänker nödig kontroll vid de skattefria bryggerierna. Men då man kan frukta, att äfven den af herr Lyckholm förordade minimiskatt af 5 öre för hvarje kilogram afverkadt malt skulle för de minsta bryggerierna verka alltför betungande och eventuellt medföra deras nedläggande, hafva vi

ansett, att krafvet på rättvisa och billighet bäst uppfyldes, därest fullständig skattefrihet gåfves dem bland de nu existerande bryggerierna, hvilka inskränkte sig till en afverkning af högst 20,000 kilogram årligen samt endast tillverkade svagdricka af den typ, utskottet velat lämna skattefri.

Vi hafva icke ansett lämpligt tillåta dessa småbryggerier att tillverka öl, enär vi ansett oss böra häfda principen, att öl på inga villkor må varda skattefritt. Icke heller hafva vi funnit rättvist, att nya skattefria bryggerier skapades, emedan detta, om det skedde i stor utsträckning, säkerligen innebure en otillbörlig konkurrens.

Då efter hvad under hand erfarits, antalet af nuvarande bryggerier, hvilkas årliga tillverkning är baserad på omkring 20,000 kilogram och därunder, i själfva verket långt öfverstiger det i 1897 års statistik uppgifna och torde kunna upptagas till omkring 300 (de flesta af dem svagdricksbryggerier, som endast vid vissa kortare tider af året brygga öl), skulle småningom, därest hvarje bryggeri uttoge sitt maximum, en kvantitet af omkring 6,000,000 kilogram malt, motsvarande 54,000,000 liter svagdricka, blifva skattefri.

Kontrollen öfver dessa skattefria bryggerier skulle utöfvas af vederbörande öfverkontrollör med biträde af särskild tillsyningsman, där sådant ansågs nödigt; men till följd af sin ringa omsättning borde dessa bryggerier naturligtvis åtnjuta lindring i kontrollen i öfrigt, hvilken lindring lämpligen torde böra öfverlämnas åt Kungl. Maj:ts bestämmande.

Genom bifall till vårt förslag
infördes rättvisa så långt ske kunde,
tillätes samtliga bryggerier att fortsätta sin verksamhet,
inrättades en effektiv kontroll,
bortfölle frågan om skyldighet för staten att ersätta vållad skada,
samt uppfylldes till icke ringa del nykterhetsvännernas anspråk på billigt svagdricka.

På grund af hvad sålunda anförts få vi föreslå Riksdagen att antaga följande

Förslag

till

Förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker.

Kap. I. *Om skattens beräkning, erläggande och återbärande samt allmänna bestämmelser.*

1 §.

1. Den, som vill idka tillverkning af maltdrycker till afsalu, skall, utöfver hvad författningarna i allmänhet föreskrifva såsom villkor för rätt att utöfva näring, vara underkastad de föreskrifter, som beträffande sådan tillverkning i denna förordning finnas stadgade.

2. Hembrygd af maltdrycker för eget behof, men ej till afsalu, må utan hinder af föreskrifterna i denna förordning, företagas af en hvar, som icke idkar värdshusrörelse eller handel med maltdrycker eller tillverkning af sådana drycker till afsalu.

3. Denna förordning äger icke tillämpning å sådan tillverkning af maltinfusioner och maltextrakt, som äger rum, antingen å apotek för medicinskt ändamål, eller eljest under de villkor och den kontroll, Kungl. Maj:t för särskildt fall föreskrifver.

2 §.

För malt, som i bryggeri användes vid tillverkning af maltdryck, skall *med undantag, som i § 40 här nedan sägs*, erläggas skatt med *12 öre* för hvarje kilogram, dock att för hvarje bryggeri skatten för de första under tillverkningsåret afverkade *tjugotusen* kilogrammen malt utgår med *5 öre* för kilogram, för de nästa *trettiotusen* kilogrammen med *7 öre* för kilogram, *för de nästa femtiotusen kilogrammen med 9 öre för kilogram och för de nästa hundratusen kilogrammen med 11 öre för kilogram.*

3 §.

1. *I denna förordning förstås med*

svagdricka hvarje maltdryck, som ej innehåller mer än två och en fjärdedels volymprocent alkohol och är inbryggd med en stamvört, hvilkens extrakthalt icke öfverstiger sex procent;

tillverkare den person, hvilken såsom ägare, innehafvare, verkställande direktör, disponent eller i annan egenskap har högsta inseendet öfver bryggeriets skötsel.

2. Tillverkningsår räknas från och med den 1 oktober till och med den 30 september.

4 §.

1. *I bryggeri* må för tillverkning af maltdrycker användas endast torkadt, rostadt eller brändt malt, humle, jäst och vatten, där ej för visst bryggeri Kungl. Maj:t medgifver att under föreskrifna villkor socker eller dextros må i lagerkällaren användas såsom tillsats till porter.

2. Maltet skall krossas å en i bryggeriet uppställd maltkross, så förbunden med en självregistrerande, justerad våg, att maltets krossning ej kan äga rum, utan att detsamma först genomgått vågen.

3. *Maltets* vikt beräknas efter vågens anvisning, men märkes å vågen fel, skall kontrollör uppväga maltet å annan justerad våg; ägande öfverkontrollör bestämma, efter hvilken grund maltafverkningen skall beräknas från den tidpunkt, då kontrollören sist afläste vågen, innan felet märktes.

5 §.

Skatt skall erläggas för minst sjuttio kilogram malt i medeltal för hvarje helgfritt dygn af den tid, under hvilken maltkrossning på grund af tillståndsbevis må äga rum.

6 §.

1. Tillverkare skall, med det undantag, som i 4 mom. sägs, till vederbörande landtränteri eller, hvad Stockholms stad angår, till öfverståthållareembetet senast näst sista helgfria dag före hvarje månads

början förskottsvis inbetala skatt för den vikt malt, som enligt den i 13 § föreskrifna anmälan kommer att under månaden krossas.

2. Har under någon kalendermånad krossats malt till högre vikt än den, för hvilken skatt förskottsvis erlagts, åligger tillverkaren att inom åtta dagar efter månadens utgång inbetala skatten för det öfverskjutande beloppet.

3. Visar sig, då det i 13 § omnämnda tillståndsbevis upphör att gälla, att tillverkare inbetalt skatt för mera malt än som krossats, äger han återbekomma skillnaden.

4. Tillverkare, som i anmälan förklarar sig önska erhålla anstånd med skattens erläggande och för densamma ställer sådan säkerhet, som i 13 § 2 mom. sägs, skall inom två månader efter utgången af hvarje kvartal inbetala skatten för det under kvartalet uppvägda maltet; och skall vid betalningen för det sista kvartalet, under hvilket maltkrossning enligt samma tillståndsbevis ägt rum, jämväl erläggas hvad som kan brista i den uti nästföregående § stadgade minsta skatt.

5. Betalas ej skatten inom föreskrifven tid, skall Kungl. Maj:ts befallningshafvande återkalla tillståndsbeviset, i hvad det innefattar rätt till maltkrossning, och låta utmäta skatten.

6. När tillståndsbevis återkallas, skall det upphöra att gälla med den dag, då beslut om återkallandet delgifves tillverkaren eller hans ombud.

7 §.

Om uppvägdt malt eller däraf beredd produkt, innan den lämnat lagerfaten, så väsentligen skadats, att maltet eller produkten ej kan för afsedt ändamål användas, må eftergift af skatten äga rum. Till Kungl. Maj:t ställd ansökan härom, åtföljd af handlingar, innefattande erforderlig utredning rörande förhållandet, ingifves till Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som, efter öfverkontrollörens hörande, till Kungl. Maj:t insänder handlingarna i ärendet jämte eget yttrande.

8 §.

Om maltdryck från *bryggeri* utföres ur riket, åtnjutes under de villkor, hvilka af Kungl. Maj:t särskildt stadgas, för den vikt malt, som tillverkaren kan styrka hafva åtgått för den utförda maltdryckens tillverkning, restitution af skatt, beräknad efter den skattesats, som vid tiden för utförseln tillämpas vid bryggeriet.

9 §.

1. Öfverinseendet öfver bryggerikontrollen i riket utöfvas af chefen för kungl. finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå.

2. Enligt de närmare föreskrifter, som innehållas i den ordningsstadga, Kungl. Maj:t vill utfärda för bryggerierna i riket, utöfvas bryggerikontrollen af öfverkontrollörer samt *af kontrollörer*.

3. Öfverkontrollörer förordnas af Kungl. Maj:t, som bestämmer dem tillkommande ersättning.

4. Kontrollörer utses af Kungl. Maj:ts befallningshafvande efter förslag af vederbörande öfverkontrollör.

5. Chefen för kontroll- och justeringsbyrån må, där så pröfvas nödigt, på statens bekostnad förordna kontrollör att biträda öfverkontrollör vid dennes expeditionsgöromål mot ersättning af två kronor om dagen.

10 §.

Tillverkare vare skyldig hålla sina handelsböcker med tillhörande verifikationer tillgängliga för vederbörande öfverkontrollör, då denne önskar däraf taga del.

11 §.

Tillverkare ställe sig till efterrättelse, hvad ordningsstadgan för bryggerierna innehåller om tillverkares åligganden, samt de föreskrifter, chefen för kontroll- och justeringsbyrån eller vederbörande kontrolltjänsteman i enlighet med denna förordning eller nämnda ordningsstadga meddelar.

12 §.

Uppgift om de enligt denna förordning utfärdade tillståndsbevis skall af Kungl. Maj:ts befallningshafvande öfversändas till öfverkontrollör sist dagen efter det beviset utfärdats; och skall Kungl. Maj:ts befallningshafvande första helgfria dagen i hvarje vecka till kontroll- och justeringsbyrån insända uppgift å de tillståndsbevis, som under föregående vecka utfärdats.

Kungl. Maj:ts befallningshafvande meddele härjämte vederbörande stadsfiskal eller länsman underrättelse, att *tillståndsbevis för tillverkning* utfärdats eller återkallats.

Kap. II. *Om anmälan för tillverkning af maltdrycker.*

13 §.

1. Då *bryggeri* skall sättas i gång eller vid början af ett tillverkningsår fortfarande vara i verksamhet, åligger det tillverkaren att minst tio dagar förr, än maltkrossning må företagas, till Kungl. Maj:ts befallningshafvande ingifva skriftlig anmälan med uppgift om:

a) tillverkarens postadress äfvensom det ställe, där bryggeriet är beläget,

b) den tidrymd, ej öfverstigande helt tillverkningsår, för hvilken han önskar erhålla tillstånd till maltkrossning,

c) den vikt malt, han beräknar i medeltal skola komma att krossas för hvarje helgfritt dygn under den tid, för hvilken anmälan göres, samt

d) det ombud, som i hans frånvaro skall företräda honom inför kontrolltjänsteman;

hvarjämte, därest bryggeriet ej står under tillsyn af kontrollör, då anmälan göres, vid densamma skall fogas intyg af vederbörande öfverkontrollör, att anordningarna inom bryggeriet icke strida mot denna förordnings eller ordningsstadgans föreskrifter.

2. Samtidigt med denna anmälan skall tillverkaren hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande aflämna ränterikvittens å inbetald skatt för en månad, eller, om han begär anstånd med skattens erläggande, hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande ställa säkerhet för det högsta belopp, hvartill skatten efter den uppgifna medelafverkningen för sex månader kan komma att uppgå, dock alltid för minst *ettusen* kronor.

3. Ingifves behörig ränterikvittens, eller varder säkerheten, där sådan ställes, af Kungl. Maj:ts befallningshafvande godkänd, och finnes eljest ej hinder för rörelsens utöfvande, meddele Kungl. Maj:ts befallningshafvande tillståndsbevis för maltkrossnings företagande och tillverkning af maltdrycker utaf det malt, som på grund af tillståndsbeviset krossas.

4. Har under någon kalendermånad vikten af det krossade maltet i medeltal för hvarje helgfritt dygn uppgått till mer än en femtedel utöfver hvad i anmälan uppgifvits, skall tillverkare, som åtnjuter anstånd med skattens erläggande, såvida hans tillståndsbevis varit gällande för mera än hälften af ifrågavarande månad, inom fjorton dagar efter månadens slut ställa säkerhet för den skatt, som svarar mot den till-

ökade medelafverkningen för sex månader, vid äfventyr att tillståndsbeviset, i hvad det innefattar rätt till maltkrossning, återkallas.

5. När anmälan afser kortare tid än sex månader, varde säkerheten därefter jämkad; dock skall säkerhet ställas för minst *etthundrasextiosju* kronor.

6. Förfaller den ställda säkerheten, utan att tillverkaren dessförinnan ställt ny, af Kungl. Maj:ts befallningshafvande godkänd säkerhet, skall tillståndsbeviset, i hvad det innefattar rätt till maltkrossning, återkallas.

14 §.

Har *bryggeri* genom olyckshändelse så väsentligen skadats, att tillverkningen måste upphöra, eller vill tillverkare af annan anledning afsluta maltkrossningen tidigare, än i tillståndsbeviset är utsatt, skall han skriftligen anmäla sådant för kontrollören, i senare fallet minst tre dagar före den, å hvilken sista maltkrossningen är afsedd att äga rum; och åligger det kontrollören att härom lämna tillverkaren bevis samt ofördröjligen underrätta Kungl. Maj:ts befallningshafvande och öfverkontrollören. När sådan anmälan skett, må maltkrossning ej utan nytt tillståndsbevis äga rum efter den tid, då enligt anmälan densamma skolat afslutas.

15 §.

Om maltkrossning ej företages inom fem dygn efter det, då enligt tillståndsbevis densamma må taga sin början, eller afbrytes utan sådan anmälan, som i 14 § omförmäles, och icke ånyo företages inom fem dygn, det oräknadt, hvarunder afbrottet skedde, åligger det tillverkaren att för hela den tid, maltkrossning sålunda icke ägt rum, till Kungl. Maj:ts befallningshafvande inbetala det på bryggeriet belöpande kontrollörsarfvodet, hvilket Kungl. Maj:ts befallningshafvande eljest låter hos honom utmäta.

Kap. III. *Om kontrollen vid bryggerier.*

16 §.

1. Tillverkare skall, innan anmälan för *bryggeri* första gången göres, låta i två exemplar upprätta och till öfverkontrollören öfverlämna

fullständig planritning och beskrifning öfver bryggeriet och samtliga därtill hörande lägenheter med tydligt angifvande af hvars och ens ändamål. Ett exemplar af ritning och beskrifning förvaras vid bryggeriet och det andra insändes af öfverkontrollören till kontroll- och justeringsbyrån.

2. När i anseende till vidtagna förändringar inom bryggeri chefen för kontroll- och justeringsbyrån anser ritningen öfver detsamma icke vidare användbar, åligger det tillverkaren att anskaffa ny ritning och beskrifning, äfvenledes i två exemplar.

17 §.

1. Byggnader, lägenheter, bryggredskap eller jäskar, som icke blifvit upptagna i den uti 16 § omnämnda beskrifning, eller som där upptagits, men sedermera ändrats, må icke vid tillverkning af maltdrycker användas utan att hafva blifvit af öfverkontrollören skriftligen godkända.

2. Ej må maltkross eller självregistrerande våg ändras eller ny sådan redskap i bryggeri insättas, innan öfverkontrollören skriftligen gifvit sitt samtycke till åtgärden.

18 §.

1. Tillverkare är skyldig att på egen bekostnad anskaffa och i behörigt skick underhålla i 4 § omförmälda maltkross och självregistrerande våg.

2. Kan den med vågen förbundna maltkrossen af någon anledning ej användas, skall kontrollören närvara vid maltets krossning.

3. Utom förenämnda maltkross må icke i bryggeri eller tillhörande längenheter finnas någon till krossning af malt användbar redskap, med mindre den ställes under kronans lås eller försegling.

19 §.

Omältad spannmål må icke inom *bryggeri* finnas annorstädes än i de förvaringsrum, hvilka i beskrifningen öfver bryggeriet uppgifvas såsom för sådan spannmål afsedda.

20 §.

Okrossadt malt må icke finnas inom de lägenheter, där mäskkar och vörtpanna äro uppställda.

Ej må på en gång krossas större mängd torkadt malt, än som erfordras till näst påföljande brygd; rostadt och brändt malt må däremot krossas till större mängd under villkor, att hvad däraf ej begagnas vid näst påföljande brygd förvaras under kronans lås.

Krossadt malt må ej införas i bryggeri eller tillhörande lägenheter och ej heller därifrån utföras.

I *bryggeri* eller tillhörande lägenheter må med det i 4 § 1 mom. omförmälda undantag icke finnas stärkelse, socker, sackarin eller annat, som kan vid tillverkning af maltdryck användas i stället för malt; *dock må för färgning af svagdricka användas sockerkulör ej innehållande sackarin.*

21 §.

I *bryggeri* skall på tillverkarens ansvar och med användande af blanketter, som kontroll- och justeringsbyrån låter tillhandahålla, i enlighet med ordningsstadgans föreskrifter föras en bryggjournal, hvilken i bryggeriet städse skall vara för kontrolltjänsteman tillgänglig.

22 §.

Justerad våg med justerade vikter, annan redskap och det arbetsbiträde, som fordras för direkt uppvägning af malt och uppmätning af kärl med flera kontrollåtgärder, äfvensom malt för justering af den självregisterande vågen ställe tillverkare utan ersättning till kontrolltjänstemans förfogande.

23 §.

Från *bryggeri* må svagdricka, därest det ej af köpare afhämtas i öppna kärl, endast utlämnas på kärl, som äro stämplade med såväl bryggeriets namn som ordet »svagdricka». Beträffande buteljer må denna stämpling ske å korken eller proppen.

På sålunda stämplade kärl må inga andra maltdrycker utlämnas.

24 §.

Kontrolltjänsteman skall, när helst han det fordrar, äga tillträde till de lägenheter i *bryggeri*, där maltkross, mäskkar, vörtpanna och kylredskap äro uppställda. Därjämte skola bryggeriets öfriga lägenheter, som äro upptagna i den uti 16 § omnämnda beskrifning, vara för kontrolltjänsteman tillgängliga mellan klockan sex förmiddagen och klockan sju eftermiddagen, så ock å annan tid, när arbete inom bryggeriet pågår.

25 §.

1. Kontrollör erhåller under tjänstgöringstiden af staten dagarfvode med tre kronor för tillsyn å ett bryggeri och med en krona för hvarje ytterliggare bryggeri, öfver hvilket han har tillsyn.

2. Där å landsbygden lokala eller andra förhållanden sådant kräfva, må Kungl. Maj:ts befallningshafvande, efter öfverkontrollörens hörande, antingen förhöja kontrollörs dagarfvode med högst två kronor utöfver det i 1 mom. bestämda belopp för tillsyn å ett bryggeri eller ock ålägga tillverkaren att vid bryggeriet tillhandahålla kontrollör kost samt ett möbleradt, eldadt och städadt boningsrum; ägande i senare fallet tillverkaren att af staten erhålla ersättning med två kronor om dagen.

3. Kontrollör, som samtidigt utöfvar tillsyn vid brännvinsbränneri och *bryggeri*, åtnjute för tillsyn å hvarje bryggeri blott en krona om dagen.

4. Då kontrollör för fyra eller flera på hvarandra följande brygder måste enligt de i denna förordning meddelade föreskrifter uppväga maltet eller närvara vid dess krossning, ersätte tillverkaren honom därför med två kronor för hvarje brygd utöfver de tre första.

Kap. IV. Om ansvar för öfverträdelse af förordningens föreskrifter.

26 §.

1. Den, som utan vare sig behörighet efter 1 § 2 eller 3 mom. eller erhållet tillstånd tillverkar maltdryck, skall, där tillverkningen skett i allenast ringa omfattning, straffas med böter från och med tio till och med tvåhundra kronor.

2. Den, som bedrifver i 1 mom. omnämnd olaglig tillverkning yrkesmässigt eller eljest i större omfattning än i nämnda mom. afses, straffes med böter från och med etthundra till och med tvåtusen kronor eller med fängelse från och med en till och med sex månader samt gälde skatt för det afverkade maltet, dock för minst tvåtusen etthundra kilogram. Därest omständigheterna gifva vid handen, att mera malt än tvåtusenetthundra kilogram afverkats, skall i saknad af erforderlig utredning om antalet brygder och inmäskningens storlek antagas, att för hvarje dygn af den tid, hvarunder den olagliga afverkningen pågått, verkställts en brygd och att det därunder inmäskade maltets mängd i krossadt tillstånd uppgått till hälften af mäskkarsrymden samt ett en hektoliter okrossadt malt väger femtiotvå kilogram.

27 §.

Skulle den, som på grund af medgifvande i 1 § 2 mom. för eget behof tillverkat maltdryck, sälja något af hvad han sålunda tillverkat, skall han, där han icke härigenom gjort sig förfallen till ansvar enligt gällande bestämmelser rörande försäljning af maltdrycker, böta från och fem till och med tvåhundra kronor.

28 §.

Den, *som i syfte att undandraga statsverket skatt,*

använder ej medgifna råämnen eller malt, som icke blifvit i föreskrifven ordning vägdt,

eller gör åverkan å självregistrerande våg,

eller använder självregistrerande våg, sedan skada å densamma veterligen uppkommit,

eller olofligen bryter försegling eller öppnar eller borttager lås, som kontrolltjänsteman åsatt,

eller eljest svikligen förfar,

straffes med böter från och med femhundra till och med femtusen kronor eller dömes till fängelse från och med en månad till och med ett år; dock må, där omständigheterna äro synnerligen försvårande, dömas till straffarbete från och med två månader till och med två år.

Den sakfällde gälde ock den skatt, han undandragit statsverket.

29 §.

Den, som

utan tillstånd ändrar godkänd eller insätter ny maltkross eller våg,

eller begagnar ändrad eller nyinsatt maltkross eller våg, som ännu icke godkänts,

eller öfverträder föreskrift i 18 § 3 mom., 19 § eller 20 §,

eller underlåter att ordentligt föra den bryggjournal, som föreskrifves i 21 §,

eller vägrar vederbörande kontrolltjänsteman tillgång till bryggjournalen eller till ritning eller beskrifning öfver bryggeriet,

eller underlåter att ställa sig till efterrättelse föreskrift i 23 §,

eller vägrar kontrolltjänsteman eller den, hvilken äger anställa undersökning om förbrytelse mot denna förordning, tillträde till rum eller byggnad, där undersökning må ske,

straffes, därest han icke är förfallen till ansvar enligt 28 §, med böter från och med femtio till och med ettusen kronor.

Öfverträdes föreskrift i 18 § 3 mom., skall krossningsredskapen, och öfverträdes 19 eller 20 §, skall olagligen upplagdt gods dömas förbrutet, äfven om tillverkaren ej är ägare däraf.

30 §.

Uraktlåter tillverkare att ställa sig till efterrättelse något af hvad i denna förordning eller gällande ordningsstadga föreskrifves eller de föreskrifter i fråga om tillverkares åliggande, chefen för kontroll- och justeringsbyrån eller vederbörande kontrolltjänsteman i enlighet med denna förordning eller ordningsstadgan meddelar, straffes han, där ej särskildt ansvar är bestämdt, med böter från och med tjugu till och med tvåhundra kronor.

31 §.

Tillverkare ansvarar för förbrytelse, som med hans vetskap mot denna förordning begås af hans hustru, husfolk eller i hans arbete antagen person, liksom vore förbrytelsen af honom själf begången. Begagnar tillverkare ombud vid rörelsens utöfvande, ansvare ombudet jämte tillverkaren och lika med denne för sådan förbrytelse.

32 §.

Tillverkare, som åt kontrolltjänsteman, hvilken öfver hans bryggeri utöfvar tillsyn, såsom gåfva något gifver eller erbjuder, böte från och med tjugu till och med tvåhundra kronor. Kontrolltjänsteman, som

gåfvan mottager, vare lika ansvar underkastad och miste därjämte befattningen.

33 §.

Den, som innehar eller innehaft befattning såsom kontrolltjänsteman, vare förbjudet att röja tillverkares yrkeshemlighet eller affärsförhållanden. Gör han detta och framgår ej af omständigheterna, att han om den hemlighet eller de affärsförhållanden erhållit kännedom å tid, då han dylik befattning ej innehaft, straffes med böter från och med femtio till och med ett tusen kronor. Sker det för att göra skada eller begagnar han sig af berörda yrkeshemlighet eller affärsförhållanden till egen eller annans fördel, då må till fängelse från och med en månad till och med två år dömas.

Har i nu omförmälda hänseenden genom kontrolltjänstemans åtgörande skada uppkommit, vare han ock skyldig den till fullo godtgöra.

34 §.

Allmän åklagare äger att anställa undersökning om förbrytelse mot denna förordning.

Den, som förrättar undersökning, bör för att tillgodonjuta det skydd, honom därvid lagligen tillkommer vid förrättningen, på sig synbart bära påbjudet tjänstetecken eller, innan förrättningen företages, uppvisa fullmakt eller förordnande. Är förrättningsmannen i orten boende eller eljest känd, vare han likväl frikallad från skyldigheten att sålunda styrka sin behörighet.

Skulle undersökning anställas mellan klockan sju eftermiddagen och klockan sex förmiddagen, men förbrytelse ej upptäckas, böte förrättningsmannen från och med fem till och med femtio kronor, där han ej haft giltig anledning till undersökningen.

35 §.

Allmän åklagare äger att i de fall, då krossningsredskap eller olagligen upplagdt gods jämlikt denna förordning äro att anse såsom förbrutna, därå verkställa beslag.

Beslag skall göras i två vittnens närvaro. Innehafvare af hvad i beslag tages eller, i hans frånvaro, hans ombud på stället eller något af hans husfolk skall tillsägas om beslaget.

36 §.

Allmän åklagare åligger att åtala förbrytelse mot denna förordning. Finner kontrolltjänsteman öfverträdelse begången, som bör föranleda till åtal, anmäle han det för allmän åklagare.

37 §.

Böter, som enligt denna förordning ådömas, skola, om tillgång till deras fulla gäldande brister, förvandlas enligt allmän strafflag.

38 §.

Då skatt jämte böter blifvit ådömd enligt denna förordning, må, där tillgång saknas till skatten eller någon del däraf, böterna ej kunna med penningar gäldas, utan skall den sakfällde i stället undergå motsvarande förvandlingsstraff.

39 §.

Böter, som enligt denna förordning ådömas, äfvensom värdet af redskap och gods, som ansetts förbrutna, tillfalle med en tredjedel kronan och med två tredjedelar åklagaren. Finnes särskild angifvare, tage han hälften af åklagarens andel. Sådan del tillkomme dock ej angifvare, då angifvelsen skett af föräldrar mot barn, barn mot föräldrar, makar eller syskon mot hvarandra, annan skyldeman mot den, hos hvilken han njuter kost och underhåll, fosterbarn mot fosterföräldrar eller tjänare mot husbondefolk under den tid, de äro i tjänsten.

Kap. V. Öfvergångsstadganden.

40 §.

1. I bryggeri, som varit i gång inom tolf månader före denna förordnings utfärdande, må tillverkaren, under villkor att i bryggeriet under tillverkningsåret tillverkas allenast svagdricka och att vid tillverkningen ej användes mera än 20,000 kilogram malt om året, åtnjuta frihet från erläggandet af den genom denna förordning påbjudna skatt.

2. Tillverkare, som vill begagna sig af den i 1 mom. medgifna förmån, skall samtidigt med ingifvandet af den i § 13 föreskrifna anmälan, såsom bidrag till kostnaden för kontroll vid bryggeriet, till Kungl. Maj:ts befallningshafvande inbetala ett belopp af tio kronor för hvarje kalendermånad eller del däraf, hvarunder tillverkningen i bryggeriet enligt anmälan skall äga rum.

3. Tillståndsbevis att utöfva tillverkning i bryggeri, hvarom i 1 mom. förmäles, skall innehålla förbud för tillverkaren att därstädes tillverka annan maltdryck än svagdricka äfvensom föreskrift att, så snart maltafverkningen under tillverkningsåret uppnår 20,000 kilogram, tillverkningen skall omedelbart upphöra.

4. Skulle, sedan denna förordning trädt i kraft, tillverkningen i bryggeri, hvarom i 1 mom. sägs, under något tillverkningsår omfatta andra maltdrycker än svagdricka eller bedrifvas i större omfattning än i nämnda mom. afses, vare tillverkaren icke berättigad att sedermera komma i åtnjutande af den i samma mom. medgifna skattefrihet.

Lag samma vare, om tillverkningen i bryggeriet legat nere under helt tillverkningsår.

5. Tillsynen öfver bryggeri, hvarom i 1 mom. förmäles, utöfvas af vederbörande öfverkontrollör; och må chefen för kontroll- och justeringsbyrån, där så pröfvas nödigt, på statens bekostnad förordna tillsyningsman att biträda öfverkontrollören vid tillsynen å dylikt bryggeri, mot ersättning, som ej utan Kungl. Maj:ts medgifvande må bestämmas till högre belopp än tjugu kronor i månaden för hvarje bryggeri.

6. På Kungl. Maj:ts särskilda pröfning skall bero att föreskrifva, om och i hvad mån undantag från de i denna förordning meddelade kontrollbestämmelser i öfrigt må medgifvas för bryggeri, däri den i 1 mom. medgifna skattefrihet åtnjutes.

41 §.

Skulle vid bryggeri, som varit i gång inom tolf månader före denna förordnings utfärdande *och ej afses i 40 §,* en eller flera af ofvan stadgade kontrollföreskrifter icke kunna tillämpas, skall på Kungl. Maj:ts särskilda pröfning bero, huruvida det oaktadt tillverkning af maltdryck vid sådant bryggeri får äga rum, samt hvilka kontrollåtgärder för sådant fall skola på tillverkarens bekostnad vidtagas.

42 §.

På Kungl. Maj:ts särskilda pröfning skall bero, huruvida och under hvilka villkor för bryggeri, som varit i gång inom tolf månader före

denna förordnings utfärdande, skatt under de första fem tillverkningsåren må erläggas för mindre vikt malt än i 5 § sägs. Skulle *tillverkning* i bryggeriet ligga nere under helt tillverkningsår eller maltafverkningen under något tillverkningsår i medeltal uppgå till sjuttio kilogram för hvarje helgfritt dygn af den tid, under hvilken maltkrossning där varit tillåten, vare denna § ej vidare å bryggeriet tillämplig.

Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 1903; dock att för bryggeri, som är afsedt att under oktober månad 1903 vara i gång, anmälan enligt *13 §* skall göras minst trettio dagar, förr än i bryggeri maltkrossning må under nämnda månad taga sin början»;

samt

af herrar *G. Jansson, O. A. Ericsson* och *Beckman*, mot vissa delar af motiveringen.

Härjämte hafva herrar *Cavalli,* friherre *Klingspor* och friherre *Trolle* begärt få antecknadt, herr Cavalli, att han i följd af sjukdom varit förhindrad att inom utskottet deltaga i den slutliga behandlingen af detta ärende, samt herrar friherre Klingspor och friherre Trolle, att de icke närvarit vid ärendets slutliga behandling inom utskottet.